

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

dl.YMoalem.ir

زبان آموزی، جمله سازی و نگارش

چهارم دبستان

راهنمای معلم

ویژه دانش آموزان با آسیب شنوایی

نام کتاب: راهنمای معلم زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش - چهارم دبستان - ۲۴۹۲۱
پدیدآورنده: سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: معاونت برنامه‌ریزی آموزشی و توان‌بخشی
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: فاطمه انصاری بارده، فاطمه رشنوسیردری، لیلا فیاضی، منصوره کاظمی کیا و نرگس بابایی
مشاور علمی: مهدی کاظمی دستجردی و معصومه نجفی پاژکی
آماده‌سازی و نظارت بر چاپ: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
طراح گرافیک و صفحه‌آرایی: مجتبی احمدی
نشانی سازمان: تهران - خیابان انقلاب - خیابان شهید برادران مظفر - صندوق پستی: ۲۷۵۱۵۰۱۳۹
ناشر: شرکت افست: تهران - کیلومتر ۴ جاده‌ی آبعلی، پلاک ۸، تلفن: ۷۷۳۳۹۰۹۳، دورنگار: ۷۷۳۳۹۰۹۷،
صندوق پستی: ۴۹۷۹-۱۱۱۵۵
نوبت چاپ و سال انتشار: اول ۱۴۰۱

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۷-۳۴۹۷-۰۵-۹۶۴-۹۷۸ ISBN 978 - 964 - 05 - 3497-7

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۷
نمای ساختار و محتوای کتاب زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش.....	۹
جدول زمان‌بندی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش پایه‌ی چهارم (پیشنهادی).....	۱۰
بخش اول.....	۱۲
کلیّات.....	۱۲
مقدمه.....	۱۳
آسیب شنوایی.....	۱۶
طبقه‌بندی آسیب شنوایی.....	۱۶
رویکردها و روش‌های ارتباطی دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی.....	۱۷
جدول رویکردها و روش‌های ارتباطی دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی.....	۱۸
رویکرد برنامه‌درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش.....	۱۹
رویکرد خاص این برنامه‌ی درسی بر آموزش مهارت‌های زبانی استوار است و در این راستا ذکر دو مطلب لازم است.....	۲۰
اهداف برنامه‌درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش.....	۲۳
گوش کردن.....	۲۳
سخن گفتن.....	۲۳
خواندن.....	۲۴
نوشتن.....	۲۴
محتوا.....	۲۵
نمای ساختار و محتوای کتاب‌های زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش.....	۲۷
نمای ساختار و محتوای کتاب زبان آموزی، جمله‌سازی پایه‌ی چهارم.....	۲۹
مهارت گوش کردن.....	۳۰

- گوش کردن در دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی ۳۰
- فعالیت‌های مربوط به گوش کردن ۳۰
- مهارت سخن گفتن ۳۲
- سخن گفتن در دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی ۳۲
- فعالیت‌های مربوط به سخن گفتن ۳۳
- مهارت خواندن ۳۴
- خواندن در دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی ۳۵
- فعالیت‌های مربوط به خواندن ۳۶
- مهارت نوشتن ۳۷
- دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی و مسئله‌ی « نوشتن » ۳۹
- فعالیت‌های مربوط به نوشتن ۴۰
- روش‌های تدریس ۴۱
- روش تدریس مبتنی بر بازی ۴۲
- روش تدریس پرسش و پاسخ ۴۳
- روش تدریس پیش‌سازمان‌دهنده ۴۴
- روش تدریس گردش علمی ۴۶
- روش تدریس مبتنی بر روش نمایشی ۴۷
- روش تدریس مبتنی بر ایفای نقش ۴۸
- روش تدریس مبتنی بر روش مشاهده‌ای ۴۹
- روش تدریس ای‌۵ (E5)، بر اساس ساخت‌گرایی ۵۰
- ارزشیابی پیشرفت تحصیلی (توصیفی) ۵۲
- جدول نمای کلی روش‌ها و ابزار ارزشیابی دروس چهارم (پیشنهادی) ۵۳

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکردی درس زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش در پایه‌ی چهارم.....	۵۵
جدول اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکردی درس زبان آموزی، جمله‌سازی پایه‌ی چهارم دوره ابتدایی.....	۵۶
کارافزارهای آموزشی.....	۶۱
جدول مواد کمک آموزشی مورد نیاز برای هر درس در پایه‌ی چهارم (پیشنهادی).....	۶۲
بخش دوم.....	۶۴
بررسی درس‌ها.....	۶۴
درس اول.....	۶۵
درس دوم.....	۷۳
درس سوم.....	۸۵
درس چهارم.....	۹۹
درس پنجم.....	۱۰۹
درس ششم.....	۱۲۰
درس هفتم.....	۱۳۳
درس هشتم.....	۱۴۱
درس نهم.....	۱۴۸
درس دهم.....	۱۶۰
درس یازدهم.....	۱۶۷
درس دوازدهم.....	۱۷۶
درس سیزدهم.....	۱۸۶
درس چهاردهم.....	۱۹۵
درس پانزدهم.....	۲۰۶
فعالیت‌های تکمیلی.....	۲۱۳
منابع.....	۲۲۲

پیشگفتار

خداوند متعال را سپاس می‌گوییم که توفیق خدمت به ما عطا نمود تا برای دانش‌آموزان دارای آسیب‌شنوایی و به منظور تحقق برنامه‌ی درسی زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش را برای نخستین بار با تولید یک دست‌مایه‌ی آموزشی مؤثر و کارآمد به معلمان صبور و کوشا در آموزش و پرورش استثنایی، عرضه کنیم.

کتاب درسی زبان‌آموزی "جمله‌سازی و نگارش" بر اساس نیاز مبرم دانش‌آموزان دارای آسیب‌شنوایی به آموزش‌های بیشتر و تخصصی‌تر در زمینه‌ی زبان‌آموزی و جمله‌سازی (نگارش)، با رویکرد پرورش مهارت‌های زبانی و با توجه بیشتر بر مهارت‌های درک خواندن و نوشتن (فعل) سازماندهی و تألیف شده است. کتاب معلم نیز با توجه به اهداف ذیل جهت استفاده‌ی بهینه‌ی معلمان محترم طراحی و تدوین گشته است:

♦ تبیین رویکرد خاص آموزش کتاب زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش مبتنی بر مهارت‌های زبانی، همچنین تا حدودی فرازبانی (تفکر، نقد و تحلیل) و متناسب با ویژگی‌های دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی.

♦ آشنایی معلمان با ساختار کتاب درسی زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش و به کارگیری روش‌های خلاقانه در ریز مهارت‌های درکی (برای شنیدن و خواندن) و بیانی (برای گفتن و نوشتن) با توجه به فعالیت‌های پیشنهادی و نکته‌های تدریس در فرایند یاددهی-یادگیری.

♦ گسترش و تعمیق دانش معلمان در حوزه‌ی مهارت‌های زبانی و آموزش روشمند دانش‌آموزان مبتنی بر اهداف سازه‌ای کتاب درسی شامل: بازی کنید و بیاموزید، ببینید، بشنوید و بگویید، با صدای بلند بخوانید، تمرینات درکی و نوشتاری مربوط به هر موضوع درسی و یادآوری یادگیری‌های سال‌های گذشته و کسب آمادگی برای نوشتن فعال و مستقل (انشا).

♦ توسعه و کاربست روش‌های تدریس، متناسب با ویژگی‌های دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی،

بر پایه‌ی تقویت مهارت‌های ارتباطی و زبانی، کارگروهی و مشارکت دانش‌آموزان با ارائه‌ی روش‌ها و شگردهای علمی و تجربی در کتاب معلم.

♦ تأکید بر تلفیق و کاربرد متقابل مهارت‌های زبانی کسب شده در این کتاب درسی و سایر برنامه‌ها و کتاب‌های درسی.

♦ ارائه‌ی شگردهای ایجاد توازن و درهم‌تنیدگی آموزش و ارزشیابی کیفی با هدف پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان.

♦ این کتاب شامل یک پیشگفتار و دو بخش است، بخش نخست به شرح کلیات برنامه و معرفی برنامه و معرفی ساختار و محتوای کتاب درسی، شرح مختصر نمونه‌ی روش تدریس‌های پیشنهادی، ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، جدول زمان‌بندی هفت پایه و جدول زمان‌بندی پیشنهادی درس‌های کتاب اختصاص دارد.

بخش دوم به بررسی درس‌ها، تبیین اهداف و انتظارات و روش آموزش پرداخته است. در این بخش بر پایه‌ی ساعت آموزشی، چگونگی و نکته‌های مربوط به تدریس هر درس، توضیح اهداف، نکته‌ها و چگونگی اجرای تمرینات هر درس آمده است.

مطالعه‌ی دقیق و اجرای این کتاب و برنامه‌ی درسی توسط شما همکاران گرامی، فرایند یاددهی-یادگیری را تسهیل می‌سازد. این کتاب به‌عنوان کاری جدید در این حوزه، خالی از کاستی نیست از این‌رو، پدیدآورندگان، انتقادات، پیشنهادها و دیدگاه‌های سازنده‌ی همکاران گرامی را در راستای اصلاح و بهینه‌سازی آن پذیرا هستند.

نمای ساختار و محتوای کتاب زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

درس پانزدهم: نگارش نهم

درس چهاردهم: می توانیم... / نمی توانیم... / ...

درس سیزدهم: نگارش هشتم

درس دوازدهم: حرف "اگر"

درس یازدهم: نگارش هفتم

درس دهم: نگارش ششم

درس نهم: تمایل به انجام دادن یک فعالیت: می خواهیم... / دوست دارم...

درس هشتم: نگارش پنجم

درس هفتم: حرف ربط "ولی" بین دو جمله

درس ششم: نگارش چهارم

درس پنجم: نگارش سوم

درس چهارم: حرف اضافه‌ی "تا"

درس سوم: نگارش دوم

درس دوم: نگارش اول

درس اول: حرف ربط "و" بین دو جمله

جدول زمان بندی زبان آموزی، جمله سازی پایه ی چهارم (پیشنهادی)

ماه	هفته ی اوّل	هفته ی دوم	هفته ی سوم	هفته ی چهارم
مهر	یادآوری درس های سال قبل	درس اوّل حرف ربط " و " بین دو جمله	درس دوم نگارش اوّل	درس دوم نگارش اوّل
آبان	درس سوم نگارش دوم	درس سوم نگارش دوم	درس چهارم حرف اضافه ی "تا"	درس پنجم نگارش سوم
آذر	درس پنجم نگارش سوم	درس ششم نگارش چهارم	درس ششم نگارش چهارم	درس هفتم حرف ربط " ولی " بین دو جمله
دی	درس هشتم نگارش پنجم	درس هشتم نگارش پنجم	درس نهم تمایل به انجام دادن یک فعالیت می خواهیم،.../دوست دارم،...	تمرین و تکرار
بهمن	درس دهم نگارش ششم	درس دهم نگارش ششم	درس یازدهم نگارش هفتم	درس یازدهم نگارش هفتم
اسفند	درس دوازدهم حرف " اگر "	درس دوازدهم حرف " اگر "	درس سیزدهم نگارش هشتم	درس سیزدهم نگارش هشتم
فروردین	تعطیلات نوروزی	تعطیلات نوروزی	درس چهاردهم می توانم،... / نمی توانم،...	درس چهاردهم می توانم،... / نمی توانم،...
اردیبهشت	درس پانزدهم نگارش نهم	درس پانزدهم نگارش نهم	فعالیت های تکمیلی	تمرین و تکرار

● در هر هفته ۳ ساعت آموزشی به درس زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش چهارم اختصاص دارد. این ساعت آموزشی می‌تواند با رعایت اهداف و اصول آموزشی کتاب در طی هفته، هر روز یا دو روز در هفته، زمانی را به خود اختصاص دهد.

● برای آموزش محتوای این کتاب، هر درس به طور متوسط در ۲ جلسه‌ی ۴۵ دقیقه‌ای سازماندهی شده است و حدود دو جلسه در جدول بودجه‌بندی برای تکرار و تمرین درس‌های آموزش داده شده پیش بینی شده است.

● **توجه:** این زمان‌بندی آموزشی، پیشنهادی است و با هدف ایجاد هماهنگی و انسجام در فرایند آموزش عمومی کشور، تنظیم شده است و در شرایط متفاوت (آب و هوا، ویژگی‌های کلاس یا دانش‌آموزان و ...) با رعایت اهداف و اصول آموزشی کتاب، پس از هماهنگی با کارشناس مربوط، قابلیت انعطاف و همسویی دارد.

بخش اوّل

کلیّات

مقدمه

نحوه‌ی فراگیری زبان برای مدت‌های مدیدی کانون اصلی توجّه پژوهش‌ها بوده است. کودکان در روند رشد و طی گذر از دوره نوزادی، مهارت‌های اجتماعی و شناختی خود را گسترش می‌دهند و این امر باعث می‌شود تا رفته‌رفته به واحدهای معنادار زبانی دست یابند. آنان در ده‌الی هجده ماهگی اولین کلمات قابل تشخیص و در چهارده‌الی بیست و چهار ماهگی، نخستین پاره‌گفتارهای چند کلمه‌ای را بر زبان می‌آورند و در سه سالگی پاره‌گفتارهای طولانی تولید می‌کنند، به طوری که می‌توانند بیش از یک بند را با ساختارهای همپایه، وابسته و غیره ترکیب نمایند. از حدود چهارالی هفت سالگی نیز آن‌ها قادرند گفتمان منسجم را تولید کنند. این فراگیری در دوران مدرسه و پس از آن همچنان ادامه می‌یابد (لیون و پلانک^۱، ۲۰۰۶).

بنابراین می‌توان گفت کودکان به لحاظ ژنتیکی برای کسب مهارت زبان مستعد هستند و قادرند هسته‌ی دستور زبان خود را بر مبنای داده‌هایی که در معرض آن قرار می‌گیرند، ایجاد نمایند (هگمن^۲، ۲۰۰۱). با این‌همه، کودکانی نیز هستند که به دلایل مختلف نمی‌توانند سیر رشد زبانی را به طور طبیعی طی نمایند و نیازمند توجّه و برنامه‌ریزی در جهت پیشرفت در این مسیر هستند.

زبان‌آموزی یکی از مهارت‌هایی است که باید در سال‌های اولیه‌ی زندگی کسب شود. به این ترتیب زبان کودک به تدریج تحول می‌یابد و در هر مرحله واژه‌ها و ساخت‌های تازه‌ای به دانش او اضافه می‌گردد. آموزش زبان و مهارت‌های مربوط به آن از اهداف نظام آموزش و پرورش استثنایی کشور است.

زبان‌آموزی یکی از مهارت‌هایی است که باید در سال‌های اولیه‌ی زندگی کسب شود. آموزش زبان و مهارت‌های مربوط به آن از اهداف نظام آموزش و پرورش استثنایی کشور است. مفهوم زبان‌آموزی در آموزش و پرورش، فراهم آوردن همه‌ی مهارت‌ها و امکاناتی است که امکان تفهیم، تفاهم و تعامل

1- Lieven & Max Plank

2- Hageman

را فراهم می‌سازند. کسی که زبان می‌داند، می‌تواند با آن زبان فکر کند، سخن بگوید، بخواند و بنویسد، یعنی می‌تواند همه‌ی ابزار تفهیم، تفاهم و تعامل را به کار ببرد. بنابراین، همه‌ی کوشش‌هایی که در زمینه‌ی آموزش زبان، به‌ویژه در دوره‌ی پیش دبستانی و دبستان، انجام می‌گیرد در راستای پرورش مهارت‌های چهارگانه‌ی گوش کردن، سخن گفتن، خواندن و نوشتن است.

دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی در کلیه‌ی مهارت‌های زبانی نسبت به سایر دانش‌آموزان شنوا عملکرد ضعیف‌تری نشان می‌دهند و متأسفانه با وجود تلاش‌هایی که برای کسب پیشرفت برابر بین آسیب‌دیدگان شنوایی و یادگیرندگان شنوا صورت پذیرفته است، بسیاری از ناشنوایان در فراگیری زبان مشکل دارند و در نظام آموزشی توانایی خواندن و نوشتن مناسب سن خود را دریافت نمی‌کنند (میر، ۱، ۲۰۰۷). بنابراین لازم است در سیاست‌گذاری‌های آموزش و پرورش استثنایی، به عنوان متولی آموزش این گروه از دانش‌آموزان، به گونه‌ای طراحی شود که سطح یادگیری این دانش‌آموزان از انباشتن محفوظاتی که برای آنان عاری از مفهوم است به سمت صحیح هدایت گردد و در راستای اهداف آموزش، پرورش و گسترش مهارت‌های زبانی، به ویژه مهارت‌های خواندن و نوشتن این گروه از کودکان، راهکارهای مناسبی ارائه گردد.

کتاب زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش هم به قلمرو دریافتی و هم به قلمرو بیانی زبان تمرکز دارد. لذا درست دیدن، درست شنیدن و درست خواندن و درک زبانی از آن‌ها را آموزش می‌دهد. ضمن آنکه به تولید زبان در حوزه‌ی گفتار و نوشتار نیز توجه می‌کند. افزون بر این، شاید بتوان از نوشتار به صورت خاص، به عنوان ابزار کمکی و کارآمد، برای برقراری ارتباط مؤثر و رسیدن به مهارت‌های زبانی در دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی کمک گرفت.

در فرایند یاددهی - یادگیری، معلّم با استفاده از محتوای کتاب معلّم، آموزش و تدریس هر موضوع درسی را در کلاس با تأکید بر مهارت‌های زبانی شفاهی (گوش کردن و سخن گفتن) و حتی گاه با کمک از مهارت‌های کتبی (خواندن و نوشتن)، اجرا می‌شود و سپس در کتاب‌درسی

این مهارت‌های زبانی را تثبیت می‌کند، تعمیم و گسترش می‌دهد و مهارت نوشتاری (فعل) را تقویت می‌نماید، به طوری که آموخته‌ها در قالب نوشته نمایان می‌شوند. همچنین، در تدوین این کتاب به ایجاد زمینه‌ی لازم برای مهارت نگارش مستقل در پایه‌های بعد توجه شده است. معلّم بنا به نیاز و شرایط دانش‌آموزان از روش‌های و رویکردهای غیرکلامی نیز در فرایند یاددهی - یادگیری استفاده می‌کند.

آسیب شنوایی

شنوایی یکی از حواس برتر انسان است. آسیب شنوایی عبارت از فقدان یا کاهش توانایی دریافت شنیداری در یک یا هر دو گوش است، به طوری که شنوایی فرد عملکرد طبیعی نداشته باشد. محروم بودن از حس شنوایی تنها به مفهوم نشنیدن صدا نیست بلکه ماحصل آن دست نیافتن به تجربیات مفید و امیدبخش زندگی فردی و اجتماعی است (موللی، ۱۳۸۸). از آن جمله به دیرکرد در رشد و تکامل زبان و مهارت‌های مختلف آن در این کودکان می‌توان اشاره کرد. این معلولیت پنهان بر رشد زبانی و گفتاری، خواندن و نوشتن، رشد درکی، هوشی و پیشرفت تحصیلی تأثیرات فراوانی می‌گذارد (آلپینر و مرتی^۱، ۲۰۰۰). از این رو اقدامات جدی، مؤثر و به موقع برای به حداقل رساندن این مشکلات ضروری است.

تشخیص زودهنگام کم‌شنوایی، تجویز مناسب سمعک یا سایر وسایل کمک شنیداری و اجرای آزمایش‌های دوره‌ای جهت بررسی میزان شنوایی و اطمینان از سودمندی سمعک تجویز شده از ارکان اصلی نیازهای ویژه‌ی فرد دارای آسیب شنوایی است. البته متعاقب اجرا دادن فعالیت‌های مذکور، طراحی برنامه‌ی آموزشی - توان‌بخشی نیز لازم است.

مشاوره و بالا بردن سطح آگاهی خانواده‌ها درباره‌ی آسیب شنوایی و محدودیت‌ها و توانایی‌های کودکان، مقدمات دستیابی به مهارت‌های ارتباطی و زبانی قابل قبول و هدفمند را توسط فرد دارای آسیب شنوایی فراهم می‌آورد.

طبقه‌بندی آسیب شنوایی

- ۱- بر اساس زمان بروز آسیب شنوایی: قبل از فراگیری زبان، حین فراگیری زبان، بعد از فراگیری زبان.
- ۲- بر اساس میزان شنوایی از دست رفته: ملایم یا خفیف، متوسط، متوسط تا شدید، شدید، عمیق.
- ۳- بر اساس محل ضایعه: انتقالی، حسی - عصبی، آمیخته.

کودکان دارای آسیب شنوایی گروه همگنی نیستند و در فراگیری زبان، عملکردهای گوناگونی را نشان می‌دهند. سه عامل مهم تفاوت فراگیری زبان در کودکان دارای آسیب شنوایی عبارت‌اند از: سن آغاز آسیب شنوایی، شدت آسیب شنوایی، وجود دیگر ناتوانی‌ها. هر چه سن آسیب شنوایی کم و میزان آن بیشتر باشد آثار سوء آن بیشتر است.

رویکردها و روش‌های ارتباطی دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی

روش‌های برقراری ارتباط در افراد دارای آسیب‌شنوایی به دو دسته‌ی کلی دسته‌بندی می‌شوند. آن‌ها که بر استفاده از اشاره یا ایماها تأکید می‌کنند "روش‌های دستی" ^۱ و آن‌ها که بر گفتار تأکید دارند "روش‌های شفاهی" ^۲ هستند. البته هر دسته‌بندی دارای چندین روش مختلف برای بیان زبان است (ابراهیمی، ۱۳۸۸).

واقعیت این است که همه‌ی رویکردها موجود، قابلیت استفاده برای کودکان آسیب‌دیده شنوایی را دارند و همه‌ی تلاش‌ها برای آن است که این کودکان از نظر آموزشی و دانسته‌ها هم‌سطح کودکان عادی باشد، اما به تجربه و براساس تحقیقات هیچ رویکرد واحدی برای همه‌ی کودکان کارایی ندارد. در حال حاضر رویکرد مورد استفاده در مدارس برای ایجاد آموزشی یکسان و برابر با سایر دانش‌آموزان و دادن امکان تلفیق با محیط و جامعه، رویکرد شفاهی است و در برخی موارد و بنا بر ضرورت و نیاز، رویکرد ارتباط کلی برای به‌رمندی کامل دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی از آموزش و یادگیری، در امر تدریس مورد استفاده قرار می‌گیرد. اجرای فرایند یاددهی-یادگیری کتاب زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش هم از این قاعده مستثنا نیست.

جدول رویکردها و روش‌های ارتباطی دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی^۱

ویژگی	رویکرد
رویکرد آموزشی که در آن کودک استفاده از باقی‌مانده‌ی شنوایی و اعتماد بر آن را می‌آموزد. تأکید اولیه بر یادگیری از راه حس شنوایی است. هیچ روش ایمایی مورد استفاده قرار نمی‌گیرد و لب‌خوانی ^۲ آموخته نمی‌شود و در خلال درمان تلاش بر حذف نشانه‌های ^۳ دیداری است.	شنیداری / کلامی
در این رویکرد کودک استفاده از باقی‌مانده‌ی شنوایی را با نشانه‌های دیداری مانند لب‌خوانی می‌آموزد. استفاده از ایماهای طبیعی پذیرفتنی است.	شنیداری / شفاهی
روش ابتدایی ارتباط، روشی ایمایی یا زبان اشاره است و از گفتار شفاهی استفاده نمی‌شود.	ارتباط دستی
استفاده هم‌زمان از گفتار و اشاره (نظام اشاره نه زبان اشاره)	ارتباط هم‌زمان ^۴
فلسفه‌ای مبتنی بر دریافت اطلاعات از تمام راه‌های ممکن (گفتار، نوشتار، اشاره و ...)	ارتباط کلی ^۵
برای کمک به لب‌خوانی صداهایی که به خوبی بر روی لب دیده‌ی نمی‌شوند از علائم دست مبتنی بر نظام واج‌شناسی همراه با گفتار شفاهی استفاده می‌شود. ^۷	گفتار نشانه‌ای ^۶
زبان مادری کودک دارای آسیب شنوایی زبان اشاره است و برای خواندن و نوشتن از زبان دیگری استفاده می‌شود.	دوزبانه - دو فرهنگی ^۸

۱- صفحه‌ی ۱۱۱ از کتاب توانبخشی شنوایی کودکان، ابراهیمی، ۱۳۸۸

2- Lip reading

3- Cue

4-Simultaneous communication

5- Total communication

6- Cued speech

۷- به نظر مؤلفین این کتاب الفبای گویای آقای باغچه‌بان دارای این ویژگی و کاربرد است .

۸- Bicultural-Bilingual اگر ناشنوایی توانایی استفاده از زبان اشاره و زبان گفتاری کشورشان را داشته باشد، دوزبانه، و اگر توانایی عملکرد در جامعه‌ی ناشنوا و فرهنگ اکثریت را داشته باشد، دو فرهنگی در نظر گرفته می‌شود . برخی برنامه‌های آموزشی در ایالات متحده، سوئد و دانمارک از این روش استفاده می‌کنند .

رویکرد برنامه درسی زبان آموزی و جمله‌سازی

کتاب زبان‌آموزی و جمله‌سازی پایه‌ی چهارم با در نظر گرفتن رویکرد عام^۱ برنامه‌ی درسی ملی جمهوری اسلامی ایران^۲ و بر پایه‌ی چهارچوب^۳ برنامه‌ی درسی کتاب زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش دوره‌ی ابتدایی^۴، ویژه‌ی دانش‌آموزان دارای آسیب‌شنوایی سازماندهی و تألیف شده است. هنگامی که دانش‌آموز فارسی زبان، در هفت سالگی وارد مدرسه می‌شود می‌تواند از زبان فارسی برای انتقال و درک پیام استفاده کند و به نظر می‌رسد دو مهارت سخن گفتن و گوش کردن را می‌داند. بدیهی است به این ترتیب دو مهارت خواندن و نوشتن است که به صورت نیاز واقعی برجسته می‌شود.

در کودک دارای آسیب‌شنوایی دریافت ناقص محرک صوتی به شدت بر توان کودکان آسیب‌دیده‌ی شنوایی در دریافت مفاهیم زبانی و مقاصد ارتباطی تأثیر می‌گذارد و فرد را در همه‌ی ابعاد زبان با محدودیت‌های زیاد مواجه می‌سازد (بنچ^۱، ۱۹۹۲ و آدامز^۲، براون^۳ و ادواردز^۴، ۱۹۹۸).

وقتی مطرح می‌شود فردی دارای اختلال در زبان و مهارت‌های مربوط به آن است به این معنا است که دریافت و فهم وی از شنیدن و خواندن و بیان کلمات گفتاری و نوشتاری به صورت غیرعادی، ناهنجار و نقش ارتباطی زبان وی مختل است. اختلال زبانی کودکان آسیب‌دیده‌ی شنوایی، کم و بیش در کلیه‌ی مؤلفه‌های عملکردی زبان، یعنی شکل واج‌شناسی^۵، نحوه^۶ ساخت واژه^۷ محتوا (معناشناسی^۸)، و استفاده از زبان (کاربردشناسی^۹)، چه در حوزه‌ی گفتار و

- 1- Bench J.
- 2- Adams c
- 3- Brown B.
- 4- Edwards M.
- 5- phonology.
- 6- syntax
- 7- morphology
- 8- semantics
- 9- pragmatics

چه در حوزه‌ی نوشتار (درک و بیان)، مشاهده می‌گردد (جعفری، ۱۳۹۱، یعقوبی، ۱۳۸۲). در مقوله‌ی آموزش و پرورش کودکان دارای آسیب شنوایی به کارگیری روش‌هایی با تکیه صرف بر مسیر شنوایی و تأکید بر پردازش شنیداری که از نقاط ضعف آن‌هاست، نه تنها پیشرفت مناسبی در این کودکان ایجاد نمی‌کنند، بلکه موجبات از دست رفتن زمان طلایی فراگیری زبان در این کودکان را نیز فراهم می‌کنند.

رویکرد خاص این برنامه‌ی درسی بر آموزش مهارت‌های زبانی استوار است و در این راستا ذکر دو مطلب لازم است:

الف - تقدم زبان دریافتی بر زبان بیانی

مطالعات انجام شده حاکی از آنند که درک زبانی مقدم بر تولید آن است؛ به این ترتیب که ابتدا کودک صورت آوایی واژه را از محیط اطراف خود می‌شنود، سپس تجربه‌ی محیطی همزمان با ادا کردن واژه روی می‌دهد. به عنوان نمونه، کودک ابتدا واژه "مامان" می‌شنود و سپس با دیدن مادر خود که تجربه‌ی محیطی محسوب می‌شود، می‌تواند واژه را به مفهوم آن مرتبط کند. ضرورتاً چنین وضعیتی وجود دارد که فهم گفتار بر تولید گفتار مقدم است بنابراین تولید گفتار به فهم آن وابسته است و پیشرفت آن مستلزم پیشرفت فهم گفتار می‌باشد (استاینبرگ، ۱۳۸۱).

این موضوع در ارتباط با درک متن نوشتاری از طریق خواندن و بیان نوشتاری از طریق نوشتن هم صادق است. به لحاظ تجربی نیز قابل اثبات است و گزارش‌ها و مشاهدات همکاران و والدین آن را اثبات می‌نماید. تحقیقات انجام شده بر روی کودکان ناشنوا مؤید این نکته است که تولید گفتار و نوشتار بدون درک آن امکان‌پذیر نیست و در نتیجه فراگیری زبان بدون درک آن حاصل نمی‌گردد، اما بدون تولید، این امکان وجود دارد.

در این محتوای آموزشی نیز در توالی فعالیت‌ها و تمرین‌ها ابتدا بر درک زبانی سپس بر بیان زبان تأکید شده است و به همکاران توصیه می‌شود از همه‌ی امکانات و روش‌های کلامی و غیر کلامی (حرکات بیانگر، اشارات، تصویرها، کارت‌های نوشتاری و...) برای درک و بیان کامل تر و بهتر استفاده کنند.

ب- استفاده از خواندن و نوشتن در ارتقای سطوح مختلف زبانی در دانش‌آموزان با آسیب شنوایی

خواندن فقط یک فعالیت آسان و لذت‌بخش نیست، خواندن یک زبان دیداری است و در رشد واج‌شناسی و دستور بیانی اهمیت بالایی دارد. فرض اصلی آن است که ایجاد ارتباطات نحوی و بهبود بهره دستوری در دانش‌آموزان با آسیب‌شنوایی از طریق خواندن و نوشتار با استفاده از حافظه بینایی نسبت به روش‌هایی که فقط از مسیر شنیداری و حافظه کلامی استفاده می‌کنند، بهتر و سریع‌تر حاصل می‌شود.

یادگیری قواعد دستوری (صرف و نحو) از طریق شنیداری نیازمند نگهداری جملات ۵ الی ۶ کلمه‌ای در حافظه‌ی فعال و پردازش ارتباطات معنایی و دستوری درون جمله است و این در حالیست که دانش‌آموزان دارای آسیب‌شنوایی ممکن است قادر به چنین کاری نبوده و فرصت یادگیری این قواعد را از این طریق از دست می‌دهند. اما با استفاده از گفتارخوانی، نوشتار، اشارات این تکلیف بر عهده حافظه بینایی بوده و شاید دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی راحت‌تر بتوانند قواعد را به خاطر سپرده و در نتیجه تکرار، آنها را استفاده کنند.

به نظر می‌رسد شاید دانش‌آموزان دارای آسیب‌شنوایی می‌توانند به طور مستمر یک ذخیره‌ی الگوی بینایی از کلمات نوشتاری بسازند، همانطور که از کلمات گفتاری یک الگوی صوتی ذخیره می‌کنند، سپس هر دوی این ذخیره‌ها با معنی کلمه (دانش معنایی) و گرامر (دانش صرف و نحو) و سیستم تولید گفتار (حرکتی واجی گفتار) مرتبط می‌شوند.

بنابراین آنها می‌توانند کلمه‌ها و جمله‌ها را با صدای بلند بخوانند و نیز تفکراتشان را در کلمات و جملات شفاهی و نوشتاری بیان کنند و زبان را به کار ببرند.

دانش‌آموزان با آسیب شنوایی با استفاده از آموزش علاوه بر به کارگیری سریع‌تر واژگان نوشتاری در گفتار، سازماندهی این کلمات در ساختارهای دستوری و برقراری ارتباطات معنایی

کلمات در قالب جملات را نیز، بهتر و سریع‌تر شکل می‌دهند و به طور کلی می‌توان گفت خواندن و نوشتن، حوزه‌های مختلف زبان در دانش‌آموزان با آسیب شنوایی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و می‌تواند راه ویژه‌ای برای بهبود ساختارهای دستوری در زبان گفتاری و نوشتاری دانش‌آموزان با آسیب شنوایی باشد.

بنابراین عقیده بر آن است که در آموزش این کودکان علاوه بر آموزش از طریق مهارت‌های شفاهی، خواندن و نوشتن آموزش داده شود زیرا خواندن و نوشتن می‌تواند منجر به افزایش لغات جدید و تلفظ بهتر کلمات شود. همچنین می‌تواند ساختارهای دستوری و معنایی را در دانش‌آموزان با آسیب شنوایی بهتر و سریع‌تر ارتقا دهد و طول جمله‌ها را به صورت یک جمله کامل با صرف و نحو صحیح و معنای مناسب اضافه می‌کند و زمینه مناسبی برای کاربرد زبان فراهم آید.

از این رو تقویت مهارت‌های زبانی با تأکید بر مهارت‌های کتبی زبان در کنار مهارت‌های شفاهی، به ویژه نوشتن فعال، هدف اصلی آموزش است. البته سطوح و مراحل برای آموزش مهارت‌های زبان وجود دارد.

اهداف برنامه درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

اهداف این برنامه‌ی درسی، با توجه به عناصر پنج‌گانه‌ی برنامه‌ی درسی ملی: "علم، تفکر، ایمان، اخلاق، عمل" و با در نظر گرفتن ویژگی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان دارای آسیب‌شنوایی در مهارت‌های زبان‌آموزی (درکی و بیانی/ شفاهی و کتبی)، به شرح زیر است:

گوش کردن^۱

استفاده‌ی بهینه از باقی‌مانده‌ی شنوایی و افزایش تمرکز شنیداری
حساسیت شنیداری نسبت به پاره‌مهارت‌های آوایی زبان فارسی (تکیه، مکث، زیرو بمی، کشش آوایی)، متناسب با شدت آسیب شنوایی
درک درست از بافت آوایی، صرفی و نحوی زبان فارسی، متناسب با شدت آسیب شنوایی
تسلط در خوب شنیدن و به یاد سپردن و درک رئوس مطالب
درک پیام متن شنیداری ارائه شده
تمرکز و بازگویی جمله‌ها، قصه‌ها، رویدادها و ...

سخن گفتن^۲

توجه به پاره‌مهارت‌های آوایی زبان فارسی، متناسب با شدت آسیب شنوایی
رعایت زبان فارسی معیار، متناسب با شدت آسیب شنوایی
شرکت فعال در گفت‌وگوها متناسب با شدت آسیب شنوایی
بازگویی و تعریف رویدادها

۱- در برخی دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی به دلایل مختلف امکان استفاده‌ی بهینه از شنوایی وجود ندارد. از این رو از توانایی‌های دیداری آنها برای درک معنا از طریق گفتارخوانی، لب‌خوانی و اشارات، حرکات بدنی و ... استفاده می‌شود.
۲- توانایی سخن گفتن در دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی وابسته به عوامل مختلف در طیف وسیعی قرار دارد و گاه لازم است در کنار یا غیاب گفتار از اشارات، حرکات بدن و ... برای رساندن پیام کمک بگیرند.

انسجام و نظم در رساندن پیام
تمرکز بر نکات اصلی در انتقال پیام
سخن گفتن به منظور استفاده کاربردی از زبان، متناسب با شدت آسیب شنوایی .

خواندن^۱

تمرکز در حین خواندن؛
توانایی خواندن جمله و متن، متناسب با محتوای آن؛
درک اطلاعات صریح جمله و متن؛
رسیدن به استنباط؛
تلفیق و تفسیر اطلاعات متن.

نوشتن

توانایی نوشتن صحیح جمله، با رعایت ویژگی‌های مربوط به شکل و محتوای زبان فارسی؛
توانایی تشخیص و انتخاب رویداد / موضوع؛
توانایی تشخیص و انتخاب کلمه‌ها، جمله‌ها یا نام مربوط به رویداد موردنظر؛
توانایی تشخیص و انتخاب کلمه‌ها، جمله‌ها یا موضوعات کوچک مربوط به موضوع موردنظر؛
توانایی نوشتن چند جمله در خصوص یک رویداد یا موضوع (بند)؛
توانایی منسجم نوشتن.

۱- خواندن دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی نیز به دلیل اختلال در تولید آواهای گفتاری و رعایت نکردن مهارت‌های آوایی زبان فارسی و ... در طیفی از خوب تا نامفهوم خواندن قرار می‌گیرد که به عوامل مختلف از جمله شدت آسیب شنوایی بستگی دارد.

محتوا

محتوای کتاب‌های زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش مانند سایر کتاب‌های درسی بر پایه‌ی چهار اصل کلی "پیوستگی، همبستگی، گستردگی و توالی" سازماندهی شده است. مفاهیم و مهارت‌ها در دوره‌ی ابتدایی، به‌طور پیوسته آموزش داده و یادآوری و تکرار شده‌اند تا یادگیری عناصر و قواعد زبانی ادامه داشته باشد.

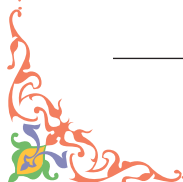
در نگارش این کتاب‌ها از ناهم‌خوانی‌های درونی محتوا، مانند پراکندگی و نابسامانی مطالب پرهیز شده است و تلاش گردیده تا همبستگی مطالب رعایت شود. هدف اصلی این کتاب‌ها فراگیری مهارت‌های زبانی، به ویژه آموزش و بهبود مهارت‌های کتبی است.

محتوای کتاب‌ها در هر پایه‌ی دوره‌ی ابتدایی، از اصول توالی ساده به مشکل، جزء به کل و عینی به ذهنی پیروی می‌کند. این محتوا بر برخی از عناصر خاص نظام زبانی مثل ساخت دستوری^۱ و نقش زبانی تأکید دارد که به صورت پشت سر هم در یک توالی خطی قرار می‌گیرند و زبان‌آموز در کاربرد واقعی، باید این عناصر (اجزاء) را با هم ترکیب کند (رابینسون، ۲۰۰۹).

در تهیه‌ی محتوای این کتاب‌ها، گزینش عناصر زبانی و روند آموزش سعی شده است تا به روند طبیعی رشد گفتار و زبان و آنچه کودک به تدریج در گذر از مراحل رشد دریافت می‌کند، توجه شود و محتوای کتاب تا آنجا که ممکن است با نیازهای دانش‌آموزان آسیب‌دیده‌ی شنوایی و مطالب کتاب‌های درسی موجود هماهنگ و سازگار گردد. اگر چه بنابر دلایلی ضروری ممکن است در مواردی هم‌خوانی لازم مشاهده نشود.

گسترش و تثبیت مهارت‌های آموخته شده در بافت طبیعی زندگی دانش‌آموزان به همکاری والدین نیاز دارد، لذا تکالیفی در کتاب‌ها پیشنهاد شده‌اند تا با کمک والدین، اجرا شوند. همچنین فعالیت‌های اجرا شده در کلاس، با توجه به شرایط و موقعیت‌های طبیعی موجود در خانه، تکرار و تمرین می‌گردند.

۱- در این کتاب‌ها آموزش دستور زبان فارسی به صورت مستقیم و رسمی صورت نمی‌گیرد.

برنامه‌ی درسی زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش پایه‌ی چهارم با توجه به اهداف تعیین شده در راستای راهبردهای آموزشی زبان‌آموزی، در قالب کتاب معلم (بخش دوم) و کتاب درسی طراحی شده است.

کتاب زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش پایه‌ی چهارم با پانزده درس (نه درس از این پانزده درس را نگارش‌ها تشکیل می‌دهند) و فعالیت تکمیلی در شکلی علمی و هدفمند به تقویت همه‌ی مهارت‌های زبانی پرداخته است.

در بخش دوم این کتاب نیز به صورت درس به درس، راهنمایی‌های کاربردی جهت اشراف معلمان به محتوای کتاب درسی آمده است. در هر درس این عناوین وجود دارد:

در قسمت اول هر درس، عنوان، هدف، انتظارات، وسایل، نکته‌ی دستوری (در صورت نیاز)، زمان‌بندی و روش‌های تدریس پیشنهادی آن درس؛

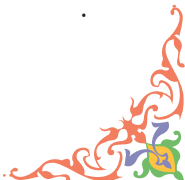
در قسمت دوم فعالیت‌های پیشنهادی برای چگونگی تدریس موضوع درسی؛

در قسمت سوم نکته‌هایی که معلم در هنگام فرایند یاددهی - یادگیری باید به آن‌ها توجه داشته باشد؛

در قسمت چهارم و پایانی هدف و چگونگی و گاهی بر حسب نیاز حل تمرین‌هایی از کتاب درسی.

همان‌طور که مشاهده می‌شود تفاوت‌هایی بین بخش دو کتاب معلم (راهنمای تدریس) این برنامه‌ی درسی با سایر کتاب‌های مشابه وجود دارد که بر حسب ضرورت و نیاز دانش‌آموزان دارای آسیب‌شنوایی و معلمین گرامی تصمیم‌گیری شده است.

در ادامه، ساختار کتاب درسی به تفصیل در قالب جدول ارائه شده است.

نمای ساختار و محتوای کتاب‌های زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

پایه درسی	اول مقدماتی	اول تکمیلی	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم
۱	یادآوری و گسترش واژگان	کلمات اشاره «این» / «آن»	زمان حال	کلمهٔ پرسشی «چه کار» نگارش ۱	حروف ربط «و»	نگارش اول - درک، بیان و توصیف: رنگ و شکل	توصیف انسان
۲	یادآوری و گسترش واژگان مربوط به گروه‌های مختلف	کلمه‌های اشاره «این» و «آن» در جمله	کلمه‌های پرسشی «چه چیزی» / «چه چیزهایی»	کلمه پرسشی «چه» نگارش ۲	نگارش اول	حرف اضافه «برای»	عناصر داستان (۱)
۳	طبقه‌بندی معنایی واژگان	است / هستند	ضمیرهای شخصی جدا و پیوسته اول شخص مفرد	«همه، هیچ، هر» نگارش ۳	نگارش دوم	نگارش دوم درک، بیان و توصیف: اندازه و جنس	عناصر داستان (۲)
۴	درک و کاربرد مفاهیم «بله» و «خیر» در پرسش و پاسخ	صفت	ضمیرهای شخصی جدا و پیوسته اول شخص جمع	قید ۱ / کلمهٔ پرسشی «چگونه» نگارش ۴	حرف اضافه «تا»	کلمهٔ پرسشی «کدام»	عناصر داستان (۳)
۵	فعل‌های ساده لازم با نهاد سوم شخص مفرد در جمله‌های دوکلمه‌ای	است / هستند و ...	کلمه‌های پرسشی «چه کسی» / «چه کسانی»	قید ۲ / کلمهٔ پرسشی «چه وقت» نگارش ۵	نگارش سوم	نگارش سوم درک، بیان و توصیف: قسمت‌ها و کار/کاربرد	عناصر داستان (۴)
۶	کلمه‌های جمع	نیست / نیستند و ...	ضمیرهای شخصی جدا و پیوسته دوم شخص مفرد	ضمیر «خود» نگارش ۶	نگارش چهارم	حرف ربط «یا»	عناصر داستان (۵)
۷	حرف ربط «و» بین کلمه‌ها	ترکیب وصفی	ضمیرهای شخصی جدا و پیوسته دوم شخص جمع	قید ۳ / زمان آینده نگارش ۷	حرف ربط «ولی» بین دو جمله	نگارش چهارم درک، بیان و توصیف: لامسه و بویایی	عناصر داستان (۶)
۸	فعل‌های ساده لازم با نهاد سوم شخص جمع در جمله‌های دوکلمه‌ای	«داشتن» و «نداشتن»	فعل‌های مرکب	قید ۴ نگارش ۸	نگارش پنجم	نگارش پنجم درک، بیان و توصیف: چشیدن و شنیدن	داستان نویسی (۱)
۹	ضمیرهای فاعلی اول شخص مفرد و جمع با افعال ساده لازم در جمله‌های دوکلمه‌ای	جمله‌های پرسشی	ضمیرهای شخصی جدا و پیوسته سوم شخص مفرد	کلمه‌ی پرسشی چند(تا)، چندم، چندمین	تمایل به انجام دادن یک فعالیت می‌خواهم / دوست دارم / و ...	کلمهٔ پرسشی «چرا»	داستان نویسی (۲)

پایه‌ی درس	اول مقدماتی	اول تکمیلی	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم
۱۰	ضمیرهای فاعلی دوم شخص مفرد و جمع با فعل‌های ساده لازم در جمله‌های دو کلمه‌ای	فعل‌های گذرای ساده در زمان گذشته	ضمیرهای شخصی جدا و پیوسته سوم شخص جمع	فعالیت‌های تکمیلی	نگارش ششم	نگارش ششم درک، بیان و توصیف: تفاوت‌ها و شباهت‌ها ۱	فعالیت‌های دوره‌ای
۱۱	ضمیرهای فاعلی سوم شخص مفرد و جمع با فعل‌های ساده لازم در جمله‌های دو کلمه‌ای	ترکیب اضافی	فعل‌های «بود، بودم و ... / شد، شدم و ...»	_____	نگارش هفتم	نگارش هفتم درک، بیان و توصیف: تفاوت‌ها و شباهت‌ها ۲	_____
۱۲	فعل‌های منفی ساده لازم در جمله‌های دو کلمه‌ای	کاربرد ترکیب‌های وصفی و اضافی در جمله	حرف اضافه «با»	_____	حرف ربط «اگر»	نگارش هشتم درک، بیان و توصیف: تفاوت‌ها و شباهت‌ها ۳	_____
۱۳	_____	فعالیت‌های تکمیلی	حرف اضافه «در»	_____	نگارش هشتم	نگارش نهم توصیف با توجه به ویژگی‌های طبقه مقوله ۱	_____
۱۴	_____	_____	کلمه پرسشی «کجا»	_____	می‌توانم، ... / نمی‌توانم، ...	نگارش دهم توصیف با توجه به ویژگی‌های طبقه مقوله ۲	_____
۱۵	_____	_____	حرف اضافه «به»	_____	نگارش نهم	فعالیت‌های دوره‌ای	_____
۱۶	_____	_____	حرف اضافه «از»	_____	فعالیت‌های تکمیلی	_____	_____
۱۷	_____	_____	فعالیت‌های تکمیلی	_____	_____	_____	_____

نمای ساختار و محتوای کتاب زبان آموزی، جمله سازی پایه ی چهارم

نگارش نهم	درس یازدهم
می توانم، ... / نمی توانم، ...	درس چهاردهم
نگارش هشتم	درس سیزدهم
حرف "اگر"	درس دوازدهم
نگارش هفتم	درس یازدهم
نگارش ششم	درس دهم
تمایل به انجام دادن یک فعالیت : می خواهیم، ... / دوست دارم، ...	درس نهم
نگارش پنجم	درس هشتم
حرف ربط " ولی " بین دو جمله	درس هفتم
نگارش چهارم	درس ششم
نگارش سوم	درس پنجم
حرف اضافه ی " تا "	درس چهارم
نگارش دوم	درس سوم
نگارش اول	درس دوم
حرف ربط " و " بین دو جمله	درس اول

کتاب زبان آموزی، جمله سازی

مهارت گوش کردن

درک شنیداری پیش نیاز سایر مهارت‌های زبانی از جمله خواندن است. به همین سبب لازم است در سه ساله‌ی اول ابتدایی مورد توجه ویژه قرار گیرد.

گوش کردن در دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی

رفتارها و مهارت‌های زبانی از طریق تجربه با محیط به دست می‌آید و به صورت سطوح متوالی و یا سلسله‌مراتبی تکامل می‌یابد. ترتیب این سلسله‌مراتب به صورت احساس، ادراک، تصویرسازی و مفهوم‌سازی است. هرگاه پایین‌ترین سطح یعنی "احساس" دچار نقص شود، یعنی همان چیزی که در کودکان آسیب‌دیده‌ی شنوایی رخ می‌دهد، سطوح بالاتر هم دستخوش آسیب می‌شوند (هوسپیان، ۱۳۷۴).

گوش دادن اولین مهارت زبانی است که فرد در جریان رشد خود فرا می‌گیرد. آسیب شنوایی بر کسب مهارت گوش کردن تأثیر منفی می‌گذارد.

در صورت به کار نگرفتن وسایل کمک شنیداری و توان‌بخشی و نبودن آموزش صحیح و کافی، دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی در کسب سایر مهارت‌ها، یعنی گفتار، خواندن و نوشتن به مشکلات متعددی دچار خواهند شد. (کونر^۱ و زولان^۲، ۲۰۰۴ و پاور^۳ و لی^۴، ۲۰۰۰) و این امر بر یادگیری و مشارکت فعال آن‌ها در فعالیت‌های آموزشی بسیار مؤثر است.

فعالیت‌های مربوط به گوش کردن

در کتاب زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش جداسازی کامل مهارت‌ها از یکدیگر به دلیل ویژگی‌های دانش‌آموزان دارای آسیب‌شنوایی امکان‌پذیر نیست و وقتی صحبت از درک می‌شود مجموعه‌ای از فرایندهای درکی از جمله درک در دیدن، شنیدن (گوش کردن) و خواندن مد نظر است که بنابر ضرورت، محرک لازم، به‌تنهایی یا در کنار سایر محرک‌های ادراکی، به دانش‌آموز ارائه می‌شود.

1- Conner
2 - Zwolan
3- Power
4- Leigh

در تمرین "ببینید، بشنوید و بگویید" یا در اجرای مراحل در نظر گرفته شده در درس‌های نگارش به طور مشخص‌تری به پرورش این مهارت توجه شده است. دانش‌آموز پس از دیدن تصاویر، به دقت به معلم خود گوش می‌دهد (در صورت نیاز لب‌خوانی و گفتارخوانی می‌کنند) و آنچه را معلم خواسته است نشان می‌دهد، مرتب می‌کند یا به پرسش معلم پاسخ می‌دهد. در این مرحله معلم لازم است از توانایی درک موضوع درسی مورد نظر توسط دانش‌آموز اطمینان حاصل کند و کار را ادامه دهد.

در همه‌ی تمرین‌ها به اقتضای نیاز پیش آمده، شاید لازم باشد که معلم برای درک بهتر و مؤثرتر، آن‌ها را در کلاس به شکل شفاهی اجرا کند، سپس خواندن و نوشتن را از دانش‌آموزان بخواهد.

گام های فرایند گوش دادن عبارت انداز:

گام اول: دانش‌آموزان با تمرکز کافی به متن شنیداری^۱ گوش دهند؛

گام دوم: اطلاعات صریح متن شنیداری را درک کنند؛

گام سوم: سیر رویدادهای جمله‌ها و متن شنیداری یا نوشتاری را به خاطر بسپارند؛

گام چهارم: اطلاعات متن شنیداری را تلفیق کنند؛

گام پنجم: اطلاعات متن شنیداری را تفسیر کنند.

۱- منظور از متن شنیداری در این کتاب هر آنچه که به صورت شفاهی در فرایند یاددهی و یادگیری به دانش‌آموزان ارائه می‌شود، است.

مهارت سخن گفتن

توانایی سخن گفتن عامل مهمی در رشد و شکوفایی فکری به شمار می‌آید. سلامت دستگاه شنوایی، رشد بدنی و ذهنی، حضور در اجتماع و محیط، از عوامل مؤثر در سخن گفتن و تکامل گفتارند. تنها در این شرایط کودک می‌تواند سخن گفتن را آغاز کند و دریافت‌های خود را با کمک واژه‌ها آشکار سازد.

سخن گفتن در دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی

کودک طبیعی پس از چندین ماه گوش دادن و دقت کردن در گفتار اطرافیان، سرانجام کلمه‌ها را بر زبان می‌آورد و در این زمان، افزون بر گوش دادن، تلاش می‌کند تا واژه‌های شنیده شده را تکرار کند و سخن گفتن را آغاز نماید.

کودکان شنوا در هنگام رشد، ناخودآگاه دستور زبان، یعنی یادگیری واژه‌های جدید، چگونگی ساخت واژه (صرف) و کنار هم نهادن آن‌ها و ساخت جمله (نحو) را می‌آموزند و پیوسته ایراد خود را با کمک محیط اصلاح می‌کنند. ولی کودکان دارای آسیب شنوایی، افزون بر بی‌بهره بودن از این رشد، ایرادها را نیز رفع نمی‌کنند و اختلالات در زبان بیانی نمایان می‌گردد (گورابی، ۱۸۳۱).

در کودکان دارای آسیب شنوایی، ناتوانی در دریافت صداهای گفتاری مانع از درک صحیح صداها و کشف ویژگی‌های تولیدی، حرکتی و صوتی می‌گردد. از این رو برای آنها درک و بیان تعدادی از صداها، به‌ویژه صداهایی با فرکانس خاص که توان شنیدن آنها را ندارند (مانند س، ش، ز، و ...) دشوار است.

به دلیل نداشتن حساسیت شنیداری نسبت به پاره مهارت‌های آوایی زبان فارسی (مانند تکیه، مکث، زیرو بمی، کشش آوایی)، این موارد را در گفتارشان به کار نمی‌برند و در یادگیری و کاربرد واژه‌ها و جمله‌سازی (توانایی ترکیب کلمه‌ها در قالب دستوری مناسب برای بیان جمله‌های معنادار) دچار مشکل می‌شوند.

این کودکان در فراگیری گفتار و برقراری ارتباط کلامی با دیگران با موانعی مواجه می‌شوند و در طیفی از مشکلات در گفتار قرار می‌گیرند که در یک سر آن فردی بدون یا با حداقل کلام شفاهی است و در سر دیگر آن فردی است که دارای ارتباط کامل کلامی است. این به معنای عدم توانایی ارتباط با دیگران نیست، بیشتر افراد آسیب‌دیده‌ی شنوایی توانایی استفاده از حرکات بیانگر و اشارات را دارا هستند.

فعالیت‌های مربوط به سخن گفتن

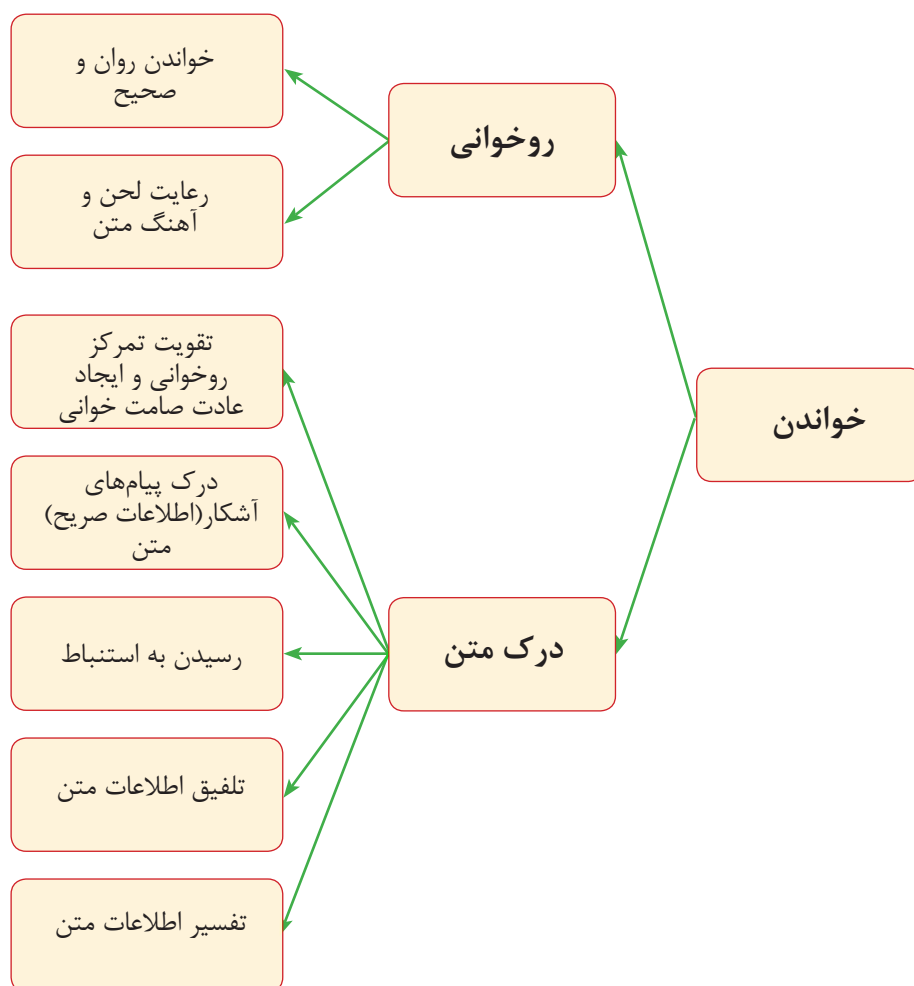
در کتاب زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش به سخن گفتن توجه خاصی شده است و در هر یک از تمرین‌ها به ویژه در "بازی کنید و بیاموزید"، "ببینید بشنوید و بگویید"، بازگویی جمله‌ها یا رویدادها از معلم خواسته می‌شود که در کنار توجه به سایر مهارت‌های زبانی در فرایند یاددهی و یادگیری حتماً از دانش‌آموزان بخواهند که بسته به توانایی خودشان گفتار هم داشته باشند.

در همه‌ی درس‌ها و فعالیت‌های مربوط به نگارش ابتدا باید دانش‌آموز در قالب فعالیت کلاسی و با مشارکت دوستان خود مهارت صحبت کردن مرتبط با تمرینات را به دست آورد، سپس پرداختن به نگارش و بیان از طریق نوشتن، هدف آموزشی قرار گیرد. البته بازگویی جمله‌ها و رویدادها یا رونویسی آن‌ها برای تثبیت آموخته‌ها در هر فعالیت و تمرین تأکید می‌شود. در تمامی تمرین‌هایی که قرار است برای تصویر، رویداد یا موضوعی یک یا چند جمله گفته و نوشته شود، لازم است (گفته‌ها و نوشته‌ها) پس از اطمینان معلم از درک موضوع آموزشی توسط دانش‌آموزان، شکل بگیرد.

مهارت خواندن

خواندن یکی از مهم‌ترین مهارت‌های زبانی است که در دوره‌ی ابتدایی به طور خاص مورد توجه است. خواندن دارای سطوح مختلفی است. سطح اول خواندن، که روخوانی است، در اهداف برنامه‌ی درسی زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش به‌طور مستقیم مورد توجه نیست. سطح دوم خواندن، که درک متن نوشتاری است، از طریق تمرکز بر خواندن، درک پیام آشکار متن، رسیدن به استنباط و در نهایت تلفیق و تفسیر اطلاعات متن صورت می‌گیرد.

در کتاب زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش چهارم، تمرکز بر خواندن و درک پیام‌های آشکار پیام متناسب با توانایی‌های دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی مورد توجه قرار گرفته است. واژه‌ها با درک متون خواندنی و شنیدنی، همچنین با سخن گفتن و نوشتن گسترش می‌یابند. این گسترش در همه‌ی درس‌ها و به طور مشخص‌تر در نگارش‌ها مورد توجه قرار گرفته و در طراحی تمرینات اعمال شده است.

آشنایی این دانش‌آموزان با اجزای جمله و توانایی این که جمله را به اجزای آن خرد کنند یا کلمه‌ها را کنار هم بگذارند و جمله بسازند درک خواندن و شنیدن آن‌ها را تقویت می‌کند. ایجاد این آشنایی در اهداف و موضوعات درسی کتاب زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش، به صورت روشن آمده است.

تحقیقات بیانگر آن است که بسیاری از دانش‌آموزان از مهارت روخوانی برخوردارند و متن را با صدای بلند و روان و صحیح می‌خوانند اما در بازیابی اطلاعات متن و تعبیر و تلفیق مطالب، عملکرد ضعیفی دارند. پیامد این درک ضعیف متن، در تمامی دروس نمود خواهد یافت.

خواندن در دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی

مطابق الگوی یادگیری زبان، "درک" مقدم بر "بیان" است. ادراک بستگی شدیدی به دریافت صحیح فرد از وقایع گفتاری و نوشتاری دارد و هر شخصی با دریافت کامل و صحیح محرک زبانی و با استفاده از قوانینی که آموخته است دریافت‌های کلامی یا نوشتاری خود را رمزگشایی می‌کند و منظور فرستنده‌ی پیام را می‌فهمد (آدامز و براون و ادواردز، ۱۹۹۸)

در کودکان کم‌شنوا دریافت ناکافی و نامناسب زبانی، به خصوص گفتار، موجب محدود شدن تفکر می‌شود و به موازات آن درک نوشتاری این گروه مختل می‌گردد و این کودکان در درک مطلب خوانده شده ناتوان‌اند (بنج، ۱۹۹۲، کاکوجویباری، شریفی، ۲۰۱۰)، زیرا برای درک مطلب خوانده شده، آشنایی با دستور زبان و نقش‌های دستوری کلمه‌ها در کنار توانایی رمزگشایی هر کلمه نیاز است (نیکخو، ۱۳۸۹).

فعالیت‌های مربوط به خواندن

کتاب زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش چهارم برای تقویت توانایی ادراکی زبان‌آموزان از موضوع آموزشی نگاه ویژه‌ای به درک متن دارد. انتخاب موضوعات و اهداف آموزشی بر مبنای آشنایی دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی با دستور زبان فارسی و نقش و جایگاه دستوری و معنایی کلمه‌ها در کنار توجه به گسترش خزانه لغات و روابط معنایی بین آن‌ها، در راستای دست یافتن به این هدف بوده است.

در فعالیت‌های "با صدای بلند بخوانیم"، "انتخاب درست و نادرست"، "حذف جمله/جمله‌های نامربوط به رویداد"، "درک متن نوشتاری و انجام دادن تمرین مرتبط از طریق وصل کردن، علامت زدن، پرکردن جاهای خالی و... "از جمله فعالیت‌های مربوط به خواندن در این کتاب‌اند. خواندن جمله‌ها در تمرین "با صدای بلند بخوانیم" یا خواندن جمله‌های مربوط به رویداد، علاوه بر تقویت تمرکز خواندن، موضوع و هدف آموزش و جایگاه آن را به دانش‌آموز یادآور می‌شود و به فرایند درک کمک می‌کند.

درک اطلاعات صریح متن در فعالیت‌های پیشنهاد شده در هر درس کتاب معلم و در هر تمرین کتاب درسی مد نظر قرار گرفته و تمام یا بخشی از هدف آموزشی و یادگیری در آن‌ها تأمین شده است. این به دلیل ویژگی‌های دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی و تسهیل فرایند یاددهی و یادگیری صورت می‌گیرد.

ارائه‌ی کارت نوشتاری به هنگام اجرای تمرین "بازی کنید و بیاموزید"، توجه به کلمه‌ها و جمله‌های کلیدی در تمرین‌های "ببینید، بشنوید و بگویید" و "با صدای بلند بخوانید"، انتخاب تصویر متناسب با جمله‌ی نوشتاری ارائه شده و بالعکس، اجرای منظم مراحل آموزشی در نگارش‌ها نمونه‌هایی از تمرینات خواندن برای درک اطلاعات صریح در کتاب زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش چهارم هستند.

در تمرین‌ها به سطوح مربوط به استنباط، تلفیق و تفسیر اطلاعات متن توجه شده است

و معلمین می‌توانند متناسب با توانایی‌های دانش‌آموزان خود در هنگام دادن تمرین‌های تکمیلی، این سطوح را مد نظر قرار دهند. در کتاب زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش بیشتر به سطح عمومی و مشترک درک متن و رویداد در خواندن و در راستای اهداف و موضوعات آموزشی توجه شده است.

مهارت نوشتن

نوشتن یکی از مهارت‌های زبانی است که از طریق آن شخص می‌تواند اندیشه‌ها، باورها، احساسات و تجربه‌های مرتبط با دیدن، شنیدن و خواندن را به نوشتار تبدیل کند.

نوشتن نیز مانند خواندن شامل دو سطح است. املا از سطوح مقدماتی آن است که خود شامل مراحل است که از آن جمله می‌توان به نوشتن درست نشانه‌ها، توانایی تبدیل نشانه‌های آوایی به نوشتاری و توانایی خوانا و زیبانویسی اشاره کرد. این سطح در کتاب زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش به صورت مستقیم مد نظر قرار نگرفته است.

سطح دوم نوشتن نگارش و انشاست. هر نوع نوشتنی (حروف، کلمه، جمله) را نگارش می‌گویند که دارای الگوی ثابت، تغییرناپذیر و قالب‌مند است، نگارش برای رساندن پیام مستقیم است اما انشانویسی نوشتنی فعال است که با آن فکر و تخیل به کار می‌افتد. از اهداف نوشتن این است که دانش‌آموزان بتوانند از طریق نوشتن، نیازمندی‌های آنی خود را در برقراری ارتباط با دیگران به خوبی برآورند و بتوانند آنچه را که خود به آن می‌اندیشند و می‌خوانند به دیگران بگویند و یا بنویسند. برای نوشتن و انشا لازم است دانش‌آموزان پیش‌نیازهایی را طی کنند و مهارت‌هایی را کسب نمایند برای نمونه:

- جمله‌سازی با واژه‌های متفاوت به صورت شفاهی و کتبی (جمله‌نویسی)
- تکمیل جمله‌های ناقص به کمک واژه‌های مناسب، جهت تشخیص ارتباط بین اجزای جمله
- نوشتن جمله برای کلمه‌های بهم‌ریخته

- توصیف یک تصویر در قالب جمله
- نوشتن داستان یا توصیف رویداد برای مجموعه‌هایی از تصاویر که به هم ارتباط دارند
- ادامه‌ی جمله‌ای ناتمام در یکی دو سطر
- پاسخ دادن به پرسش‌ها بعد از دیدن تصاویر یا خواندن جمله و متن
- اجرای نمایش و بازی بعد از خواندن دستور کار
- نوشتن نتیجه و پیام متن
- خلاصه‌گویی و خلاصه‌نویسی داستان یا متن گزارش دادن شفاهی یا کتبی از یک فعالیت

• و ... (میرشفیعی، ۱۳۹۰)

از آنجا که جمله و بند (پاراگراف) از اصلی‌ترین اجزای انشا هستند، در این کتاب، به دلیل توانایی‌ها و ویژگی‌های دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی نگارش و نوشتن جمله و ایجاد زمینه برای نوشتن بند و بندنویسی از اهداف فرایند یاددهی-یادگیری قرار گرفته است و به تعمیق و تجربه‌های یادگیری در این زمینه اختصاص می‌یابد.

در کتاب‌های زبان‌آموزی، جمله‌سازی (و نگارش) چگونگی جمله‌سازی به دانش‌آموزان آموزش داده می‌شود. آن‌ها می‌توانند اولین تجربیات خلاقیت نوشتاری را کسب کنند، با انواع جمله‌های خبری، پرسشی، امری و تعجبی آشنا شوند، جایگاه انواع مقوله‌های صرفی مثل گروه اسمی، ضمائر و... را در ساخت جمله بیاموزند و قواعد نحوی موجود در دستور زبان فارسی را غیرمستقیم تجربه کنند. در جمله‌نویسی دو اصل موردنظر است:

الف) پیام جمله، که باید از لحاظ معنایی و حقایق برون زبانی صحیح و متناسب باشد.

ب) ساخت نحوی جمله، که باید با اصول و قواعد ساخت جمله در زبان فارسی منطبق باشد. به این ترتیب با گسترش جمله‌نویسی و آموزش چگونگی قرار دادن جمله‌ها در کنار هم و متن‌نویسی دانش‌آموزان، برای نگارش و نوشتن خلاق آماده می‌شوند و این گونه آموزش نوشتن فعال و خلاق با برنامه‌ریزی مشخص تا پایان دوره‌ی ابتدایی ادامه می‌یابد. مراحل نوشتن خلاق

در این محتوا از کلمه شروع می‌شود و به گروه (عبارت)، جمله و متن گسترش می‌یابد.

دانش آموزان دارای آسیب شنوایی و مسئله‌ی «نوشتن»

شاید بتوان گفت از میان مهارت‌های زبانی، سخت‌ترین گام برای این کودکان «نوشتن» (نگارش و انشا) است. مشاهده شده که بسیاری از قواعد حاکم بر گفتار، از جمله قواعد دستوری در نوشتار نیز حکم فرماست. از این رو اختلالات مشاهده شده در گفتار افراد دارای آسیب شنوایی در نوشتار آن‌ها نیز نمود پیدا می‌کند (بنچ، ۱۹۹۲). نوشتار این کودکان می‌تواند ویژگی‌های زیر را داشته باشد:

✓ جمله‌ها به سادگی گرایش دارد، با ساختارهای نحوی پیچیده‌ی بسیار کم؛

✓ جمله‌ها ترتیب به هم ریخته‌ای از کلمات است، که بدون نظم، آرایش، توالی

و پایانه‌ی صرفی قابل قبول؛

✓ از مترادف، متضاد، استعاره، حروف ربط و اضافه و حذف به قرینه بسیار اندک

استفاده شده است (ابراهیمی، ۱۳۸۸)؛

✓ در بیان جملات آنان تطابق میان فعل و فاعل وجود ندارد (ویلیامز، ۲۰۰۶)؛

✓ تعداد و تنوع واژگانی محدودی دارند؛

✓ بعضی از عناصر دستوری را حذف می‌کنند.

بنابراین ناتوانی در درک مطالب خوانده شده و در یادگیری دستور زبان، اختلال در جنبه‌های زبانی نوشتار و در آخر ناآگاهی از قواعد زبانی و درک نشدن رابطه‌ی بین واژه‌ها و نقش این روابط در بازنمایی وقایع، مهارت انتقال پیام از راه جمله‌نویسی، متن‌نویسی و انشا را برای کودکان آسیب‌دیده‌ی شنوایی بسیار دشوار می‌سازد (یعقوبی، ۱۳۸۹).

این در حالی است که «نوشتن» علاوه بر مهارت‌های اساسی و پیش نیاز بودن برای کسب موفقیت در تحصیل و مدرسه، می‌تواند نقش مهمی در زندگی روزانه‌ی افراد دارای آسیب‌شنوایی داشته باشد. آن‌ها برای ارتباط با افرادی فراتر از خانواده و با دوستان خود، برای فرستادن نامه،

پیامک یا پست الکترونیک، پرکردن فرم و... از نوشتن استفاده می‌کنند. به ویژه اگر امکان استفاده از سایر راه‌های ارتباطی با دنیای افراد شنوا وجود نداشته باشد، «نوشتن» می‌تواند راهی برای ثبت خاطرات، انتقال ایده‌ها و افکار و احساساتشان باشد (رضایی و همکاران، ۱۳۹۲).

فعالیت‌های مربوط به نوشتن

در کتاب زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش چهارم، نوشتن جمله با معرفی اجزای جدید زبانی و دستوری، مطابق با سال‌های قبل ادامه پیدا کرده است ضمن آن که ساخت جمله‌های مرکب نیز آغاز می‌گردد. در این کتاب درس‌هایی به نام نگارش با هدف ایجاد توانایی در دانش‌آموزان برای نوشتن بندی ساده، پیوسته و منسجم در ارتباط با یک رویداد یا موضوع آورده شده است.

تمرین‌های کتاب در درس‌های اول، چهارم، هفتم، نهم، دوازدهم، چهاردهم به صورتی طراحی شده است که تا تمرین سوم تمرکز فعالیت‌ها و تمرین‌ها بر مهارت‌های گوش کردن، سخن گفتن و خواندن است. اما در تمرینات بعدی به مرور به مهارت نوشتن توجه بیشتری می‌شود. به طوری که در آخرین تمرین هر درس، از دانش‌آموز انتظار می‌رود راجع به هدف و موضوع درس مطلبی مستقل بنویسد.

در فرایندی مرحله‌ای در نه درس نگارش به صورت زیر تشخیص ترتیب و توالی صحیح تصاویر و جمله‌ها، تشخیص جمله‌های مربوط به یک رویداد یا موضوع، تکمیل جمله‌های مربوط به یک رویداد یا موضوع، تشخیص و بیان نام برای رویداد یا موضوع، نوشتن جمله سپس بند برای تصاویر یک رویداد یا موضوع، علاوه بر توجه و تأکید بر رعایت متوالی مهارت‌های زبانی شنیدن، سخن گفتن و خواندن از دانش‌آموزان انتظار می‌رود درباره‌ی یک رویداد یا موضوع تصویری بندی بنویسند و با قرار دادن جمله‌های مربوط به یک رویداد و موضوع (بدون تصویر) در یک ترتیب و توالی درست و به کارگیری کلمه‌های ربط آموخته شده بین دو جمله یک بند درست کنند. برکسب توانایی بازگویی رویداد یا صحبت درباره‌ی موضوع تأکید شده است.

در پایان درس پانزدهم، فعالیت‌های تکمیلی پیش‌بینی شده است تا هم آموخته‌هایشان در پایان سال

تحصیلی تعمیق و تثبیت شود و هم از آن‌ها به منظور ارزشیابی، در ابتدای پایه‌ی پنجم استفاده شود.

روش‌های تدریس

ارتقای کیفیت آموزش و ثمربخشی معلمان در زمینه‌ی بهبود یادگیری شاگردان در گروه‌های حرفه‌ای شدن معلمان است. معلم حرفه‌ای کسی است که در راستای رشد و شکوفایی استعدادهای فطری خود به شناخت علمی و مهارت‌های عملی مجهز باشد و از روش‌های نوین تدریس در کلاس و آموزش بهره‌برد.

به منظور آشنایی معلمان با روش‌های تدریس، در این کتاب تعدادی از روش‌های تدریس علمی متناسب با محتوای هر درس به صورت پیشنهادی ارائه شده است. معلمان عزیز می‌توانند، با توجه به فضای فیزیکی کلاس، موقعیت جغرافیایی و بومی، وضعیت روحی دانش‌آموزان، وضعیت آب و هوای منطقه، امکانات مدرسه، توانایی‌های شخصی و خلاقیت‌های فردی خود، روش‌ها و الگوها را جابه‌جا نمایند.

هدف از به کارگیری روش‌های متفاوت در تدریس، ایجاد تنوع و جذابیت در محیط یادگیری است. در این نگاه، معلم از متکلم وحده بودن به تسهیل‌کننده‌ی فرایند یاددهی-یادگیری تغییر نقش می‌دهد و از استعدادهای و مسئولیت‌پذیری دانش‌آموزان در این سن، در جهت بهبود وضعیت آموزشی بهره‌برد. بهره‌گیری از هر یک از این روش‌ها به تشخیص همکاران گرامی و میزان پیشرفت تحصیلی بستگی دارد.

روش‌های تدریس پیشنهادی (پرسش و پاسخ، مشاهده‌ای، ایفای نقش، بازی، پیش‌سازمان‌دهنده، گردش علمی، نمایشی و ای ۵ (E5)) در این کتاب منطبق با سطح توانایی جسمی و ذهنی دانش‌آموزان دارای آسیب شنوایی پایه‌ی چهارم انتخاب و پیشنهاد شده است تا معلمان بتوانند از آن‌ها به صورت کاربردی بهره‌برند.

شرح مختصر این روش‌ها در صفحه بعد آمده است:

روش تدریس مبتنی بر بازی (آقازاده، ۱۳۹۳)

بنا بر اصول طرح درس نویسی و طراحی آموزشی، بازی از روش‌های ارزنده‌ی یادگیری است که می‌توان در موردهای زیر از آن استفاده کرد:

- ۱- از بازی می‌توان در آغاز فعالیت درس بهره گرفت. بازی مطمئن‌ترین روش و ابزار برای جلب توجه، افزودن بر علاقه، هماهنگ کردن فرایند یادگیری و آماده کردن شرایط برای فعالیت‌های آتی است. بازی زمینه را برای تعامل آسان و سریع آماده می‌سازد و تجاربی را در آغاز کار به عموم دانش‌آموزان عرضه می‌کند.
- ۲- از بازی می‌توان در طی فرایند تدریس بهره گرفت. به ویژه بازی را می‌توان برای ارائه‌ی انواع گوناگونی از تجارب به کار گرفت.
- ۳- برای خلاصه کردن یا به پایان بردن درس هم می‌توان از بازی کمک گرفت. بازی برای یادگیری درس یا دروس بعد، باید پایانی شوق‌آفرین و اشتیاقی پایا فراهم آورد.

در درس‌های ۱، ۴، ۷، ۹، ۱۲ می‌توان از این روش تدریس استفاده کرد.

مراحل اجرای روش تدریس مبتنی بر بازی

*مرحله‌ی نخست: بیان هدف

در مرحله‌ی حاضر تلاش می‌کنیم هدف درس را به روشنی و در نهایت سادگی به دانش‌آموزان بیان کنیم.

*مرحله‌ی دوم: شرح بازی

در مرحله‌ی حاضر، بازی موردنظر را برای آموزش مفاهیم شرح می‌دهیم. لازم است در شرح بازی، دستورالعمل مورد نیاز و نحوه‌ی انتخاب افراد برای بازی هر یک از دانش‌آموزان و انتخاب وسایل مناسب برای کمک به غنی‌سازی بازی مشخص گردد.

*مرحله‌ی سوم: اجرای بازی

این مرحله عملی‌ترین بخش اجرای روش تدریس مبتنی بر بازی است. در مرحله‌ی حاضر همه‌ی دانش‌آموزان در یادگیری نقش فعال دارند و معلم هم به مثابه راهنمای فعالیت‌های بازی عمل می‌کند. همچنین انواع وسایل کمک آموزشی فراهم شده در اختیار دانش‌آموزان قرار داده می‌شود.

*مرحله‌ی چهارم: نتیجه‌گیری و ارزشیابی

در روش تدریس مبتنی بر بازی، مرحله‌ی پایان روش تدریس که نتیجه‌گیری است، با فعالیت ارزشیابی همراه است. در مرحله‌ی حاضر تلاش می‌شود توجه دانش‌آموزان به اجرای فعالیت‌هایی سوق داده شود. از آنجا که بسیاری از دانش‌آموزان در فعالیت بازی شرکت می‌کنند، به احتمال زیاد، برای یادگیری، به مفهوم موردنظر تسلط می‌یابند. از این رو از نتیجه‌گیری بازی به قصد ارزشیابی هم بهره می‌گیریم.

روش تدریس پرسش و پاسخ (شعبانی، ۱۳۸۳)

معلم، در روش پرسش و پاسخ، در هنگام جلب توجه شاگرد به مطلب یا درس جدید و تدریس آن، مستقیماً به بیان مطلب نمی‌پردازد، بلکه با طرح سؤال‌های منظم، فعالیت ذهنی شاگردان را در مسیر مطالب و مفاهیم جدید قرار می‌دهد و آن‌ها را هدایت می‌کند، تا خودشان به کشف مفاهیم جدید توفیق یابند. در عین حال سؤالات باید، با توجه به زمینه‌های علمی شاگردان، طرح گردند و به گونه‌ای مطرح شوند که توجه آنان را به حرکت درآورد (آقازاده، ۱۳۸۴، ص. ۴۹).

هدف اساسی از روش تدریس پرسش و پاسخ، تشخیص و تحریک تفکر، توانایی، علائق، تقویت قدرت استدلال، سنجش و قضاوت، استفاده از تجارب و دانسته‌های گذشته و ایجاد اعتماد به نفس در دانش‌آموزان است.

در درس‌های ۱، ۲، ۳، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۳، ۱۴، ۱۵ می‌توان از این روش تدریس استفاده کرد.

مراحل اجرای روش تدریس پرسش و پاسخ

*مرحله‌ی نخست: بیان و شرح هدف

در مرحله‌ی حاضر، هدف درس را اعلام می‌کنیم و برای درک بیشتر دانش‌آموزان آن را می‌دهیم. شرح و بیان هدف باید با استفاده از واژه‌های ساده و عاری از ابهام باشد تا از تفسیرپذیری هدف پیشگیری شود. به دیگر سخن، گفته‌ها باید به قدری روشن‌تر باشند که تفسیر ذهنی دانش‌آموزان سبب انحراف فکریشان نگردد.

*مرحله‌ی دوم: پرسش و پاسخ

در این مرحله، سعی می‌شود با پرسش‌های پیگیر، دانش‌آموزان به ارائه‌ی پاسخ‌های مناسب وادار شوند. براین باوریم که نباید همه‌ی پرسش‌ها از جانب معلم باشد، بلکه باید دانش‌آموزان را هم به طرح سؤال ترغیب کنیم. به یاد داشته باشیم به سادگی به پرسش‌های دانش‌آموزان پاسخ ندهیم و پرسش‌های پیش پا افتاده را هم مطرح نکنیم، همچنین نباید به دانش‌آموزان پاسخ‌های ناقص داده شود.

*مرحله‌ی سوم: نتیجه‌گیری

در مرحله‌ی سوم، به جمع‌بندی و تعمیق آموخته‌های دانش‌آموزان پرداخته می‌شود. این جمع‌بندی به سازماندهی پایانی موسوم است. یعنی فعالیت ذهنی گوناگونی که ایجاد شده است باید به نتیجه‌ای ختم شود. در این مرحله هم از پرسش و پاسخ مدد می‌گیریم.

روش تدریس پیش سازمان‌دهنده (پورسلطانی و همکاران، ۱۳۹۰)

منظور از پیش سازمان‌دهنده، مفهوم، مطلب یا موضوعی است که در تدریس یک درس مورد استفاده قرار می‌گیرد تا به وسیله‌ی آن، قسمت‌ها و مطالب مختلفی که رشته‌ای از دانش را

تشکیل می‌دهد، با نظمی خاص سازمان یابد و در ذهن شاگرد جای گیرد. به عبارت دیگر، پیش سازمان‌دهنده یک مطلب یا مفهوم کلی است که در مقدمه‌ی تدریس می‌آید تا مبحث ارائه شده به شاگردان را با مباحث پیشین همان درس مربوط سازد و در عین حال، پایه‌ای شود. برای این‌که ارتباط مفاهیم بعدی با مفاهیم قبلی مرتبط گردد و شاگرد بتواند تمام مباحث درس را به صورت ساخت منظم و سازمان‌یافته‌ای در ذهن خود جای دهد. در الگوی پیش سازمان‌دهنده، معمولاً مطالب از کلی به جزئی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در درس‌های ۳، ۵، ۶، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۳، ۱۴، ۱۵ می‌توان از این روش تدریس استفاده کرد.

مراحل اجرای روش تدریس پیش سازمان‌دهنده

*مرحله‌ی نخست: ارائه پیش سازمان‌دهنده

در این مرحله، معلم ابتدا هدف یا اهداف درس را معین، آن‌گاه پیش سازمان‌دهنده را عرضه می‌کند. به علاوه، به دانش موجود (پیشین) و دانش جدید اشاره و سپس تلاش می‌کند زمینه را برای دریافت اطلاعات آماده سازد.

*مرحله‌ی دوم: ارائه‌ی مواد یادگیری یا مطلب درسی

در مرحله‌ی حاضر، مطالب مندرج در کتاب درسی یا مطالبی که از سوی معلم تدارک شده است به دانش‌آموز عرضه می‌شود. در این مرحله تلاش می‌کنیم، انگیزه‌ای را که در مرحله‌ی نخست برای پیگیری درسی ایجاد کرده‌ایم، حفظ کنیم. همچنین، مراقب باشیم بین گفته‌ها و مطالب درسی روابط منطقی رعایت گردد.

*مرحله‌ی سوم: استحکام بخشیدن به ساخت یا ساختار دانش

در بخش حاضر تلاش می‌کنیم تا آنچه را در مرحله‌ی دوم ارائه شده است، با فعال‌سازی یادگیرنده، در ساخت شناختی او جا دهیم. این کار با استفاده از روش‌های خاصی صورت می‌گیرد. از روش‌های مورد استفاده در این بخش می‌توان به روش تفکر انتقادی اشاره کرد.

روش تدریس گردش علمی (صفوی، ۱۳۸۷)

گردش علمی به دانش‌آموزان امکان می‌دهد که از طریق مشاهده‌ی طبیعت، وقایع، فعالیت‌ها، اشیا و مردم، تجربه‌ی علمی به دست آورد. در گردش علمی دانش‌آموزان با مشاهده‌ی واقعیت‌ها بهتر می‌توانند مفاهیمی را که در کلاس مورد بحث قرار می‌گیرد، در ذهن خود بپرورانند و معلم می‌تواند با استفاده از این شیوه کنجکاوی فراگیران را درباره‌ی موضوعی خاص برانگیزد.

در درس ۱۲ می‌توان از این روش تدریس استفاده کرد.

مراحل اجرای روش تدریس گردش علمی

*فعالیت‌های قبل از رفتن به گردش علمی

قبلاً از محلی که قرار است برای گردش علمی در نظر گرفته شود، بازدید شود. همچنین هدف گردش علمی دقیقاً مشخص گردد و از اداره‌ی مربوط و اولیای شاگردان اجازه‌ی کتبی گرفته شود.

*فعالیت‌های ضمن گردش علمی

معلم بازدید را طبق برنامه‌ی زمانی پیش ببرد و شاگردان را در یافتن پاسخ سؤالاتشان یاری دهد.

*فعالیت‌های پس از گردش علمی

شاگردان نتایج گردش علمی خود را در کلاس ارائه دهند.

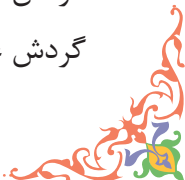
انواع گردش علمی

گردش علمی کوتاه مدت و سریع؛

گردش علمی یک یا دو ساعتی؛

گردش علمی روزانه؛

گردش علمی هفتگی و ماهانه.

روش تدریس مبتنی بر روش نمایشی (آقازاده، ۱۳۹۳)

این روش بر مشاهده و دیدن استوار است. افراد مهارت‌های خاصی را از طریق دیدن فرامی‌گیرند. مهمترین حسن این روش، به‌کارگیری اشیای حقیقی و واقعی در آموزش است و کاربردش بیشتر برای درس‌هایی است که جنبه‌ی عملی و فنی دارند.

در درس ۱۴ می‌توان از این روش تدریس استفاده کرد.

مراحل اجرای روش نمایشی

مرحله‌ی آمادگی

معلم باید هدف از تدریس را دقیقاً مشخص و امکانات لازم را از قبل فراهم سازد و از سالم بودن آن ابزار اطمینان حاصل کند.

مرحله‌ی توضیح

معلم قبل از تدریس، باید اهداف تعیین شده را برای شاگردان به وضوح بیان کند و نحوه و چرایی انجام دادن عمل را توضیح دهد. آن‌گاه سؤالاتی را که انتظار دارد شاگردان در پایان تدریس، پاسخ دهند مطرح کند تا توجه شاگردان بیشتر جلب شود.

مرحله‌ی نمایشی

معلم باید روش صحیح کار و مراحل آن را به نمایش بگذارد.

مرحله‌ی آزمایش و سنجش

بعد از اجرای مراحل بالا، معلم باید از دانش‌آموزان بازخورد دریافت کند تا متوجه شود که دانش‌آموزان موضوع را فهمیده‌اند یا نه (مهارت لازم را کسب کرده‌اند یا نه؟) و در صورت بروز مشکل، معلم نقایص را برطرف نماید. با پرسش‌های کتبی یا شفاهی می‌توان به این موضوع دست یافت.

روش تدریس مبتنی بر ایفای نقش (صفوی، ۱۳۸۷)

ایفای نقش روشی است که می‌توان آن را برای تجسم عینی موضوع‌ها و درس‌هایی که برای نمایش مناسب‌اند، به کار برد.

در درس‌های ۱، ۴، ۷، ۹ می‌توان از این روش تدریس استفاده کرد.

*مرحله اول: انتخاب بازیگران

در این مرحله بازیگران را انتخاب می‌کنیم.

*مرحله دوم: آماده‌سازی

در این مرحله دانش‌آموزانی را که برای نقش‌ها برگزیده‌ایم آماده می‌کنیم. برای آماده‌سازی بازیگران، باید نقش‌ها و ماهیت آن‌ها و فضای نمایشی را تشریح کنیم.

مرحله سوم: بیان اهداف به دانش‌آموزان و آماده‌سازی آنان

هدف از این مرحله متوجه کردن دانش‌آموزان است به فعالیت در شرف اجرا و تکالیفی که باید انجام دهند.

مرحله چهارم: اجرای نمایش

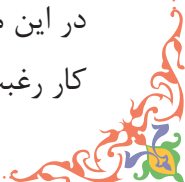
در مرحله حاضر، بازیگران مطابق با دستورالعمل‌های داده شده و با استفاده از متن نمایش به ایفای نقش می‌پردازند.

مرحله پنجم: طرح سؤال

در این مرحله تلاش می‌کنیم با توجه به رخدادهای نمایش سؤال مطرح کنیم.

مرحله ششم: توضیح و تعیین تکلیف

در این مرحله دقت می‌کنیم، تکلیف به اندازه‌ای باشد که دانش‌آموزان بتوانند به انجام دادن کار رغبت نشان دهند.

روش تدریس مبتنی بر روش مشاهده‌ای (پورسلطانی و همکاران، ۱۳۹۰)

بخش عمده‌ای از یادگیری کودکان از راه مشاهده کردن در خلال تعاملات اجتماعی حاصل می‌شود. یادگیری از راه مشاهده و تقلید را می‌توان فراگیری طبیعی رفتار تلقی کرد. یک مدل بر مشاهده چنان اثر می‌گذارد که رفتار بعدی مشاهده‌گر شبیه رفتار مدل می‌شود.

در درس‌های ۲، ۴، ۵، ۸، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴ می‌توان از این روش تدریس استفاده کرد.

مراحل اجرای روش مشاهده‌ای

❖ نخستین گام فرایندهای توجّهی

یادگیری مشاهده‌ای مستلزم توجّه به یک مدل یا فعالیت مدل است.

❖ گام دوم فرایندهای یادداری

جنبه‌هایی از مدل که مورد توجّه مشاهده‌گر قرار گرفته است، در شکل نمادین در حافظه‌ی بلندمدت نگه‌داری می‌شود. مرور ذهنی، در طول مرحله‌ی یادداری به صورت یک کمک حافظه‌ی مهم عمل می‌کند.

❖ گام سوم فرایند تولیدی

مدل‌سازی مستلزم انتقال و تبدیل مفاهیم نمادین به کنش‌های آشکار است. یادگیرنده باید چندین جنبه‌ی فعالیت مدل را، که در حافظه شکل نمادین دارد، باز تولید کند.

❖ گام چهارم فرایندهای انگیزشی

فرایندهای انگیزشی معین می‌کنند که یادگیرنده رفتاری را که از راه مشاهده فراگرفته است، ابراز می‌دارد یا نه.

❖ گام پنجم فرایند فراگیری و عملکرد

پیامدهای رفتاری در شکل، تقویت و تثبیت نقش‌های تسهیل‌کننده در فراگیری رفتار مدل شده و اجرای آن تأثیر دارد.

روش تدریس ای ۵ (E5)، بر اساس ساخت‌گرایی (آقازاده، ۱۳۹۳)

از نظر طبقه‌بندی، روش ساخت‌گرایی جزو روش‌های فعال و اکتشافی است که بر تولید، کنترل و تعمیم دانش تأکید می‌کند.

در فرایند تدریس ساخت‌گرایی معلّم و همه‌ی امکانات تسهیل‌کننده‌اند و جزو خدمات آموزشی به حساب می‌آیند. بنابراین در این روش، دانش‌آموز نقش اساسی را ایفا می‌کند.

هدف: جست‌وجوی فعالانه‌ی فراگیران از طریق فعالیت‌های گوناگون برای کشف راه‌حل‌ها، مفاهیم، اصول و قوانین، از اهداف مهم این روش است. داشتن روحیه‌ی کاوشگری برای ایجاد سؤال، طراحی، اجرا، ابداع و به دست آوردن جواب، از ویژگی‌های ساخت‌گرایی است.

این الگوی تدریس از پویاترین و کارآمدترین الگوهای تدریس است که در بسیاری از کلاس‌های دنیا با موفقیت در حال اجراست.

در درس‌های ۲، ۳، ۶، ۱۰، ۱۳، ۱۵ می‌توان از این روش تدریس استفاده کرد.

مراحل اجرای روش تدریس ای ۵ (E5)

درگیرکردن

کاوش

توصیف

شرح و بسط گسترش

ارزشیابی

*مرحله‌ی اول درگیر شدن

این مرحله برای جلب توجه کلاس به موضوع مورد آموزش و ایجاد هیجان و انگیزش در فراگیران طراحی شده است. یک سؤال جالب، یک داستان نیمه تمام، یک عکس خوب و ارائه‌ی یک فعالیت مناسب علمی می‌تواند مورد استفاده‌ی معلّم قرار گیرد.

*مرحله‌ی دوم کاوش

در این مرحله، که مطالعه بعد از ایجاد انگیزه است، معلّم از گروه‌ها می‌خواهد تا به مشاهده بپردازند. در تمام لحظات گروه‌ها یادداشت برداری می‌کنند. در واقع ایجاد و تقویت هماهنگی مغز و دست در حین کسب تجربه از اهداف مهم این مرحله است. این مرحله به دانش‌آموزان در ایجاد یک قالب و چهارچوب فکری برای تشکیل مفاهیم جدید کمک می‌کند. در این مرحله معلّم نقش راهنما دارد.

*مرحله‌ی سوم توصیف

در این مرحله معلّم باید رشته‌ی کار را به دست دانش‌آموزان بدهد. دانش‌آموزان برای کار و فعالیت انجام شده توضیح منطقی و مستدل ارائه می‌دهند و به توصیف مشاهدات می‌پردازند. بحث بین دانش‌آموزان آغاز می‌شود. دانش‌آموزان سعی می‌کنند از معلّم سؤال کنند. ولی معلّم پاسخ نمی‌دهد و تلاش می‌کند با توصیف، دانش‌آموز به دنبال آن بگردد.

*مرحله‌ی چهارم شرح و بسط، گسترش

دانش‌آموزان خوشحال‌اند و چون با انگیزه کار را شروع کرده‌اند اطلاعات زیادی به دست آورده‌اند. آن‌ها به کتاب‌های مختلف، دائرةالمعارف‌ها، نرم افزارهای کامپیوتری و ... مراجعه می‌کنند. معلّم فقط راه جمع‌آوری اطلاعات را به آنان یاد می‌دهد و می‌گوید که چگونه می‌توانند خودشان مشکلات را حل کنند. در این مرحله مثال‌های اضافی و موارد بیشتری درباره‌ی مفاهیم اصلی درس ارائه می‌گردد و از دانش‌آموزان خواسته می‌شود تا از آموخته‌ها و یادگیری‌های قبلی برای گسترش و بسط و تعمیم به دیگر مفاهیم استفاده کنند.

*مرحله‌ی پنجم ارزشیابی

ارزشیابی مستمر در طول انجام دادن فعالیت و از همان مرحله‌ی اول آغاز شده است. در این مرحله، معلّم برای ارزشیابی پایانی می‌تواند از یک روش مناسب استفاده کند و این به انتظار معلّم و نوع ارزشیابی بستگی دارد.

به طور کلی الگوی ای ۵ (E5) در افزایش سواد علمی کاربرد دارد و بسیار موفق بوده است.

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی (توصیفی)

با توجه به اینکه زبان آموزی بر نگرش شبکه‌ای استوار است، همه‌ی مهارت‌های زبانی به صورت درهم تنیده آموزش داده می‌شوند. یعنی همزمان با آموزش مهارت‌های روخوانی یا شفاهی زبان، مقدمات مهارت‌های کتبی یا نوشتاری نیز آموخته می‌شود. پس ارزشیابی نیز باید با آموزش در هم تنیده باشد؛ ارزشیابی کیفی (توصیفی) این فرصت را در پایه‌ی اول (تکمیلی) فراهم نموده است.

هدف از ارزشیابی، علاوه بر اندازه‌گیری میزان پیشرفت تحصیلی دانش‌آموز، تکمیل فرایند آموزش نیز هست. بنابراین معلمان به جای اینکه پس از تدریس به ارزشیابی بپردازند، بهتر است در حین تدریس، در تکمیل فعالیت‌های خود از ارزشیابی بهره ببرند. در ارزشیابی کیفی، بازخوردها به صورت کیفی ارائه می‌گردد. معلمان در کلاس‌های آموزشی ضمن خدمت با مسائلی چون اهمیت، ضرورت، اهداف و ویژگی‌های ارزشیابی کیفی آشنا شده‌اند.

* معلمان با به کارگیری درست و منطقی ارزشیابی کیفی به عنوان ابزاری در خدمت آموزش می‌توانند امکان بهبود فرایند یادگیری را در محیط فعال و پویای کلاس فراهم آورند.

* معلمان با استفاده‌ی به موقع از ابزارهای ارزشیابی کیفی می‌توانند برای شناخت دقیق و همه‌جانبه‌ی فراگیران به اطلاعات معتبر و مستند دست یابند و براساس تفاوت‌های فردی آنان مقایسه‌ی بین دانش‌آموزان را حذف کنند؛ و هرکس را با توجه به توانایی‌های خودش مورد سنجش و ارزیابی قرار دهند.

* در ارزشیابی کیفی با ارائه‌ی بازخوردهای مناسب می‌توان فضای روانی و عاطفی مطلوب را برای اولیا و دانش‌آموزان فراهم آورد.

* ارزشیابی کیفی فرصت خوبی برای شناخت استعدادها و دانش‌آموزان فراهم می‌کند و یک معلم متعهد با شناساندن این توانایی‌ها به بچه‌ها، فضای تقویت انگیزه‌ی یادگیری و مهارت خود ارزیابی و اعتمادبه نفس را برای آنان ایجاد می‌کند.

* ارزشیابی امتحان گرفتن نیست؛ بلکه دادن فرصت داوری و اندیشیدن درباره‌ی فرایند پیشرفت دانش‌آموز در همه‌ی مراحل آموزش است و صرفاً نتیجه‌ی آموزش مورد نظر نیست.

در این کتاب، متناسب با ساختار هر درس، نمونه‌ای از انواع ارزشیابی کیفی و ابزارهای گردآوری اطلاعات ارائه گردیده است که از طریق آن‌ها بهبود یادگیری، افزایش بهداشت روانی کلاس، حس مشارکت و اعتماد به نفس در دانش‌آموزان ایجاد می‌شود.

جدول نمای کلی روش‌ها و ابزار ارزشیابی دروس چهارم (پیشنهادی)

شماره‌ی درس	عنوان درس	روش‌های تدریس (پیشنهادی)	ارزشیابی کیفی (پیشنهادی)
درس اوّل	حرف ربط " و " بین دو جمله	بازی پرسش و پاسخ ایفای نقش	آزمون عملکردی آزمون مداد کاغذی
درس دوم	نگارش اوّل	ای ۵ (E5) پرسش و پاسخ مشاهده‌ای	بیان شفاهی آموخته‌ها آزمون شناسایی
درس سوم	نگارش دوم	پیش سازمان‌دهنده ای ۵ (E5) پرسش و پاسخ	آزمون عملکردی آزمون شناسایی
درس چهارم	حرف اضافه‌ی " تا "	بازی مشاهده‌ای ایفای نقش	نمونه کار آزمون مداد کاغذی
درس پنجم	نگارش سوم	مشاهده‌ای پیش سازمان‌دهنده پرسش و پاسخ	آزمون عملکردی آزمون شناسایی
درس ششم	نگارش چهارم	مشاهده‌ای پیش سازمان‌دهنده پرسش و پاسخ ای ۵ (E5)	آزمون عملکردی بیان شفاهی آموخته‌ها
درس هفتم	حرف ربط " ولی " بین دو جمله	ایفای نقش پرسش و پاسخ بازی	آزمون مداد کاغذی نمونه کار
درس هشتم	نگارش پنجم	مشاهده‌ای پرسش و پاسخ پیش سازمان‌دهنده	آزمون شناسایی بیان شفاهی آموخته‌ها
درس نهم	تمایل به انجام دادن یک فعالیت: می‌خواهم، ... / دوست دارم، ...	بازی مشاهده‌ای ایفای نقش	آزمون عملکردی آزمون مداد کاغذی

جدول نمای کلی روش‌ها و ابزار ارزشیابی دروس چهارم (پیشنهادی)

شماره‌ی درس	عنوان درس	روش‌های تدریس (پیشنهادی)	ارزشیابی کیفی (پیشنهادی)
درس دهم	نگارش ششم	ای ۵ (E5) پرسش و پاسخ پیش سازمان‌دهنده	بیان شفاهی آموخته‌ها آزمون مداد کاغذی
درس یازدهم	نگارش هفتم	پرسش و پاسخ مشاهده‌ای پیش سازمان‌دهنده	آزمون عملکردی بیان شفاهی آموخته‌ها
درس دوازدهم	حرف "اگر"	گردش علمی بازی مشاهده‌ای	آزمون شناسایی آزمون عملکردی
درس سیزدهم	نگارش هشتم	ای ۵ (E5) پرسش و پاسخ پیش سازمان‌دهنده مشاهده‌ای	آزمون مداد کاغذی آزمون عملکردی
درس چهاردهم	می توانم،... / نمی توانم،...	پرسش و پاسخ نمایشی مشاهده‌ای پیش سازمان‌دهنده	آزمون مداد کاغذی نمونه کار
درس پانزدهم	نگارش نهم	پیش سازمان‌دهنده ای ۵ (E5) پرسش و پاسخ	آزمون مداد کاغذی آزمون شناسایی

معلمان توجه داشته باشند که از همه‌ی ابزارهای ارزشیابی (مثل آزمون‌های عملکردی، پوشه‌ی کار، مشاهده، فهرست واری و...) به دور از افراط و با حفظ تعادل، بر اساس مقتضیات کلاس و نوع روش درس و روحیات دانش‌آموزان، استفاده کنند و از مداخله‌های مؤثر در مواقع لزوم بهره ببرند.

اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکردی درس زبان آموزی، جمله‌سازی در پایه‌ی چهارم

باتوجه به این که سیستم سامانه دانش‌آموزی از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور از سال تحصیلی ۹۶-۹۵ راه اندازی شده است و در این سامانه جدول اهداف و نشانه‌های تحقق و سطوح عملکردی همه‌ی درس‌ها از جمله؛ درس زبان آموزی، جمله‌سازی مربوط به پایه‌ی دوم تکمیلی هم موجود می‌باشد.

لذا همکاران گرامی می‌توانند با مراجعه به این سامانه، سیاهه عملکردهای مربوط به این درس را که در سامانه دانش‌آموزی موجود و دسترسی آن برای هر همکار سهل‌الوصول است، خوانده و پس از مطالعه‌ی آن و با توجه به اهداف کلی و نشانه‌های تحقق و عناوین کارنامه مربوط به این درس، آن را برای هر دانش‌آموز در هر نوبت تکمیل نموده و در کارنامه دانش‌آموز منظور نمایند.

جدول اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس زبان آموزی، جمله‌سازی پایه چهارم دوره ابتدایی

سطوح عملکرد	
خیلی خوب	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و گفتار خوانی می‌کند. درک و بیان شفاهی کلامی و یا غیر کلامی (شنیدن، گفتن) و درک خوانداری دارد. با قراردادن جمله‌های موضوع بعد از کامل کردن در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب. آن‌ها را بازگویی، بازنویسی و بازخوانی می‌نماید.
خوب	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و گفتار خوانی می‌کند. بیشتر موارد درک و بیان شفاهی کلامی و یا غیر کلامی (شنیدن، گفتن) و درک خوانداری دارد. اغلب با قراردادن جمله‌های موضوع بعد از کامل کردن در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگویی، بازنویسی و بازخوانی می‌نماید.
قابل قبول	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و تا حدودی گفتار خوانی می‌کند. برخی موارد درک و بیان شفاهی کلامی و یا غیر کلامی (شنیدن، گفتن) و درک خوانداری دارد. باره‌هایی معلم و قراردادن جمله‌های موضوع بعد از کامل کردن در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگویی، بازنویسی و بازخوانی می‌نماید.
نیازمند آموزش	در درک خوانداری، قراردادن جمله‌های یک موضوع در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند، انتخاب نامی مناسب و بازگویی، بازنویسی و بازخوانی آن به کمک و راهنمایی معلم نیازمند است.
خیلی خوب	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و گفتار خوانی می‌کند. درک و بیان شفاهی کلامی و یا غیر کلامی (شنیدن، گفتن) و درک خوانداری دارد. جمله‌هایی را با استفاده از فعل‌های "می‌خواهم...! دوست دارم...! بیان می‌نماید و می‌نویسد.
خوب	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و تا حدودی گفتار خوانی می‌کند. بیشتر موارد درک و بیان شفاهی کلامی و یا غیر کلامی (شنیدن، گفتن) و درک خوانداری دارد. جمله‌هایی را با استفاده از فعل‌های "می‌خواهم...! دوست دارم...! بیان می‌نماید و می‌نویسد.
قابل قبول	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و تا حدودی گفتار خوانی می‌کند. برخی موارد درک و بیان شفاهی کلامی و یا غیر کلامی (شنیدن، گفتن) و درک خوانداری دارد. جمله‌هایی را با استفاده از فعل‌های "می‌خواهم...! دوست دارم...! بیان می‌نماید و می‌نویسد.
نیازمند آموزش	در درک خوانداری، درک و بیان شفاهی و نوشتن جمله‌هایی با استفاده از فعل‌های "می‌خواهم...! دوست دارم...! همواره به راهنمایی و کمک معلم نیازمند است.

نشانه‌های تحقق	درس	ویژگی‌های اهداف	عناوین کتابخانه
تشخیص جمله‌ها و کلمه‌های مربوط به هر تصویر موضوع کامل کردن جمله‌های مربوط به هر تصویر موضوع قرار دادن جمله و کلمه‌ها در کنار هم و نوشتن یک بند انتخاب نامی مناسب برای رویداد درک و بیان شفاهی کلامی و غیر کلامی و خوانداری جمله‌ها و تصویرها	۱۱ ۱۰ ۸ ۷ ۶	انتخاب نامی مناسب برای رویداد درک و بیان شفاهی کلامی و غیر کلامی و خوانداری جمله‌ها و تصویرها	عناوین کتابخانه
درک و بیان شفاهی (شنیدن، گفتن) و خواندن و نوشتن فعل‌های "می‌خواهم...! دوست دارم...! در جمله‌ها	۳	درک و بیان شفاهی (شنیدن، گفتن) و خواندن و نوشتن فعل‌های "می‌خواهم...! دوست دارم...! در جمله‌ها	عناوین کتابخانه

توجه: ارزشیابی دانش‌آموزان در بابت طبیعی کلاس، مدرسه و در شکل بازی، نمایش و تعاملات روزمره فرایند یاددهی-یادگیری طرازی شود. ارزشیابی رسمی، در شکل غیر طبیعی و همچنین ارزشیابی مستقیم دستور زبان فارسی اجتناب گردد. مورد سنجش و ارزیابی قرار دهید.

جدول اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس زبان آموزی، جمله‌سازی پایه چهارم دوره ابتدایی

سطوح عملکرد	نشانه‌های تحقق	دروس	ویژگی‌های کلی و اهداف	نوع ارزشیابی
خیلی خوب	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و گفتار خوانی می‌کند. درک و بیان شفاهی کلامی و یا غیر کلامی (شنیدن، گفتن) و درک خوانداری دارد. جمله‌های شرطی را با استفاده از حرف "اگر" بیان می‌نماید و می‌نویسد.	۳۱ ۳۲	درک و بیان شفاهی (شنیدن، گفتن) و خواندن و نوشتن جمله‌ها با استفاده از حرف "اگر"	تجزیه و تحلیل
خوب	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و بیشتر موارد درک و بیان شفاهی کلامی و یا غیر کلامی (شنیدن، گفتن) و درک خوانداری دارد. چند جمله شرطی را با استفاده از حرف "اگر" بیان می‌نماید و می‌نویسد.			
قابل قبول	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و تا حدودی گفتار خوانی می‌کند. برخی موارد درک و بیان شفاهی کلامی و یا غیر کلامی (شنیدن، گفتن) و درک خوانداری دارد. جمله‌های شرطی در حد کتاب درسی با استفاده از حرف "اگر" بیان می‌نماید و می‌نویسد.			
نیازمند آموزش	در درک خوانداری، درک و بیان شفاهی و نوشتن جمله‌های شرطی با استفاده از حرف "اگر" همواره به راهنمایی و کمک معلم نیازمند است.			
خیلی خوب	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و گفتار خوانی می‌کند. درک و بیان شفاهی کلامی و یا غیر کلامی (شنیدن، گفتن) و درک خوانداری دارد. با قراردادن جمله‌های موضوع/رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و استفاده از کلمه‌های "و / ولی / اما" در بین جمله‌ها و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگویی، بازنویسی و بازخوانی می‌نماید.			
خوب	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و تا حدودی گفتار خوانی می‌کند. بیشتر موارد درک و بیان شفاهی کلامی و یا غیر کلامی (شنیدن، گفتن) و درک خوانداری دارد. با اغلب موارد با قراردادن جمله‌های موضوع/رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و استفاده از کلمه‌های "و / ولی / اما" در بین جمله‌ها و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگویی، بازنویسی و بازخوانی می‌نماید.			
قابل قبول	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و برخی موارد درک و بیان شفاهی کلامی و یا غیر کلامی (شنیدن، گفتن) و درک خوانداری دارد. با قراردادن جمله‌های موضوع/رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و استفاده از کلمه‌های "و / ولی / اما" در بین جمله‌ها و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگویی، بازنویسی و بازخوانی می‌نماید.			
نیازمند آموزش	در درک خوانداری، قراردادن جمله‌ها در ترتیب و توالی درست در کنار هم و استفاده از کلمه‌های "و / ولی / اما" در بین جمله‌ها و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگویی، بازنویسی و بازخوانی می‌نماید.			

توجه: برای ارزشیابی بهتر دانش‌آموزان، از اجرا و نمایش عملی آن‌ها، حرکات پیگردستی و چهره می‌توانید استفاده کنید. بیان جمله‌ها را متناسب با توانایی‌های دانش‌آموزان خود، انتظار داشته باشید و در عین حال توجه کنید که از حداکثر این توانایی‌ها استفاده کنید. قرار دهید.

جدول اهداف، نشانه‌های تحقق و سطوح عملکرد درس زبان آموزی، جمله‌سازی پایه چهارم دوره ابتدایی

نشانه‌های تحقق	دروس	نشانه‌های تحقق	توانمندی
درک و بیان شفاهی (شنیدن، گفتن) و خواندن و نوشتن جمله‌ها با استفاده از فعل‌های "می توانم ... / نمی توانم ..."	۳۱ ۳۲	درک و بیان شفاهی (شنیدن، گفتن) و خواندن و نوشتن جمله‌ها با استفاده از فعل‌های "می توانم ... / نمی توانم ..."	درک و بیان شفاهی (شنیدن، گفتن) و خواندن و نوشتن جمله‌ها با استفاده از فعل‌های "می توانم ... / نمی توانم ..."
تشخیص جمله‌های مربوط به یک موضوع / رویداد		تشخیص جمله‌های مربوط به یک موضوع / رویداد	تشخیص جمله‌های مربوط به یک موضوع / رویداد
قرار دادن و مرتب کردن جمله‌های یک موضوع / رویداد در یک ترتیب		قرار دادن و مرتب کردن جمله‌های یک موضوع / رویداد در یک ترتیب	قرار دادن و مرتب کردن جمله‌های یک موضوع / رویداد در یک ترتیب
توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند		توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند	توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند
انتخاب نامی مناسب برای رویداد / موضوع		انتخاب نامی مناسب برای رویداد / موضوع	انتخاب نامی مناسب برای رویداد / موضوع
درک و بیان شفاهی (کلومی) و غیر کلومی) و خواننداری جمله‌ها و تصویرها		درک و بیان شفاهی (کلومی) و غیر کلومی) و خواننداری جمله‌ها و تصویرها	درک و بیان شفاهی (کلومی) و غیر کلومی) و خواننداری جمله‌ها و تصویرها

سطوح عملکرد	خیلی خوب	خوب	قابل قبول	نیازمند آموزش
خیلی خوب	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و گفتار خوانی می‌کند. درک و بیان شفاهی کلومی و یا غیر کلومی (شنیدن، گفتن) و درک خواننداری دارد. جمله‌هایی را با استفاده از فعل‌های "می توانم ... / نمی توانم ... / بیان می‌نماید و می‌نویسد.	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و گفتار خوانی می‌کند. بیشتر موارد درک و بیان شفاهی کلومی و یا غیر کلومی (شنیدن، گفتن) و درک خواننداری دارد. جمله را با استفاده از فعل‌های "می توانم ... / نمی توانم ... / بیان می‌نماید و می‌نویسد.	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و تا حدودی گفتار خوانی می‌کند. برخی موارد درک و بیان شفاهی کلومی و یا غیر کلومی (شنیدن، گفتن) و درک خواننداری دارد. جمله‌هایی در حد کتاب درسی با استفاده از فعل‌های "می توانم ... / نمی توانم ... / بیان می‌نماید و می‌نویسد.	در درک خواننداری، درک و بیان شفاهی و نوشتن جمله‌های شرطی با استفاده از فعل‌های "می توانم ... / نمی توانم ... / همواره به راهنمایی و کمک معلم نیازمند است.
خوب	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و گفتار خوانی می‌کند. درک و بیان شفاهی کلومی و یا غیر کلومی (شنیدن، گفتن) و درک خواننداری دارد. با قرار دادن جمله‌های موضوع / رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگوئی، باز نویسی و یا بخوانی می‌نماید.	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و تا حدودی گفتار خوانی می‌کند. درک و بیان شفاهی کلومی و یا غیر کلومی (شنیدن، گفتن) و درک خواننداری دارد. در بیشتر موارد با قرار دادن جمله‌های موضوع / رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگوئی، باز نویسی و یا بخوانی می‌نماید.	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و تا حدودی گفتار خوانی می‌کند. برخی موارد درک و بیان شفاهی کلومی و یا غیر کلومی (شنیدن، گفتن) و درک خواننداری دارد. با قرار دادن جمله‌های موضوع / رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگوئی، باز نویسی و یا بخوانی می‌نماید.	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و تا حدودی گفتار خوانی می‌کند. برخی موارد درک و بیان شفاهی کلومی و یا غیر کلومی (شنیدن، گفتن) و درک خواننداری دارد. در بیشتر موارد با قرار دادن جمله‌های موضوع / رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگوئی، باز نویسی و یا بخوانی می‌نماید.
قابل قبول	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و تا حدودی گفتار خوانی می‌کند. برخی موارد درک و بیان شفاهی کلومی و یا غیر کلومی (شنیدن، گفتن) و درک خواننداری دارد. با قرار دادن جمله‌های موضوع / رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگوئی، باز نویسی و یا بخوانی می‌نماید.	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و تا حدودی گفتار خوانی می‌کند. برخی موارد درک و بیان شفاهی کلومی و یا غیر کلومی (شنیدن، گفتن) و درک خواننداری دارد. با قرار دادن جمله‌های موضوع / رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگوئی، باز نویسی و یا بخوانی می‌نماید.	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و تا حدودی گفتار خوانی می‌کند. برخی موارد درک و بیان شفاهی کلومی و یا غیر کلومی (شنیدن، گفتن) و درک خواننداری دارد. با قرار دادن جمله‌های موضوع / رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگوئی، باز نویسی و یا بخوانی می‌نماید.	با دقت به سخنان معلم خود گوش می‌دهد و تا حدودی گفتار خوانی می‌کند. برخی موارد درک و بیان شفاهی کلومی و یا غیر کلومی (شنیدن، گفتن) و درک خواننداری دارد. با قرار دادن جمله‌های موضوع / رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند و انتخاب نامی مناسب، آن‌ها را بازگوئی، باز نویسی و یا بخوانی می‌نماید.
نیازمند آموزش	در درک خواننداری، قرار دادن جمله‌های موضوع / رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند، انتخاب نامی مناسب و بازگوئی، باز نویسی و یا بخوانی آن به کمک و راهنمایی معلم نیازمند است.	در درک خواننداری، قرار دادن جمله‌های موضوع / رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند، انتخاب نامی مناسب و بازگوئی، باز نویسی و یا بخوانی آن به کمک و راهنمایی معلم نیازمند است.	در درک خواننداری، قرار دادن جمله‌های موضوع / رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند، انتخاب نامی مناسب و بازگوئی، باز نویسی و یا بخوانی آن به کمک و راهنمایی معلم نیازمند است.	در درک خواننداری، قرار دادن جمله‌های موضوع / رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم و نوشتن یک بند، انتخاب نامی مناسب و بازگوئی، باز نویسی و یا بخوانی آن به کمک و راهنمایی معلم نیازمند است.

توجه: در ارزشیابی باید جمله‌ها یا پرشس و پاسخ‌ها، علاوه بر بیان شفاهی، به صورت نوشتاری هم ارائه شوند. یعنی روی تابلو نوشته شوند یا به صورت «کارت نوشتاری» به دانش‌آموزان نشان داده شود. در صورتی که دانش‌آموز توانایی لازم را در بیان شفاهی و گفتار نداشته باشد، دانش‌آموز می‌تواند از طریق بیان نوشتاری، نشان دادن کارت نوشتاری و یا حرکت‌های باینگر بدنی و اشاره‌های کلی منظور خود را بیان کند.

کارافزارهای آموزشی

استفاده از رسانه‌های آموزشی در فرایند تدریس، و به منظور دستیابی به اهداف آموزشی تأثیر چشمگیر دارد. لذا معلمان، متناسب با ساختار هر درس و روشی که برای تدریس انتخاب کرده‌اند به تهیه رسانه‌های مورد نیاز می‌پردازند و برای استفاده از ابزار و کارافزارهای آموزشی در موقعیت‌های یادگیری غیر از کلاس درس، فرصت‌های لازم را فراهم می‌کنند و به این ترتیب بر غنای آموزش و تسهیل امر یادگیری و ماندگاری و پایایی آموخته‌ها می‌افزایند.

در صفحه‌ی بعد جدولی تحت عنوان مواد و وسایل آموزشی آمده است. برای این که معلمان را به خلق دیدگاه‌های جدید در این زمینه ترغیب نماید تا منطبق با وضعیت کلاس درس خود، کارافزارهای مناسب را در طراحی آموزشی بگنجانند و از یکنواختی در رفتار و یک صدایی در آموزش بپرهیزند و فضایی متنوع ایجاد کنند، تا آموزش با "بازی و یادگیری" در آمیخته شود.

در فصل دوم کتاب، جدول مواد و کارافزارهای آموزشی تکرار نشده است اما در لابه‌لای پیشنهادهایی برای تدریس هر درس به فراخور ویژگی محتوا به رسانه‌های کمک آموزشی اشاره شده است.

جدول مواد کمک آموزشی مورد نیاز برای هر درس در پایه‌ی چهارم (پیشنهادی)

عنوان	رسانه و ابزار
درس اول : حرف ربط " و " بین دو جمله	کارت نوشتاری و کارت تصویری ،فیلم ، اشیا و وسایل مختلف
درس دوم : نگارش اول	کارت‌های تصویری رویدادها (داستان‌ها) ، کارت‌های تصویری برای رویداد امام حسین و انقلاب اسلامی و ...
درس سوم : نگارش دوم	فیلم مراحل کوزه‌گری ، انیمیشن تولد جوجه ، کارت‌های تصویری رویدادها (داستان‌ها)
درس چهارم : حرف اضافه‌ی " تا "	کارت نوشتاری و کارت تصویری متناسب با جمله‌ی داده شده، ساعت، فیلم، پوسترهای مختلف و ...
درس پنجم : نگارش سوم	فیلم آموزشی رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی برای عبور از خیابان، کارت‌های تصویری برای رویدادها (داستان‌ها)
درس ششم : نگارش چهارم	کارت‌های تصویری برای رویدادها (داستان‌ها)
درس هفتم : حرف ربط " ولی " بین دو جمله	استفاده از پرسنل مدرسه، کارت نوشتاری و کارت تصویری، فیلم کوتاه
درس هشتم : نگارش پنجم	پوسترهایی که نشان‌دهنده‌ی چندین فعالیت مرتبط با یک موضوع هستند، تصویرهای مختلف مربوط به یک موضوع
درس نهم : تمایل به انجام دادن یک فعالیت:می‌خواهم،... / دوست دارم،...	دو سری کارت که بر روی یکی قلبی کشیده شده و بر روی دیگری بر روی قلب ضربدری زده شده، کارت‌های مختلف از مشاغل ، لوازم منزل و... ، عکس دانش‌آموزان، کارت نوشتاری و کارت تصویری متناسب با جمله‌ی داده شده
درس دهم : نگارش ششم	کارت‌های تصویری مرتبط با موضوع‌های درس، پوسترهایی که نشان‌دهنده‌ی چندین فعالیت مرتبط با یک موضوع هستند، تصویرهای مختلف مرتبط با یک موضوع
درس یازدهم : نگارش هفتم	کارت‌های تصویری برای موضوع بهداشت و باغ وحش، کارت‌های تصویری مرتبط با موضوع‌های مختلف، فیلم‌های کوتاه مراقبت از حیوانات و نانواپی و ...

جدول مواد کمک آموزشی مورد نیاز برای هر درس در پایه‌ی چهارم (پیشنهادی)

عنوان	رسانه و ابزار
درس دوازدهم: حرف " اگر "	کارت نوشتاری و کارت تصویری متناسب با جمله‌ی داده شده، پوسترهایی با موضوع رعایت نظم و قانون، کتاب داستان حسنی نگو یه دسته گل، فضای کتابخانه، حیاط مدرسه و آزمایشگاه
درس سیزدهم: نگارش هشتم	کارت‌های تصویری برای موضوع‌ها / رویدادها (داستان‌ها)، کارت‌های تصویری برای رویدادهای « مسابقه ورزشی، نجات یک پرنده، یک روز برفی و... »
درس چهاردهم: می توانم، ... / نمی توانم، ...	میکروسکوپ، رایانه، کارت نوشتاری، کارت تصویری، فیلم اعضای بدن، اشیا و وسایل مختلف، استفاده از کارت‌های کلمه‌های مختلف برای جمله‌نویسی
درس پانزدهم: نگارش نهم	کارت نوشتاری

بخش دوم

بررسی درس‌ها

درس اوّل

عنوان: حرف ربط "و" بین دو جمله

هدف: آشنا ساختن دانش‌آموزان با درک مفهوم و کاربرد حرف ربط "و" بین جمله‌ها.

انتظارات: در پایان درس از دانش‌آموزان انتظار می‌رود:

با درک مفهوم و کاربرد حرف ربط "و" آن را بین جمله‌ها بیان کنند، بخوانند و بنویسند.

وسایل: کارت نوشتاری، کارت تصویری، فیلم، اشیا و وسایل مختلف

روش‌های تدریس پیشنهادی: بازی، پرسش و پاسخ، ایفای نقش

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
حرف ربط "و" بین دو جمله	۳ ساعت	هفته اول

نکته‌های دستوری

*حرف‌های ربط کلمه‌هایی هستند که دو کلمه یا دو جمله را به هم ربط می‌دهند و آن‌ها را هم نقش و همپایه‌ی یکدیگر می‌سازند و یا جمله‌ای را به جمله‌ای دیگر ربط می‌دهند و یکی را وابسته‌ی دیگری قرار می‌دهند. «و» حرف ربط همپایه ساز نامیده می‌شود.

مانندِ دیروز مجید را دیدم و سفارش بهروز را به او رساندم.

*گاهی جمله‌هایی می‌بینیم که یک یا چند جزء از اجزای آن حذف شده و یا نیامده است. حذف کلمه در جمله معمولاً یا بنا به عرف زبان است و یا به قرینه‌ی لفظی یا معنوی، در حذف به قرینه‌ی لفظی در خود جمله و یا جمله‌های پیشین، لفظی می‌آید که گوینده یا نویسنده به سبب آمدن آن لفظ، آوردن کلمه را لازم نمی‌بیند و آن را حذف می‌کند.

برادرم آمد. برادرم ناهارش را خورد.

مانندِ برادرم آمد و ناهارش را خورد.

پیشنهادهایی برای تدریس

برای اجرای فرایند یاددهی و یادگیری این درس از فعالیت‌های متنوع زیر می‌توانید استفاده کنید:

*انجام دادن دو فعالیت به صورت پشت سرهم توسط دو دانش آموز، سپس معلم از سایر دانش آموزان می‌خواهد درباره‌ی فعالیت‌های آن‌ها جمله‌هایی بیان کنند و روی تابلو بنویسند.

*گروه‌بندی دانش آموزان به گروه‌های دو نفره سپس معلم از یک گروه می‌خواهد تا فعالیت‌هایی را انجام

دهند و گروه دیگر درباره‌ی آن‌ها با کاربرد حرف «و» جمله‌ها را می‌گویند و روی تابلو می‌نویسند.
 *استفاده از کارت‌های تصویری و کارت‌های نوشتاری جمله‌ها و مربوط کردن تصویرها و جمله‌ها با کنار هم قرار دادن کارت تصویری و نوشتاری توسط دانش‌آموزان، بیان جمله‌ها بعد از جور کردن توسط دانش‌آموزان حتماً خواسته شود.

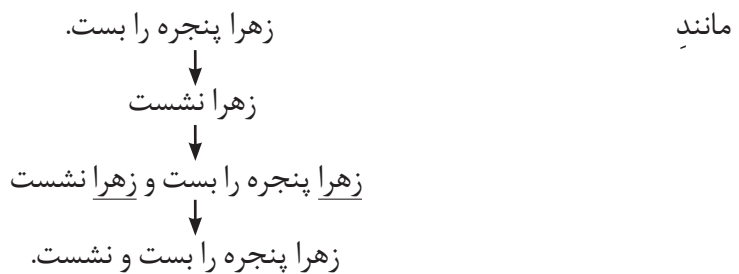
*نمایش فیلم یا انیمیشن و راهنمایی دانش‌آموزان برای بیان جمله‌هایی با کاربرد حرف ربط "و".
 *نوشتن جمله‌هایی بر روی تابلو با برجسته کردن کلمه‌ی پرسشی "و" و راهنمایی دانش‌آموزان برای خواندن و درک جمله‌ها و انتخاب تصویر مناسب هر جمله با توجه به تصویرهای ارائه شده در کلاس.

*کامل کردن جمله‌های ناقص ارائه شده با توجه به تصویر توسط دانش‌آموزان سپس خواندن جمله‌ها و رونویسی آن‌ها از دانش‌آموزان خواسته شود.

*ارائه‌ی تصویر به دانش‌آموزان و نوشتن جمله‌هایی مناسب با کاربرد حرف ربط "و" و خواندن جمله‌ها توسط هر دانش‌آموز.

*تعریف یک داستان تصویری و نصب تصویرهای داستان بر روی تابلو و راهنمایی دانش‌آموزان برای بیان و نوشتن جمله‌های مناسب با تأکید بر حرف ربط "و".

*اجرای دو فعالیت به صورت پشت سرهم توسط یک دانش‌آموز، سپس جمله‌ی مربوط به هر فعالیت توسط دانش‌آموز دیگری روی تابلو نوشته شود. معلم با نشان دادن کارت نوشتاری «و» به فاعل‌های یکسان دو جمله اشاره می‌کند و حذف فاعل جمله‌ی دوم را به هنگام استفاده از حرف ربط "و" برای دانش‌آموزان توضیح می‌دهد.

نکته‌های تدریس

* در مراحل اولیه‌ی تدریس، آموزگار با اشاره به جمله‌های روی تابلو و نشان دادن کارت نوشتاری «و» مفهوم و کاربرد آن را به دانش‌آموزان توضیح دهد.

* بهتر است برای درک مفهوم و کاربرد حرف ربط "و" معلم و دانش‌آموزان آن را بین دو جمله به صورت رنگی و برجسته بنویسند و جمله‌ها با تأکید بیشتری بیان و خوانده شود.

* بعد از اطمینان یافتن از درک مفهوم و به کارگیری حرف ربط "و" در بین دو جمله توسط دانش‌آموزان، فعالیت‌ها و تمرین‌هایی برای به کارگیری مناسب این حرف ارائه دهید تا هر دانش‌آموز بداند چه وقت و چگونه از «و» در جمله استفاده نماید.

* پس از انجام هر فعالیت و خواندن جمله‌ها توسط دانش‌آموزان از درک جمله‌ها توسط آن‌ها مطمئن شوید، سپس رونویسی جمله‌ها به عنوان تکلیف منزل به دانش‌آموزان داده شود.

* درک شفاهی و خوانداری جمله‌ها بر بیان شفاهی و نوشتاری آن‌ها مقدم است. از درک حرف ربط "و" در جمله وقتی آن را می‌گویید یا نوشتارش را در جمله نشان می‌دهید، مطمئن شوید، سپس گفتار و نوشتار آن را انتظار داشته باشید.

* توانایی‌های درکی و بیانی دانش‌آموزان، متناسب با میزان آسیب‌شنوایی و... آن‌ها است. در اجرای فعالیت‌ها حداکثر توانایی‌های درکی و بیانی (کلامی و غیرکلامی) آن‌ها را در نظر داشته باشید.

دانش‌تنی‌های معلم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و

نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک و بیان شفاهی از مفهوم و کاربرد حرف ربط "و" بین دو جمله می‌باشد. برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرمی شرح فعالیت‌تی که در این تمرین آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلم (راهنمای تدریس) در کلاس با

دانش‌آموزان خود اجرا نمایید و جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف ربط "و" بیان شود و همزمان از کارت نوشتاری آن استفاده نمایید.

تمرین ۱: ببینید، بشنوید و بگویید

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک شنیداری (گفتار خوانی) و بیان شفاهی جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف ربط و بین دو جمله می باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: برای انجام دادن صحیح این تمرین به همراه دانش‌آموزان، مطابق با شرح داده شده در پایین صفحه همین تمرین در کتاب درسی عمل نمایید.

همچنین برای سهولت در اجرای این تمرین بهتر است کارت نوشتاری و کپی از تصویرهای داده شده در صفحه‌ی موردنظر را از قبل آماده کرده آن را به کلاس آورده و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید تا با راهنمایی و هدایت شما جمله‌هایی با کاربرد حرف ربط "و" به صورت شفاهی بیان کنند (بیان نوشتاری در این تمرین مدنظر نیست).

تمرین ۲: با صدای بلند بخوانید

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، روخوانی جمله‌ها با تأکید بر کاربرد حرف ربط "و" بین دو جمله برای کمک به درک و بیان شفاهی و فراهم آمدن زمینه مناسب جهت درک خوانداری و بیان نوشتاری، متناسب با توانایی و میزان آسیب‌شنوایی هر دانش‌آموز است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی، درباره‌ی آنچه آن‌ها در تصویرها می‌بینند سخن بگویید و جمله‌ها را روخوانی کنید سپس جمله‌ی مربوط به یک تصویر را تصادفی بخوانید تا دانش‌آموزان آن تصویر را نشان دهند. در مرحله‌ی بعد از هر دانش‌آموز بخواهید جمله‌ی مربوط به هر تصویر را با صدای بلند بخواند و بازگو کند.

همکار گرامی برای ایجاد زمینه لازم جهت نوشتن خود انگیزه، می‌توانید از هر دانش‌آموز بخواهید که در منزل جمله‌های این تمرین را رونویسی نماید.

تمرین ۳ :

هدف از این تمرین درک خواننداری و نوشتن جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف ربط "و" بین دو جمله و حذف فاعل مشترک از جمله‌ی دوم می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که دو جمله‌ی داده شده در داخل هر کادر بیضی شکل را بخوانند. سپس توجه آن‌ها را به فاعل‌های یکسانی که هر دو جمله دارد جلب نمایید و به حذف فاعل جمله‌ی دوم برای زیبایی بیشتر تأکید کنید. در پایان دانش‌آموزان با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ای با تأکید بر کاربرد حرف ربط "و" بین دو جمله و حذف فاعل از جمله‌ی دوم بیان کنند و بنویسند.

تمرین ۴ :

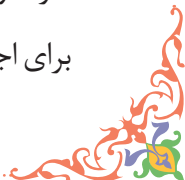
هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله‌ها، کامل کردن جمله‌های ناقص داده شده، جای‌گذاری صحیح حرف ربط "و" بین دو جمله، نوشتن و بازگویی دوباره‌ی آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کنند و درباره تصویرها با دانش‌آموزان صحبت کنید و توجه آن‌ها را به جمله‌های ناقص داده شده جلب نمایید و از دانش‌آموزان بخواهید که جمله‌های ناقص، در مقابل هر تصویر را بخوانند و با توجه به کاربرد حرف ربط "و" جمله‌ها را کامل کنند، بنویسند و بخوانند. بازگویی دوباره‌ی جمله‌ها با توجه به تصویر توصیه می‌شود.

تمرین ۵ :

هدف از این تمرین درک و بیان نوشتاری از طریق کامل کردن جمله‌های ناقص داده شده با تأکید بر کاربرد حرف ربط "و" بین دو جمله و خواندن آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که جمله‌های داده شده

خوب دقت کنند و آن را بخوانند سپس توجه آن‌ها را به نقطه‌چین‌هایی که در بین دو جمله آمده جلب نمایید و از آن‌ها بخواهید جاهای خالی جمله‌ها را با حرف ربط کامل کنند و بنویسند سپس آن را با صدای بلند برای دوستانشان بخوانند.

تمرین ۶ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله‌ها و کامل کردن جمله‌های ناقص با تأکید بر کاربرد حرف ربط "و" بین دو جمله‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از هر دانش‌آموز بخواهید به تصویرها خوب نگاه کند سپس جمله‌های مربوط به هر تصویر را بگوید، جمله‌های ناقص را بخواند سپس جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب کامل کند و بنویسد، آن را با صدای بلند برای دوستانش بخواند و بازگو نماید. پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید، می‌تواند در این قسمت نوشته شود :

داور سوت زد و دوندوها دویدند.

هوا بارانی است و همه چتر دارند.

جشن میلاد پیامبر(ص) است و همه‌ی مردم شاد هستند.

تمرین ۷ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتن جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف ربط "و" بین دو جمله‌ها است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید به تصویرها خوب نگاه کنند سپس توجه آن‌ها را به نقطه‌چین‌های زیر هر تصویر جلب نمایید و از آن‌ها بخواهید که جمله‌ای مرتبط با تصویر موردنظر را ابتدا بگویند، سپس بنویسند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود :

زهرآ نقاشی می‌کند و علی کاردستی درست می‌کند.

باد تندی آمد و کلاه مرد را برد.

حسن گاو و گوسفند دارد و حسین بز دارد.

آن‌ها با اتوبوس به مسافرت رفتند و دریا را دیدند.

۱،۲،۳ تلاش دوباره :

هدف از قرارگیری این صفحه‌ی سفید، استفاده از آن برای فعالیت‌ها و تمرین‌های آزاد و متنوع مرتبط با هدف درس است که به دانش‌آموزان خود ارائه دهید تا که با هدایت و راهنمایی شما جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف ربط "و" بین دو جمله‌ها بنویسند.

آموزگار گرامی برای این صفحه از کتاب درسی پیشنهاد می‌شود به شکل زیر عمل نمایید:

* برای تصویرهای تمرین ۲ با عنوان "جمله‌ها را با صدای بلند بخوانید"؛ حالا خودشان جمله‌هایی را بنویسند و بخوانند.

* برای تصویرهای تمرین ۴ با عنوان "به تصویرها نگاه کنید و بین جمله‌ها "و" بگذارید"؛ در این تمرین ما از آن‌ها خواسته بودیم که جاهای خالی جمله‌ها را با حرف ربط "و" بین دو جمله کامل کنند و حالا می‌توانید همان تصویرها را کپی بگیرید و در این صفحه بچسبانید و از آن‌ها بخواهید که خودشان برای هر تصویر جمله‌ای با تأکید بر کاربرد حرف ربط "و" بین دو جمله بنویسند.

* از تصویرهای درس کپی بگیرید و در این صفحه بچسبانید تا برای آن‌ها جمله‌هایی بگویند و بنویسند.

* از عکس‌ها و یا برچسب‌های دیگری استفاده نمایید و در این صفحه بچسبانید تا برای آن جمله‌هایی بنویسند.

* از هر دانش‌آموز بخواهید نقاشی و یا طرحی با توجه به هدف درس بکشد و برای آن جمله‌هایی بنویسد.

عنوان: نگارش اوّل

هدف:

بخش اوّل: آشنا ساختن دانش‌آموزان با درک مفهوم و فرایند چیدمان تصویرهای یک رویداد در ترتیب و توالی درست.

بخش دوم: آشنا ساختن دانش‌آموزان با درک مفهوم و فرایند چیدمان تصویرهای زیرنویس‌دار یک رویداد در ترتیب و توالی درست.

انتظارات: در پایان درس از دانش‌آموزان انتظار می‌رود:

- تصویرهای یک رویداد را در ترتیب و توالی درست در کنار هم قرار دهند.
- با خواندن جمله‌های نوشته شده در زیر هر تصویر، آن‌ها را در ترتیب و توالی درست کنار هم قرار دهند.
- به نام رویداد توجه کنند.
- با توجه به تصویرها، رویداد را برای دیگران بازگو کنند.

وسایل: کارت‌های تصویری رویداد (داستان‌ها)، کارت‌های تصویری رویداد امام حسین(ع)، انقلاب اسلامی و...

روش‌های تدریس پیشنهادی: پرسش و پاسخ، مشاهده‌ای، ای ۵ (E5)

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
نگارش اوّل	۳ ساعت	هفته‌ی اوّل
نگارش اوّل	۳ ساعت	هفته‌ی دوم

پیشنهادهایی برای تدریس

- برای اجرای فرایند یاددهی-یادگیری این درس می‌توانید به روش زیر عمل کنید:
- *در مرحله‌ی اوّل اجرای فرایند یاددهی-یادگیری این درس از تصویرهای بدون زیر نویس استفاده می‌شود.
 - *تصویرها به دانش‌آموزان نشان داده می‌شود، توجه آن‌ها به نام (عنوان) رویداد جلب می‌شود، سپس معلّم درباره‌ی هر یک از تصویرها با دانش‌آموزان گفت‌وگو می‌کند.
 - *توجه دانش‌آموزان به ترتیب و توالی تصویرها در این رویداد جلب می‌شود.
 - *معلّم بدون توجه به ترتیب تصویرها جمله‌ی مربوط به یکی از آن‌ها را می‌گوید تا هر دانش‌آموز تصویر مربوط به آن را نشان دهد.
 - *دانش‌آموزان با کمک و همراهی معلّم تصویرها را به ترتیب وقوع رویداد در کنار هم قرار می‌دهند و شماره‌گذاری می‌کنند.
 - *با نشان دادن تصویرهایی که با ترتیب و توالی درست چیده شده‌اند، معلّم رویداد را هم زمان با نشان دادن تصویرها برای دانش‌آموزان تعریف می‌کند.
 - *هر دانش‌آموز به ترتیبی که تصویرها در کنار هم قرار دارند، رویداد را برای دوستانش بازگو می‌کند. می‌توانید از تصویرهای زیر برای اجرای این مراحل استفاده کنید:

زندگی لک لکها

*در مرحله‌ی دوم این تدریس از تصویرهایی همراه با زیرنویس استفاده می‌شود. هم زمان با ارائه‌ی تصویرها، توجه دانش‌آموزان به نام رویداد جلب می‌شود، گفت‌وگو درباره‌ی تصویرها و جمله‌های نوشته شده در زیر هر تصویر انجام می‌شود.

*همانند مرحله‌ی قبل ضمن جلب توجه دانش‌آموزان به ترتیب و توالی تصویرها در رویداد و همراهی آن‌ها تصویرها به ترتیب وقوع رویداد در کنار هم قرار می‌گیرند و شماره‌گذاری می‌شود.

*معلم جمله‌ی مربوط به یکی از تصویرها را می‌گوید تا هر دانش‌آموز تصویر مربوط را نشان دهد. *خواندن جمله‌ها به ترتیبی درست که تصویرها در کنار هم قرار دارند ابتدا توسط معلم انجام می‌شود، سپس هر دانش‌آموز جمله‌های زیر تصویرها را می‌خواند.

*معلم رویداد را با نشان دادن تصویرهایی که با ترتیب و توالی درست چیده‌اند، برای دانش‌آموز تعریف می‌کند.

*هر دانش‌آموز رویداد را برای دوستانش بازگو می‌کند.

*همکار گرامی؛ می‌توانید از تصویرهای زیر برای اجرای این مراحل استفاده کنید.

زنبور عسل

زنبورهای گرسنه از کندو بیرون آمدند.

زنبورها شهد و گرده‌ی گل می‌خورند.

زنبورها به کندو بر می‌گردند.

زنبورها عسل درست می‌کنند.

نکته‌های تدریس

* در این تدریس ابتدا از دانش‌آموزان بخواهید به تصویرها با دقت نگاه کنند و از درک مفهوم هر تصویر توسط دانش‌آموزان مطمئن شوید.

* در مرحله‌ی اول این تدریس از تصویرهای بدون زیر نویس که یک رویداد را نشان می‌دهد، استفاده شود. سپس در مرحله‌ی بعد تصویرهای همراه با زیر نویس، به دانش‌آموزان ارائه می‌شود.

* با تعداد تصویر کم (دو تصویر) شروع و با توجه به توانایی‌های دانش‌آموزان خود تعداد آن‌ها را افزایش دهید.

* در هنگام استفاده از هر تصویر و زیرنویس آن، دانش‌آموزان برای خواندن و درک جمله‌ها راهنمایی می‌شوند.

* بهتر است در همه‌ی فعالیت‌ها معلم و سپس دانش‌آموزان رویداد را از روی تصویرهای مرتب شده، تعریف کنند.

* در این درس به درک مفاهیم نمایش داده شده در تصویرها، خواندن جمله‌های زیر هر تصویر بیان شفاهی رویدادها توسط دانش‌آموزان توجه شود.

* لازم نیست دانش‌آموزان جمله‌های مربوط به هر تصویر یک رویداد را بنویسند.

* در همه‌ی درس‌های نگارش وقتی صحبت از بازگویی، تعریف یا صحبت درباره‌ی یک رویداد/ موضوع می‌شود، متناسب با توانایی و میزان افت شنوایی دانش‌آموزان خود انتظار داشته باشید. در عین حال حداکثر توانایی (کلامی و غیر کلامی) آن‌ها را برای درک و بیان بکارگیرید.

دانش‌تنی‌های معلم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، درک و بیان شفاهی، چیدمان تصویرهای یک رویداد در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم، خواندن و درک جمله‌های نوشته

شده در زیر تصویرها، توجه به نام رویداد و بازگویی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی شرح فعالیتی که در این تمرین آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش‌آموزان خود اجرا نمایید.

تمرین ۲:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، چیدمان تصویرهای یک رویداد در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم و شماره‌گذاری آن، توجه به نام رویداد می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به هر دو تصویر داده شده نگاه کنند. درباره آن با دانش‌آموزان صحبت کنید و با هدایت و راهنمایی شما تصویرها را در یک ترتیب و توالی درست شماره‌گذاری نمایند و همزمان توجه آن‌ها را به نام رویداد جلب نمایید و سپس از آن‌ها بخواهید تا رویداد را برای دوستانشان بازگو کنند. پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

(۲)

(۱)

(۴)

(۳)

تمرین ۳:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، شماره‌گذاری تصویرهای رویداد در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم و توجه به نام رویداد می‌باشد. تعداد تصویرها در این تمرین به سه مورد افزایش پیدا کرده است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرهای داده شده نگاه کنند، درباره آن با دانش‌آموزان صحبت کنید و با هدایت و راهنمایی شما تصویرها را در یک ترتیب و توالی درست شماره‌گذاری نمایند و همزمان توجه آن‌ها را به نام رویداد جلب نمایید و سپس از آن‌ها بخواهید تا رویداد را برای دوستانشان بازگو کنند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

(۳)

(۲)

(۱)

تمرین ۴:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، خواندن و درک جمله‌های نوشته شده در زیر تصویرها، شماره‌گذاری تصویرهای رویدادها در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم، توجه به نام رویدادها و خواندن جمله‌ها و بازگویی رویداد می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرهای داده شده نگاه کنند، درباره آن‌ها با دانش‌آموزان صحبت کنید، جمله‌های نوشته شده در زیر هر تصویر را با هم بخوانید و از درک جمله‌ها توسط دانش‌آموزان مطمئن شوید. از دانش‌آموزان

بخواهید با هدایت و راهنمایی شما تصویرها را در یک ترتیب و توالی درست شماره گذاری نمایند و همزمان توجه آن‌ها را به نام رویداد جلب کنید و از آن‌ها بخواهید جمله‌ها را روخوانی نمایند سپس رویداد را برای دوستانشان بازگو کنند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

کمک کردن

(۳)

(۲)

(۱)

«آقای حسینی کنار خط عابر پیاده ایستاده است. «محمد به آقای حسینی کمک می‌کند. «آقای حسینی از محمد تشکر کرد.

پاکیزگی

(۲)

رفتگر او را صدا کرد.

(۱)

سعید پوست موزش را روی زمین انداخت.

(۴)

سعید پوست موز را در سطل انداخت.

(۳)

رفتگر با سعید صحبت کرد.

امام حسین (ع)

(۳)

همه شهید شدند.

(۲)

امام حسین (ع) با دشمن جنگید.

(۱)

امام حسین (ع) به کربلا آمد.

(۵)

هرسال مردم روز عاشورا عزاداری می‌کنند.

(۴)

حرم امام حسین (ع) در کربلاست.

تمرین ۵:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، خواندن و درک جمله‌های نوشته شده در زیر تصویرها، شماره‌گذاری تصویرهای رویدادها در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم و تشخیص تصویری که مربوط به رویداد نیست، توجه به نام رویدادها و بازگویی رویداد می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرهای داده شده نگاه کنند و جمله‌های نوشته شده در زیر هر تصویر را بخوانند و درک کنند و با هدایت و راهنمایی شما تصویری را که مربوط به رویداد مورد نظر نیست را از بین تصویرها پیدا کنند و آن

را کناری بگذارند و بقیه‌ی تصویرها را در یک ترتیب و توالی درست شماره‌گذاری نمایند و همزمان توجه آن‌ها را به نام رویداد جلب نمایند و آن را روخوانی نمایند و درباره‌ی آن با دانش‌آموزان صحبت کنید سپس آن را برای دوستانشان بازگو کنند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

بسته‌ی پستی مریم

(۳)

(۲)

(۱)

مریم کتاب‌ها را در جعبه می‌گذارد. مریم جعبه را به اداره پست می‌برد. پستی جعبه را به سمیرا داد.

انقلاب اسلامی

(۲)

شاه رفت.

(۱)

مردم راهپیمایی کردند.

(۲)

امام آمد.

(۱)

انقلاب پیروز شد.

۱،۲،۳ تلاش دوباره :

هدف از قرار گیری این صفحه‌ی سفید، استفاده از آن برای فعالیت‌ها و تمرین‌های آزاد و متنوع مرتبط با هدف درس است که به دانش‌آموزان خود ارائه دهید تا آن‌ها را بنویسند.

آموزگار گرامی برای این صفحه از کتاب درسی پیشنهاد می‌شود به شکل زیر عمل نمایید :

*از عکس‌ها و یا برچسب‌های دیگری که در بازار موجود است و روال یک رویداد را نشان می‌دهد، استفاده نمایید و در این صفحه بچسبانید تا آن‌ها تصویرها و جمله‌های ارائه شده را با ترتیب رویداد مورد نظر شماره‌گذاری نمایند.

*از هر دانش‌آموز بخواهید رویدادی را بیان نمایند و نقاشی و طرح‌هایی با توجه به هدف درس بکشند، آن‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم شماره‌گذاری نمایند و نامی برای رویداد بیان نمایند.

*برای تصویرهای تمرین ۲ یا ۳ با عنوان "به هر دو تصویر نگاه کنید و به ترتیب رویداد آن‌ها را شماره‌گذاری کنید"؛ حالا می‌توانید از تصویرهای درس کپی بگیرید، جمله‌های هر تصویر را در زیر آن‌ها بنویسید و از آن‌ها بخواهید در یک ترتیب و توالی درست تصویرها و جمله‌های مربوط به رویداد را در کنار هم قرار بدهند و شماره‌گذاری نمایند و همراه با نام رویداد، آن‌ها را بازگو نمایند.

عنوان: نگارش دوم

هدف: آشنا ساختن دانش‌آموزان با درک مفهوم و فرایندهای جور کردن جمله‌ها و تصویرهای یک رویداد و چیدمان تصویرها و جمله‌های یک رویداد در ترتیب و توالی درست در کنار هم.

انتظارات: در پایان درس از دانش‌آموزان انتظار می‌رود:

- جمله‌ی مربوط به هر تصویر یک رویداد را تشخیص دهند.
 - تصویرها و جمله‌های مرتبط با رویداد را با ترتیب و توالی درست مرتب کنند.
 - به نام رویداد توجه کنند.
 - با توجه به تصویرها، رویداد را برای دیگران بازگو کنند.
 - با قرار دادن جمله‌ها در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم یک بند بنویسد.
- وسایل:** فیلم مراحل کوزه‌گری، انیمیشن تولد جوجه، کارت‌های تصویری رویدادها (داستان‌ها)
- روش‌های تدریس پیشنهادی:** پیش‌سازمان دهنده، پرسش و پاسخ، ای ۵ (E5)

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
نگارش دوم	۳ ساعت	هفته‌ی اوّل
نگارش دوم	۳ ساعت	هفته‌ی دوم

پیشنهادهایی برای تدریس

برای اجرای فرایند یاددهی - یادگیری این درس می‌توانید به روش زیر عمل کنید:

*تصویرهای یک رویداد به دانش‌آموزان نشان داده می‌شود، سپس معلّم با دانش‌آموزان گفت‌وگو می‌کند و توجّه آن‌ها را به نام انتخابی رویداد جلب می‌نماید.

*معلّم همراه با دانش‌آموزان جمله‌ها را می‌خواند پس از اطمینان از درک جمله‌ها توسط دانش‌آموزان، جمله‌ی مربوط به هر تصویر را مشخص می‌کنند و زیر آن تصویر قرار می‌دهند.

*در مرحله‌ی بعد تصویرها به ترتیب رویداد در کنارهم قرار می‌گیرند.

*خواندن جمله‌های مربوط به تصویرهای این رویداد با راهنمایی معلّم توسط هر دانش‌آموز انجام می‌شود.

*معلّم هم زمان با نشان دادن تصویرها و جمله‌های این رویداد که با ترتیب و توالی درست در کنار هم قرار دارند، رویداد را برای دانش‌آموزان تعریف می‌کند.

*سپس هر دانش‌آموز با توجّه به تصویرها و جمله‌ها رویداد را برای سایرین بازگو می‌کند.

*همکار گرامی؛ می‌توانید از تصویرهای زیر برای اجرای این مراحل استفاده کنید.

خوردن شیر

پدر از مغازه شیر خرید.

مادر در لیوان شیر ریخت.

آن‌ها با لیوان شیر می‌خورند.

نکته‌های تدریس

* در تدریس‌ها ابتدا از دانش‌آموزان بخواهید با دقت به تصویرها نگاه کنند و درباره‌ی مفهوم و موضوع آن‌ها با دانش‌آموزان گفت‌وگو نمایید و پس از اطمینان از درک مفهوم هر تصویر مراحل بعد را اجرا نمایید.

* در اجرای فرایند یاددهی و یادگیری معلّم توجه دانش‌آموزان را به نام انتخابی رویداد جلب کند.

* پس از انجام هر یک از تمرین‌ها از هر دانش‌آموز بخواهید نام رویداد را بگوید و با نشان دادن تصویرها رویداد را به ترتیب برای دوستانش تعریف کند.

* در هنگام تدریس و اجرای فعالیت‌های مربوطه، ابتدا هر فعالیت با همراهی شما انجام می‌شود تا پس از درک آنچه تدریس شده است، دانش‌آموزان با راهنمایی شما و در تعامل با یکدیگر فعالیت مورد نظر را انجام دهند.

* درک شفاهی و درک خواندن بعد از روان‌خوانی جمله‌های مرتبط با هر تصویر دارای اولویت است. پس از اطمینان از درک مفهوم جمله‌ها توسط دانش‌آموزان، شماره‌گذاری تصویرها و جمله‌ها به ترتیب و توالی درست و بازگویی رویداد را از آن‌ها انتظار داشته باشید.

* در همه‌ی درس‌های نگارش وقتی صحبت از بازگویی، تعریف یا صحبت درباره‌ی یک رویداد/موضوع می‌شود، متناسب با توانایی و میزان افت شنوایی دانش‌آموزان خود انتظار داشته باشید. در عین حال حداکثر توانایی (کلامی و غیرکلامی) آن‌ها را برای درک و بیان بکارگیرید.

دانستنی‌های معلم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و

نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، درک و بیان شفاهی، خواندن و درک جمله‌های مربوط به رویداد، تشخیص جمله‌ی مناسب هر تصویر، چیدمان تصویرها و جمله‌های مربوط به یک رویداد در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم، توجه به نام رویداد و بازگویی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی شرح فعالیت‌تی که در این تمرین آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش آموزان خود اجرا نمایید.

تمرین ۱:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، درک خواننداری جمله‌ها، وصل کردن تصویرها یک رویداد به جمله‌های مناسب و مربوطشان، شماره‌گذاری تصویرها و قرار دادن تصویرها و جمله‌ها در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم، توجه به نام رویداد و بازخوانی و بازگویی آن می‌باشد. تعداد تصویرها به تدریج زیاد شده است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها و جمله‌های داده شده نگاه کنند درباره آن با دانش‌آموزان صحبت کنید، از دانش‌آموزان بخواهید آن‌ها را بخوانند و با هدایت و راهنمایی شما هر جمله را به تصویر مربوط به خودش با خطی وصل نمایند سپس تصویرها و جمله‌های یک رویداد را در یک ترتیب و توالی درست شماره‌گذاری نمایند و همزمان توجه آن‌ها را به نام رویداد جلب نمایید. بازخوانی و بازگویی رویداد برای سایر دانش‌آموزان انجام شود.

آموزگار گرامی برای سهولت در اجرای این تمرین بهتر است که از صفحه‌های این تمرین کپی بگیرید و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید و آن‌ها را همراهی کنید تا با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ها و تصویرها را به هم مربوط سپس در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم بچینند سپس در کتاب خود جمله‌ی مربوط به هر تصویر را با خطی به هم وصل نمایند و شماره‌گذاری کنند.

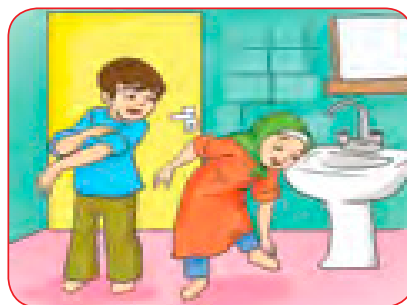
پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

نماز

(۱)

علی و فاطمه نماز می‌خوانند.

(۱)

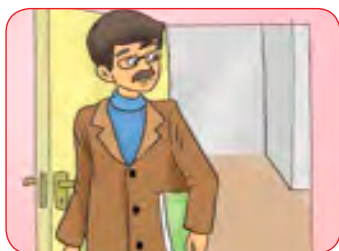
علی و فاطمه وضو گرفتند.

احترام به معلم

(۳)

دانش‌آموزان ایستادند.

(۲)

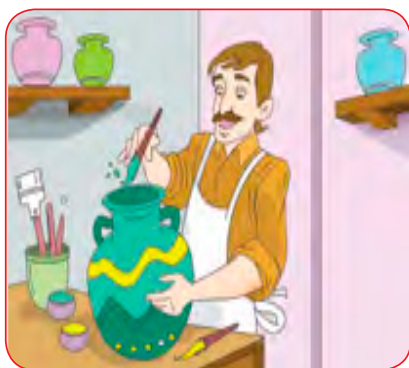
معلم آمد.

(۱)

دانش‌آموزان در کلاس هستند.

سفالگری

(۲)

کوزه‌گر کوزه را رنگ می‌کند.

(۱)

کوزه‌گر با گل کوزه می‌سازد.

(۴)

آنها یک کوزه‌ی زیبا خریدند.

(۳)

کوزه‌ها خشک شدند.

تمرین ۲:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، درک خواننداری جمله‌ها، وصل کردن تصویرها و جمله‌های مرتبط، شماره‌گذاری تصویرها و قرار دادن تصویرها و جمله‌ها در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم، تشخیص جمله‌ی غیرمرتبط و اضافه داده شده، توجه به نام رویداد و بازخوانی و بازگویی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها و جمله‌های داده شده نگاه کنند درباره آن‌ها با دانش‌آموزان صحبت کنید، جمله‌ها را بخوانند و با هدایت و راهنمایی شما هر جمله را به تصویر مربوط به خودش با خطی وصل نمایند و جمله‌های اضافه را در بین جمله‌های داده شده، تشخیص بدهند و آن را خط بزنند سپس تصویرها و جمله‌های یک رویداد را در یک ترتیب و توالی درست شماره‌گذاری نمایند و همزمان توجه آن‌ها را به نام رویداد جلب نمایید سپس هر دانش‌آموز یک بار دیگر رویداد را برای دوستانشان بازگو کند.

آموزگار گرامی برای سهولت در اجرای این تمرین بهتر است که از صفحه‌های این تمرین کپی بگیرید و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید و آن‌ها را همراهی کنید تا با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ها و تصویرها را در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم بچینند سپس در کتاب خود جمله‌ی مربوط به هر تصویر را با خطی به هم وصل نمایند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

آتش‌سوزی

(۲)

لیلا به آتش‌نشانی تلفن می‌زند.

(۱)

خانه آتش گرفت.

(۳)

آتش‌نشان‌ها آتش را خاموش می‌کنند.

شستن لباس

(۲)

زهرآ لباسش را می‌شوید.

(۱)

لباس زهرآ کثیف شد.

(۲)

لباس زهرآ خشک شد.

(۱)

او لباسش را پهن می‌کند.

تمرین ۳:

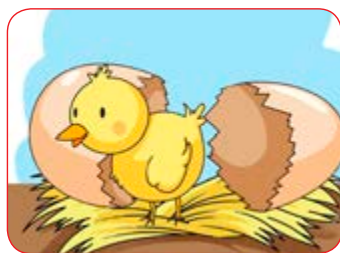
هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، درک خواننداری جمله‌ها، وصل کردن تصویرها و جمله‌های مرتبط، شماره‌گذاری تصویرها و قرار دادن تصویرها و جمله‌ها در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم، بازنویسی جمله‌ها در زیر هر تصویر، توجه به نام رویداد و بازخوانی و بازگویی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها و جمله‌های داده شده نگاه کنند، درباره آن‌ها با دانش‌آموزان صحبت کنید، از آن‌ها بخواهید جمله‌ها را بخوانند و با هدایت و راهنمایی شما هر جمله را به تصویر مربوط به خودش با خطی وصل نمایند سپس تصویرها و جمله‌های یک رویداد را در یک ترتیب و توالی درست شماره‌گذاری نمایند و جمله‌های مربوط به هر تصویر را در زیر آن بازنویسی نمایند و همزمان توجه آن‌ها را به نام رویداد جلب نمایید و در صورت نیاز با رونویسی نام رویداد کامل شود. سپس هر دانش‌آموز یک بار دیگر رویداد را بخواند و برای دوستانش بازگو کند.

آموزگار گرامی برای سهولت در اجرای این تمرین بهتر است که از صفحه‌های این تمرین کپی بگیرید و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید و آن‌ها را همراهی کنید تا با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ها و تصویرها را به هم مرتبط و در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم بچینند سپس در کتاب خود جمله‌ی مربوط به هر تصویر را با خطی به هم وصل نمایند و شماره‌گذاری کنند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

مرغ و تخم‌مرغ

(۳)

جوجه از تخم بیرون آمد.

(۲)

تخم‌مرغ شکسته است.

(۱)

مرغ تخم گذاشت.

محسن و درخت سیب

(۲)

محسن از درخت سیب بالا رفت.

(۱)

محسن سیب را دید.

(۴)

محسن گریه می کند.

(۳)

او از درخت افتاد.

تمرین ۴:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، درک خواننداری جمله‌ها، وصل کردن تصویرها و جمله‌های مرتبط، شماره‌گذاری تصویرها، بازنویسی و نوشتن جمله‌ها در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم و گذاشتن حرف ربط "و" در بین جمله‌ها، توجه و بازنویسی نام رویداد و باخوانی و بازگویی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها و جمله‌های داده شده نگاه کنند، درباره آن با دانش‌آموزان صحبت کنید، جمله‌ها را بخوانند و با هدایت و راهنمایی شما هر جمله را به تصویر مربوط به خودش با خطی وصل نمایند. سپس تصویرها و جمله‌های یک رویداد را در یک ترتیب و توالی درست شماره‌گذاری نمایند و جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم بنویسند، با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب حرف ربط "و" بگذارند و آن‌ها را بخوانند. همزمان توجه آن‌ها را به نام رویداد و رونویسی آن جلب نمایید سپس هر دانش‌آموز یک بار دیگر رویداد را بخواند و برای دوستانش بازگو کند.

آموزگار گرامی برای سهولت در اجرای این تمرین بهتر است که از صفحه‌های این تمرین کپی بگیرید و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید و آن‌ها را همراهی کنید تا با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ها و تصویرها را به هم مرتبط و در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم بچینند سپس در کتاب خود جمله‌ی مربوط به هر تصویر را با خطی به هم وصل نمایند و شماره گذاری کنند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

ماهیگیری

(۳)

(۲)

(۱)

ماهیگیرها سوار کشتی شدند. آن‌ها ماهی گرفتند. ماهیگیرها ماهی‌ها را در بازار می‌فروشند.

ماهیگیری

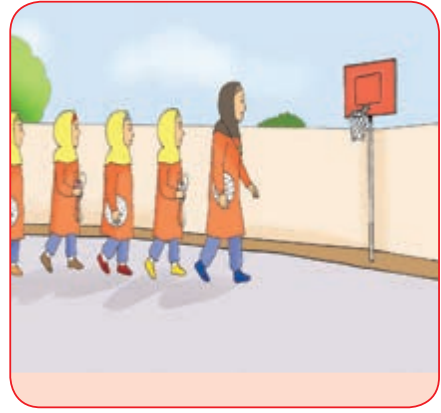
ماهیگیرها سوار کشتی شدند و آن‌ها ماهی گرفتند. ماهیگیرها ماهی‌ها را در بازار می‌فروشند.

زنگ ورزش

(۲)

آن‌ها با معلمشان نرمش می‌کنند.

(۱)

دانش‌آموزان وارد حیاط شدند.

(۴)

دانش‌آموزان با توپ و طناب بازی می‌کنند.

(۳)

معلم ورزش به آن‌ها توپ و طناب داد.

زنگ ورزش

دانش‌آموزان وارد حیاط شدند و آن‌ها با معلمشان نرمش کردند. معلم ورزش به آن‌ها توپ و طناب داد و دانش‌آموزان با توپ و طناب بازی می‌کنند.

۱،۲،۳ تلاش دوباره :

هدف از قرارگیری این صفحه‌ی سفید ، استفاده از آن برای فعالیت‌ها و تمرین‌های آزاد و متنوع مرتبط با هدف درس است که به دانش‌آموزان خود ارائه دهید تا آن‌ها را بنویسند.

آموزگار گرامی برای این صفحه از کتاب درسی پیشنهاد می‌شود به شکل زیر عمل نمایید:

*از عکس‌ها و یا برچسب‌های دیگری که در بازار موجود است و روال یک رویداد را نشان می‌دهد، استفاده نمایید و در این صفحه بچسبانید تا آن‌ها تصویرها و جمله‌ها را مرتبط کنند، به ترتیب رویداد مورد نظر شماره‌گذاری نمایند بازخوانی و بازنویسی کنند.

*برای تصویرهای تمرین ۱ با عنوان "به تصویرها نگاه کنید و هر جمله را به تصویر مناسب آن وصل کنید. سپس با توجه به ترتیب و توالی درست، آن‌ها را شماره‌گذاری کنید؛" حالا می‌توانید از تصویرهای درس کپی بگیرید و در این صفحه بچسبانید و جمله‌های هر تصویر را بنویسید و از آن‌ها بخواهید در یک ترتیب و توالی درست تصویرها و جمله‌های رویداد را در کنار هم قرار بدهند ، شماره‌گذاری نمایند و جمله‌ها را در کنار هم بنویسند و به طور مناسب در بین جمله‌ها حرف ربط "و" بگذارند و نام رویداد را بیان و بازنویسی نمایند.

*برای تصویرهای تمرین ۳ با عنوان "تصویرها را ببینید، جمله‌ها را بخوانید. سپس آن‌ها را با توجه به ترتیب و توالی درست، شماره‌گذاری کنید و هر جمله را در زیر تصویر خودش بنویسید؛" در این تمرین ما از آن‌ها خواسته بودیم که تصویرها و جمله‌های رویداد را به ترتیب شماره‌گذاری نمایند و حالا می‌توانید همان تصویرها را کپی سیاه، سفید و یا رنگی بگیرید و در این صفحه بچسبانید و از آن‌ها بخواهید پس از شماره‌گذاری جمله‌ها را در کنار هم بنویسند و به طور مناسب در بین جمله‌ها حرف ربط "و" بگذارند و نام رویداد را بیان و بازنویسی نمایند.

قید ۱ / کلمه‌ی پرسشی «چگونه»

عنوان: حرف اضافه‌ی "تا"

هدف: آشنا ساختن دانش‌آموزان با مفهوم و کاربرد حرف اضافه‌ی "تا".

انتظارات: در پایان درس از دانش‌آموزان انتظار می‌رود:

با درک مفهوم و کاربرد حرف اضافه‌ی "تا"، آن را در جمله‌ها بیان کنند، بخوانند و بنویسند.

وسایل: کارت نوشتاری، کارت تصویری متناسب با جمله‌ی داده شده، ساعت، فیلم،

پوسترهای مختلف و ...

روش‌های تدریس پیشنهادی: بازی، مشاهده‌ای، ایفای نقش

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
حرف اضافه‌ی "تا"	۳ ساعت	هفته‌ی اوّل

نکته‌های دستوری

حرف‌های اضافه کلمه‌هایی هستند که معمولاً کلمه یا گروهی را به فعل جمله یا صفت یا به اسم‌های جمع و نظایر آن‌ها نسبت می‌دهند و آن‌ها را بدان وابسته می‌سازند. "تا" وقتی حرف اضافه است که انتها و پایان چیزی را در زمان یا مکان برساند، مانند از خانه تا مدرسه پیاده رفتیم. / تا هفته آینده کارها روبه راه می‌شود.

پیشنهادهایی برای تدریس

برای اجرای فرایند یاددهی - یادگیری این درس از فعالیت‌های متنوع زیر می‌توانید استفاده کنید:

* اجرای مسابقه‌ی دو در کلاس یا در حیاط مدرسه و نشان دادن خط آغاز و پایان مسابقه به این صورت که معلم حرف اضافه‌ی "تا" را در جمله به کار می‌برد. بهتر است به‌طور هم‌زمان حرف اضافه‌ی "تا" در کارت نوشتاری نیز به صورت برجسته نشان داده شود.

مانند تا میز بدوید. از اینجا تا میز بدوید.

* اجرای بازی قایم باشک با دانش‌آموزان و در هنگام بازی معلم این جمله را بیان می‌کند:

من از یک تا ده می‌شمارم، شما قایم شوید.

* تعریف کردن داستان تصویری توسط معلم برای دانش‌آموزان، سپس آن‌ها را راهنمایی می‌کند تا جمله‌های مناسب با توجه به هر تصویر بگوید. پس از اطمینان از درک تصویر و بیان جمله‌ی مناسب، آن را بنویسد.

*ارائه‌ی تصویرهای متنوع همراه با جمله‌های ناقص به دانش‌آموزان و راهنمایی آن‌ها تا جمله‌ها را کامل نمایند.

*نصب تصویر بر روی تابلوی کلاس تا هر دانش‌آموز به تناسب آن جمله‌ای با کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" بگوید و روی تابلو بنویسد.

*تکمیل جمله‌های ناقص توسط دانش‌آموزان با استفاده از کارت‌های نوشتاری حروف که بر روی تابلو نصب شده است (یادآوری آموخته‌های قبلی و تمایز آن‌ها به یادگیری جدید).

مانند از "ب" به "در" تا "و" را

نکته‌های تدریس

*در اجرای فعالیت‌ها همراه با دانش‌آموزان درباره‌ی تصویرها گفت‌وگو نمایید و با بیان جمله‌هایی مناسب آن‌ها را با مفهوم و کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" آشنا نمایید.

*برای درک بهتر مفهوم و کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" بهتر است هنگام بیان جمله به صورت هم‌زمان حرف اضافه‌ی "تا" در کارت نوشتاری نیز به صورت برجسته نشان داده شود.

*با استفاده از کتاب زبان‌آموزی و جمله‌سازی پایه‌ی دوم (درس سیزدهم) کاربرد حرف اضافه‌ی "از" را یادآوری کنید.

*درک شفاهی و خوانداری جمله‌های دارای حرف اضافه‌ی "تا" دارای اولویت است. سپس نوبت به آموزش بیان شفاهی و نوشتاری می‌رسد. بنابراین در ابتدا تصویر یا فعالیت مرتبط با جمله‌ی ارائه شده به دانش‌آموز نشان داده می‌شود. سپس بیان شفاهی و نوشتاری در قالب جمله‌ای برای یک تصویر یا فعالیت صورت می‌گیرد.

*در تدریس‌ها تأکید می‌شود که هر فعالیت با همراهی معلم انجام شود. سپس با راهنمایی دانش‌آموزان، ضمن تعامل با یکدیگر، فعالیت مورد نظر را تکرار و اجرا می‌کنند.

*به نظر کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" برای این که انتهای چیزی را در مکان برساند (تا خانه دویدی) آسان‌تر درک و یاد گرفته می‌شود، بنابراین پیشنهاد می‌شود بعد از آموزش آن، مفهوم و کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" برای رساندن انتهای چیزی در زمان آموزش داده شود (تا فردا خواهد آمد).

دانستنی‌های معلم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک و بیان شفاهی مفهوم و کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" در جمله‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی مسابقه‌ی دویدن، که در این تمرین آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش آموزان خود اجرا نمایید و جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" بیان شود و همزمان از کارت نوشتاری آن استفاده نمایید.

تمرین ۱: ببینید، بشنوید و بگویید

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک شنیداری (گفتار خوانی) و بیان شفاهی جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: برای انجام دادن صحیح این تمرین به همراه دانش آموزان، مطابق با شرح داده شده در پایین صفحه همین تمرین در کتاب درسی عمل نمایید.

همچنین برای سهولت در اجرای این تمرین بهتر است کارت نوشتاری و کپی از تصویرهای داده شده در صفحه‌ی موردنظر را از قبل آماده کرده آن را به کلاس آورده و در اختیار

دانش‌آموزان قرار دهید تا با راهنمایی و هدایت شما جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" به صورت شفاهی بیان کنند (بیان نوشتاری در این تمرین مدنظر نیست).

تمرین ۲: با صدای بلند بخوانید

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، روخوانی جمله‌ها با کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" برای کمک به درک و بیان شفاهی و فراهم آمدن زمینه مناسب جهت درک خوانداری و بیان نوشتاری، متناسب با توانایی و میزان آسیب‌شنوایی هر دانش‌آموز است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی، درباره‌ی آنچه آن‌ها در تصویرها می‌بینند سخن بگویید و جمله‌ها را با هم با صدای بلند بخوانید سپس جمله‌ی مربوط به یک تصویر را تصادفی بخوانید تا دانش‌آموزان آن تصویر را نشان دهند. در مرحله‌ی بعد از هر دانش‌آموز بخواهید جمله‌ی مربوط به هر تصویر را با صدای بلند بخواند و بازگو کند.

همکار گرامی برای ایجاد زمینه لازم جهت نوشتن خود انگیزته، می‌توانید از هر دانش‌آموز بخواهید که در منزل جمله‌های این تمرین را رونویسی نماید.

این تمرین در دو بخش طراحی شده است: در بخش الف تمرین فقط حرف "تا" و در بخش "ب" حرف "از" در کنار حرف "تا" آورده شده است.

تمرین ۳:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری مفهوم و کاربرد حرف "تا" از طریق خواندن جمله‌ها، کامل کردن جمله‌های ناقص داده شده و جای‌گذاری صحیح حرف اضافه‌ی "تا" و نوشتن آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کنند، درباره تصویرها با دانش‌آموزان صحبت کنید و توجه آن‌ها را به جمله‌های

ناقص داده شده جلب نمایید و از دانش‌آموزان بخواهید که جمله‌های ناقص، در مقابل هر تصویر را بخوانند و با کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" جمله‌ها را کامل کنند و بخوانند.

پس از انجام دادن این تمرین از یکی از دانش‌آموزان بخواهید که جمله‌ها را بخواند و بقیه‌ی دانش‌آموزان آن را نشان دهند.

تمرین ۴ :

هدف از این تمرین درک و بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله‌ها و کامل کردن جمله‌های ناقص با تأکید بر کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" در جمله‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از هر دانش‌آموز بخواهید به تصویرها نگاه کند سپس توجه آن‌ها را به نمونه انجام شده و جمله‌های ناقص جلب نمایید و از او بخواهید با کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" و توجه به تصویر داده شده، جاهای خالی جمله‌ها را کامل کند، پس از نوشتن برای دوستانش با صدای بلند بخواند و بازگو نماید.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

علی تا خانه با موتور می‌رود.

علی تا مسجد با موتور می‌رود.

علی تا مغازه میوه‌فروشی با موتور می‌رود.

نقاش تا ساعت ۱ دیوار را رنگ می‌کند.

نقاش تا شب دیوار را رنگ می‌کند.

نقاش تا پنج‌شنبه دیوار را رنگ می‌کند.

تمرین ۵:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله ها و کامل کردن جمله‌های ناقص با تأکید بر کاربرد حرف‌های اضافی "تا" و "از" می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از هر دانش‌آموز بخواهید به تصویرها خوب نگاه کند درباره‌ی آن‌ها صحبت کند، سپس جمله‌های ناقص را بخواند و جاهای خالی بین جمله‌ها را با نوشتن حرف اضافی مناسب، کلمه یا فعل درست کامل کند سپس آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانش بخواند و بازگو نماید.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود:

علی از ساعت ۸ تا ساعت ۱۰ درس می‌خواند.

حسن از صبح تا شب کار می‌کند.

باغبان از باغ تا روستا را با تراکتور می‌رود.

تمرین ۶:

هدف از این تمرین خواندن، درک و بیان نوشتاری از طریق انتخاب حرف مناسب برای جمله‌های ناقص داده شده و کامل کردن و بازخوانی آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید جمله‌های ناقص داده شده را بخوانند سپس توجه آن‌ها را به حروفی که در مقابل جمله‌ی مورد نظر در داخل اشکال هندسی آمده جلب نمایید و از آن‌ها بخواهید جاهای خالی جمله‌ها را با انتخاب و

نوشتن حرف مناسب آن جمله کامل کنند. بعد از نوشتن و کامل کردن جمله‌ها، آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانشان بخوانند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

علی به آموزگار گل داد.

حسن و علی با هم دوست هستند.

مامان در بیمارستان کار می‌کند.

بنّا با آجر خانه می‌سازد.

کبوتر از اینجا تا لانه‌اش پرواز کرد.

بچه‌ها آسمان را نگاه می‌کنند.

فاصله‌ی تهران تا قم ۱۲۰ کیلومتر است.

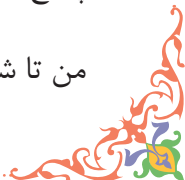
تمرین ۷ :

هدف از این تمرین خواندن، درک و بیان نوشتاری از طریق خواندن جمله‌ها و تشخیص جمله‌ی درست و علامت‌گذاری آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که هر دو جمله‌ی داده شده که در زیر هم در داخل کادری رنگی آمده است را بخوانند سپس جمله‌ی درست را با هدایت و راهنمایی شما انتخاب کنند و علامت بزنند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

من تا شب مشق‌هایم را می‌نویسم.

بچه‌ها تا سن شش سالگی در کرمانشاه زندگی می‌کردند.

مادربزرگ تا آشپزخانه با عصا آمد.

ما از ساعت هفت صبح تا ساعت دوازده در مدرسه هستیم.

تمرین ۸ :

هدف از این تمرین نوشتن جمله‌هایی با استفاده از مفاهیم نشان داده شده در تصویر و کلمه‌های داده شده سپس خواندن آن‌ها است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید به تصویرها خوب نگاه کنند سپس توجه آن‌ها را به کلمه‌هایی که در زیر هر تصویر آمده، جلب نمایید و از آن‌ها بخواهید که جمله‌ای مرتبط با تصویر و کلمه‌های داده شده ابتدا بگویند سپس بنویسند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود:

امید تا آخر کتاب داستان را خواند.

ما تا سال آینده به کلاس پنجم می‌رویم.

او از خانه تا مدرسه را با ماشین می‌رود.

مدرسه‌ها از مهر تا خرداد باز است.

۱،۲،۳ تلاش دوباره :

هدف از قرارگیری این صفحه‌ی سفید، استفاده از آن برای فعالیت‌ها و تمرین‌های آزاد و متنوع مرتبط با هدف درس است که به دانش‌آموزان خود ارائه دهید تا که با هدایت و راهنمایی شما جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" بنویسند.

آموزگار گرامی برای این صفحه از کتاب درسی پیشنهاد می‌شود به شکل زیر عمل نمایید :

* برای تصویرهای تمرین ۲ با عنوان "جمله‌های زیر را با صدای بلند بخوانید"؛ خودشان جمله‌هایی را بنویسند و بخوانند.

* برای تصویرهای تمرین ۳ با عنوان "به تصویرها نگاه کنید، جمله‌ها را بخوانید و با حرف "تا" کامل کنید"؛ در این تمرین ما از آن‌ها خواسته بودیم که جاهای خالی جمله‌ها را با حرف اضافه‌ی "تا" کامل کنند و حالا می‌توانید همان تصویرها را کپی بگیرید و در این صفحه بچسبانید و از آن‌ها بخواهید که خودشان برای هر تصویر جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف اضافه‌ی "تا" بنویسند.

* از تصویرهای درس کپی بگیرید و در این صفحه بچسبانید تا برای آن‌ها جمله‌هایی بگویند و بنویسند.

* از عکس‌ها و یا برچسب‌های دیگری استفاده نمایید و در این صفحه بچسبانید تا برای آن جمله‌هایی بنویسند.

* برای جمله‌های صحیح تمرین ۷ با عنوان "جمله‌ی درست علامت بزنید." از هر دانش‌آموز بخواهید نقاشی و یا طرحی با توجه به هدف درس بکشد.

عنوان: نگارش سوم

هدف:

- آشنا ساختن دانش‌آموزان با فرایند تکمیل و نوشتن جمله‌های یک رویداد و چیدمان تصویرها و جمله‌های یک رویداد در ترتیب و توالی درست به صورت یک بند.
- آشنا ساختن دانش‌آموزان با فرایند انتخاب نام مناسب برای رویداد.

انتظارات: در پایان درس از دانش‌آموزان انتظار می‌رود:

- جمله‌ی مربوط به هر تصویر یک رویداد را کامل کنند.
 - برای هر تصویر یک رویداد جمله‌ای بگویند و بنویسند.
 - با قرار دادن جمله‌ها در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم، یک بند بنویسند.
 - با راهنمایی معلم، برای رویداد نامی مناسب بیان کنند.
 - رویداد را برای دیگران بازگو کنند.
- وسایل:** فیلم آموزشی رعایت قوانین راهنمایی رانندگی برای عبور از خیابان، کارت‌های تصویری برای رویدادها (داستان‌ها)

روش‌های تدریس پیشنهادی: مشاهده‌ای، پیش سازمان‌دهنده، پرسش و پاسخ

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
نگارش سوم	۳ ساعت	هفته ی اول
نگارش سوم	۳ ساعت	هفته ی دوم

پیشنهادهایی برای تدریس

- برای اجرای فرایند یاددهی - یادگیری این درس می‌توانید به روش زیر عمل کنید:
- *معلم از تصویرهایی که یک رویداد را نشان می‌دهد استفاده می‌کند. این تصویرها در یک مرحله با جمله‌های ناقص به دانش‌آموزان ارائه می‌شوند.
 - *معلم با دانش‌آموزان درباره‌ی تصویرها گفت‌وگو می‌کند.
 - *تکمیل جمله‌ی زیر هر تصویر با راهنمایی معلم و توسط دانش‌آموزان انجام می‌شود.
 - *جمله‌ی کامل شده در زیر هر تصویر توسط هر دانش‌آموز خوانده می‌شود.
 - *دانش‌آموزان برای قرار دادن تصویرها به ترتیب و توالی درست در کنار هم همراهی می‌شوند.
 - *معلم از هر دانش‌آموز می‌خواهد تا داستان / رویداد را با توجه به تصویرها برای دوستانش بگوید.
 - *در مرحله‌ی بعد تصویرها بدون هیچ جمله‌ای در زیر آن‌ها دوباره در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفته و به آن‌ها نشان داده می‌شود.
 - *دانش‌آموزان برای نوشتن جمله‌ای برای هر تصویر که به آن‌ها ارائه شده است هدایت و راهنمایی می‌شوند.
 - *جلب توجه دانش‌آموزان نسبت به نام هر موضوع یا رویداد و راهنمایی آن‌ها برای اینکه از بین نام‌های ارائه شده، نامی را انتخاب کنند و بنویسند.
 - *هر دانش‌آموز داستان / رویداد را برای دوستانش می‌خواند یا بازگو می‌کند.

*در پایان از دانش‌آموزان خواسته می‌شود تا جمله‌های مربوط به یک رویداد را در کنار هم قرار دهند و با توجه به توانایی آموخته‌های قبلی بین آن‌ها از کلمه‌های ربط استفاده کنند سپس بند را بخوانند و برای اطرافیان بازگو کنند.

*همکار گرامی؛ می‌توانید از تصویرهای زیر برای اجرای این مراحل استفاده کنید.

.....

بچه‌ها سوار می‌شوند.

بچه‌ها از اتوبوس

بازی می‌کنند.

نکته‌های تدریس

* در مرحله اول این تدریس تصویرهای یک رویداد همراه با جمله‌ی مربوط به هر تصویر که ناقص است به دانش‌آموزان ارائه می‌شود، در مرحله‌ی بعد همان تصویرها بدون هیچ جمله‌ای به آن‌ها نشان داده می‌شود تا نوشتن جمله‌ها توسط دانش‌آموزان انجام شود.

* در این تدریس دقت و توجه به تصویرها و درک مفهوم نمایش داده شده در آن‌ها در اولویت است. پس از اطمینان از درک مفهوم و توجه دانش‌آموزان نسبت به تصویر، کامل کردن جمله یا نوشتن آن را از دانش‌آموزان انتظار داشته باشید.

* در تدریس و انجام فعالیت‌ها ابتدا هر فعالیت با همراهی معلم انجام می‌شود تا پس از درک مفهوم و فرایند تدریس شده، دانش‌آموزان با راهنمایی و همراهی معلم در تعامل با یکدیگر فعالیت مورد نظر را اجرا کنند.

* توجه داشته باشید بازگو کردن و تعریف کردن رویداد پس از انجام هر فعالیت از دانش‌آموزان خواسته شود.

* در اجرای فرایند یاددهی و یادگیری به درک مفهوم، خواندن جمله‌ی زیر هر تصویر و بیان شفاهی رویداد توجه شود. پس از اطمینان از درک شنیداری و خوانداری، هر دانش‌آموز، جمله‌ها را با ترتیب و توالی درست در کنار هم و به صورت یک بند بنویسد، بخواند و بازگو کند.

* در همه‌ی درس‌های نگارش وقتی صحبت از بازگویی، تعریف یا صحبت درباره‌ی یک رویداد/ موضوع می‌شود، متناسب با توانایی و میزان آفت شنوایی دانش‌آموزان خود انتظار داشته باشید. در عین حال حداکثر توانایی (کلامی و غیرکلامی) آن‌ها را برای درک و بیان به کار گیرید.

دانش‌تنی‌های معلّم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، درک و بیان شفاهی، کامل کردن جمله‌های ناقص، خواندن جمله‌های مربوط به رویداد، چیدمان تصویرها و جمله‌های یک رویداد در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم، توجّه به نام رویداد و بازگویی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی شرح فعالیت‌تی که در این تمرین آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلّم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش‌آموزان خود اجرا نمایید.

تمرین ۱:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، درک خوانداری جمله‌ها، کامل کردن جمله‌های ناقص مربوط به یک رویداد، چیدمان تصویرها به ترتیب رویداد مورد نظر و در کادر داده شده، بازنویسی و نوشتن جمله‌ها در زیر تصویرها، توجّه به نام رویداد، خواندن و بازگویی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کنند، درباره آن با دانش‌آموزان صحبت کنید، از دانش‌آموزان بخواهید جمله‌های ناقص داده شده که با خطی به تصویر مربوطشان وصل شده‌اند را با هدایت و راهنمایی شما کامل کنند. در مرحله‌ی بعد تصویرها را از صفحه‌های آخر کتاب بریده و در این قسمت در یک ترتیب و توالی درست در کادر داده شده بچسبانند و جمله‌های مربوط به تصویرهای رویداد را در زیر آنها بنویسند و بخوانند. همزمان توجّه آن‌ها را به نام رویداد جلب نمایید و از دانش‌آموزان بخواهید یک بار دیگر رویداد را برای دوستانشان بازگو کنند.

تعداد تصویرها به تدریج افزایش می‌یابد.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

بهداشت

(۲) سوسن میوه می‌خورد.

(۱) سوسن میوه‌ها را شست.

عبور از خیابان

(۳)

علی از خیابان عبور می‌کند.

(۲)

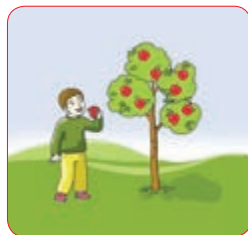
چراغ راهنما سبز شد.

(۱)

علی کنار خیابان ایستاده است.

درختکاری

(۴)

درخت میوه می‌دهد.

(۳)

درخت شکوفه می‌دهد.

(۲)

احمد به درخت آب می‌دهد.

(۱)

احمد درخت می‌کارد.

تمرین ۲:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، درک خوانداری جمله‌ها، کامل کردن جمله‌های ناقص مربوط به یک رویداد، شماره‌گذاری تصویرها(جمله‌ها)، قرار دادن جمله‌ها با توالی درست و مناسب در کنار هم و نوشتن یک بند، انتخاب نامی مناسب برای رویداد، بازخوانی و بازگویی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها و جمله‌های ناقص داده شده که با خطی به یکدیگر وصل شده‌اند، نگاه کنند و با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ی ناقص مربوط به هر تصویر رویداد را کامل کنند. سپس تصویرها و جمله‌های یک رویداد را در یک ترتیب و توالی درست شماره‌گذاری نمایند و جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب حرف ربط "و" بگذارند بدین ترتیب بندی بنویسند و آن را بخوانند. در پایان از بین دو نام داده شده نامی زیبا و مرتبط با رویداد داده شده انتخاب کنند و در بالای بند نوشته شده در جای مشخص شده بنویسند سپس یک بار دیگر رویداد را بازخوانی و برای دوستانشان بازگو کنند.

آموزگار گرامی برای سهولت در اجرای این تمرین بهتر است که از صفحه‌های این تمرین کپی بگیرید و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید و آن‌ها را همراهی کنید تا با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ها(پس از تکمیل) و تصویرهای رویداد را در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم بچینند سپس در کتاب خود تصویرها را به ترتیب شماره‌گذاری نمایند.
پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد:

(۳)

ساناز چادر را می‌پوشد.

(۲)

مادر چادرساناز را می‌دوزد.

(۱)

مادرساناز از مغازه پارچه‌فروشی پارچه خرید.

چادر ساناز

مادر ساناز از مغازه پارچه‌فروشی پارچه خرید. مادر چادر ساناز را می‌دوزد و ساناز چادر را می‌پوشد.

(۲)

علی تخم‌مرغ را در ماهیتابه شکست.

(۱)

علی از مغازه تخم‌مرغ خرید.

(۲)

علی نیمرو را خورد.

(۱)

علی نیمرو درست کرد.

پختن نیمرو

علی از مغازه تخم‌مرغ خرید. علی تخم‌مرغ را در ماهیتابه شکست و نیمرو را درست کرد. علی نیمرو را خورد.

تمرین ۳:

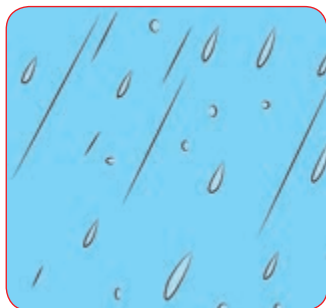
هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، نوشتن جمله‌هایی برای تصویرهای رویداد، شماره‌گذاری تصویرها، قرار دادن جمله‌ها با توالی درست و مناسب در کنار هم و نوشتن یک بند، انتخاب نامی مناسب برای رویداد، خواندن و بازگویی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کنند و جمله‌هایی برای تصویرهای مورد نظر بیان نمایند و بنویسند سپس تصویرها و جمله‌های یک رویداد را در یک ترتیب و توالی درست شماره‌گذاری نمایند و جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب حرف ربط "و" بگذارند و بدین ترتیب بندی بنویسند و بخوانند. در پایان از بین دو نام داده شده نامی زیبا و مرتبط با رویداد داده شده انتخاب کنند و در بالای بند داده شده در جای مشخص شده بنویسند. از دانش‌آموزان بخواهید یک بار دیگر رویداد را برای دوستانشان بازگو کنند.

آموزگار گرامی برای سهولت در اجرای این تمرین بهتر است که از صفحه‌های این تمرین کپی بگیرید و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید و آن‌ها را همراهی کنید تا با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ها و تصویرهای رویداد را در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم بچینند سپس در کتاب خود تصویرها را به ترتیب رویداد شماره‌گذاری نمایند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر پاسخ دیگری که دانش‌آموز متناسب با آسیب شنوایی و توانایی‌اش بدهد مورد قبول است:

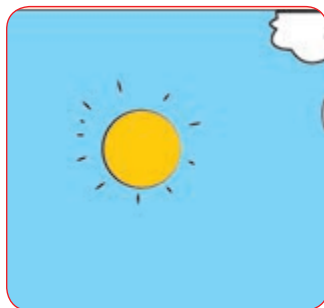

(۳)
باران بارید.

(۲)
رعد و برق در آسمان زد.

(۱)
هوا ابری شد.

بارش باران

هوا ابری شد. رعد و برق در آسمان زد و باران بارید.

(۲)
او لباس‌هایش را پوشید.

(۱)
علی دست و صورتش را شست.

(۴)
علی به مدرسه رفت.

(۳)
علی با مادرش صبحانه خورد.

علی و رفتن به مدرسه

علی دست و صورتش را شست و لباس‌هایش را پوشید. علی با مادرش صبحانه خورد و به مدرسه رفت.

۱،۲،۳ تلاش دوباره :

هدف از قرارگیری این صفحه‌ی سفید، استفاده از آن برای فعالیت‌ها و تمرین‌های آزاد و متنوع مرتبط با هدف درس است که به دانش‌آموزان خود ارائه دهید تا آن‌ها را بنویسند.

آموزگارگرمی برای این صفحه از کتاب درسی پیشنهاد می‌شود به شکل زیر عمل نمایید:

*از عکس‌ها و یا برچسب‌های دیگری که در بازار موجود است و روال یک رویداد را نشان می‌دهد، استفاده نمایید و در این صفحه بچسبانید تا آن‌ها تصویرها و جمله‌ها را به ترتیب رویداد مورد نظر شماره‌گذاری نمایند و جمله‌هایی برایشان بنویسند و نام رویداد را بیان نمایند.

*برای تمرین‌های ۱ و ۲ با عنوان "تمرین‌های زیر را به ترتیبی که نوشته شده است انجام دهید!" حالا می‌توانید از تصویرها کپی بگیرید و در این صفحه بچسبانید تا برای هر تصویر جمله‌هایی را بنویسند و از آن‌ها بخواهید در یک ترتیب و توالی درست تصویرها و جمله‌های رویداد را در کنارهم قرار بدهند، شماره‌گذاری نمایند و جمله‌ها را در کنار هم بنویسند و به طور مناسب در بین جمله‌ها حرف ربط "و" بگذارند و نام رویداد را از بین نام‌های داده شده انتخاب نمایند.

عنوان: نگارش چهارم

هدف:

- آشنا ساختن دانش‌آموزان با فرایند تکمیل و نوشتن جمله‌های یک رویداد و چیدمان تصویرها و جمله‌های یک رویداد در ترتیب و توالی درست به صورت یک بند.
- آشنا ساختن دانش‌آموزان با فرایند انتخاب نام مناسب برای رویداد.

انتظارات: در پایان درس از دانش‌آموزان انتظار می‌رود:

- جمله‌های مربوط به هر تصویر یک رویداد را کامل کنند.
- برای هر تصویر یک رویداد دو جمله بگویند و بنویسند.
- با قرار دادن جمله‌ها در یک ترتیب و توالی درست، یک بند بنویسند.
- با راهنمایی معلم، برای رویداد نامی مناسب بیان کنند و بنویسند.
- رویداد را برای دیگران بازگو کنند.

وسایل: کارت‌های تصویری برای رویدادها (داستان‌ها)، کارت‌های تصویری از رویدادهای درس

روش‌های تدریس پیشنهادی: پیش‌سازمان‌دهنده، پرسش و پاسخ، ای ۵ (E5)

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
نگارش چهارم	۳ ساعت	هفته‌ی اوّل
نگارش چهارم	۳ ساعت	هفته‌ی دوم

پیشنهادهایی برای تدریس

برای اجرای فرایند یاددهی - یادگیری این درس می‌توانید به روش زیر عمل کنید:

※ معلم از تصویرهایی که یک رویداد را نشان می‌دهد استفاده می‌کند. ابتدا هر کدام از این تصویرها همراه با دو جمله‌ی ناقص به دانش‌آموزان ارائه می‌شود.

※ معلم با جلب توجه دانش‌آموزان به تصویرها با آن‌ها درباره‌ی تصویرها گفت‌وگو می‌کند.

※ تکمیل جمله‌های زیر هر تصویر با راهنمایی معلم و توسط دانش‌آموزان انجام می‌شود.

※ دانش‌آموزان جمله‌های کامل شده در زیر هر تصویر را می‌خوانند.

※ دانش‌آموزان برای قرار دادن تصویرها به ترتیب و توالی درست در کنار هم همراهی می‌شوند.

※ معلم از هر دانش‌آموز می‌خواهد تا داستان/ رویداد را با توجه به تصویرها برای دوستانش بگوید.

※ در مرحله‌ی بعد تصویرها بدون هیچ جمله‌ای در زیر آن‌ها دوباره در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفته و به آن‌ها نشان داده می‌شود.

*دانش‌آموزان برای نوشتن دو جمله برای هر تصویر که به آن‌ها ارائه شده است، هدایت و راهنمایی می‌شوند.

*معلم از هر دانش‌آموز می‌خواهد تا جمله‌های هر تصویر را برای دوستانش بخواند و داستان/رویداد را برای آن‌ها بازگو کند.

*بیان و نوشتن نامی مناسب برای داستان/رویداد با راهنمایی و همراهی معلم توسط هر دانش‌آموز انجام می‌شود.

*در پایان از دانش‌آموز خواسته می‌شود تا جمله‌های مربوط به یک رویداد را در کنار هم قرار دهند تا به شکل بندی در آید، البته با توجه به توانایی و آموخته‌های قبلی بین جمله‌ها کلمه‌های ربط قرار می‌گیرد. بازگویی درباره‌ی داستان برای اطرافیان توسط دانش‌آموزان انجام می‌شود.

*همکار گرامی؛ می‌توانید از تصویرهای زیر برای اجرای این مراحل استفاده کنید.

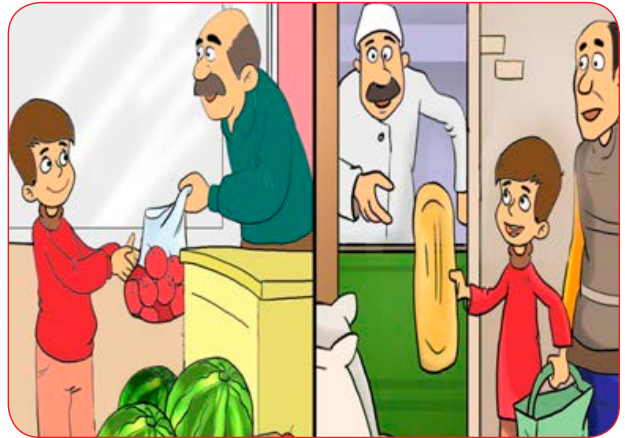
مادر به پول

علی به مغازه

علی از نانوايي نان

علی

علی مادر کمک

مادر

نکته‌های تدریس

* در مرحله‌ی اوّل این تدریس تصویرهای یک رویداد همراه با دو جمله‌ی مربوط به هر تصویر که ناقص است به دانش‌آموزان ارائه می‌شود. در مرحله‌ی بعد همان تصویرها بدون هیچ جمله‌ای به دانش‌آموزان نشان داده می‌شود تا دانش‌آموزان با راهنمایی جمله‌ها را بنویسند.

* در تدریس‌ها دقت و توجه به تصویر و درک مفهوم آن‌ها در اولویت است. پس از اطمینان از درک مفهوم و توجه دانش‌آموزان نسبت به تصویرها، کامل کردن جمله‌ها یا نوشتن آن‌ها را از دانش‌آموزان انتظار داشته باشید.

* در تدریس‌ها تأکید می‌شود که هر فعالیت با همراهی معلم انجام شود. سپس با راهنمایی دانش‌آموزان ضمن تعامل با یکدیگر فعالیت مورد نظر را تکرار و اجرا می‌کنند.

* توجه داشته باشید بازگو کردن و تعریف کردن رویداد پس از انجام هر فعالیت از دانش‌آموزان خواسته شود.

* نوشتن بند و بازگویی رویداد در پایان این درس مدنظر است.

* در همه‌ی درس‌های نگارش وقتی صحبت از بازگویی، تعریف یا صحبت درباره‌ی یک رویداد/ موضوع می‌شود، متناسب با توانایی و میزان افت شنوایی دانش‌آموزان خود انتظار داشته باشید. در عین حال حداکثر توانایی (کلامی و غیرکلامی) آن‌ها را برای درک و بیان به کار گیرید.

دانشتنی‌های معلّم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، درک و بیان شفاهی، کامل کردن جمله‌های ناقص، خواندن جمله‌های مربوط به هر تصویر رویداد، چیدمان تصویرها و جمله‌های یک رویداد در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم، انتخاب نامی مناسب برای رویداد و بازگویی آن می‌باشد. در مقایسه با نگارش قبلی تعداد جمله‌های مربوط به هر تصویر از یک به دو جمله تغییر کرده است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی شرح فعالیت‌تی که در این تمرین آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلّم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش آموزان خود اجرا نمایید.

تمرین ۱:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، درک خواننداری جمله‌ها، کامل کردن جمله‌های ناقص مربوط به یک رویداد، چیدمان تصویرها به ترتیب رویداد مورد نظر و چسباندن در کادر داده شده، بازنویسی و نوشتن جمله‌ها در زیر تصویرها، انتخاب نام رویداد و خواندن آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش آموزان بخواهید که با دقت به هر تصویر و جمله‌های ناقص آن نگاه کنند و با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ی ناقص مربوط به هر تصویر رویداد را کامل کنند سپس تصویرها را از صفحه‌های آخر کتاب بریده و در قسمت "ب" در یک ترتیب و توالی درست در کادر داده شده بچسبانند و جمله‌های مربوط به تصویرهای رویداد را در زیر آنها بنویسند و آن‌ها را بخوانند و از بین نام‌های داده شده نامی زیبا را انتخاب نمایند و در کادر داده شده بنویسند. جمله‌های مربوط به رویداد را دوباره بخوانند و رویداد را برای دوستانشان بازگو کنند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد:

پاسخ قسمت "الف"

(۳)

سعید شکلات و شیرینی زیاد می‌خورد.
مادر او را نگاه می‌کند.

(۲)

سعید دل‌درد دارد.
مادر سعید ناراحت است.

(۱)

سعید و مادرش به دکتر رفتند.
دکتر سعید را معاینه کرد.

پاسخ قسمت "ب"

پر خوری

(۳)

سعید و مادرش به دکتر رفتند.
دکتر سعید را معاینه کرد.

(۲)

سعید دل‌درد دارد.
مادر سعید ناراحت است.

(۱)

سعید شکلات و شیرینی زیاد
می‌خورد.
مادر او را نگاه می‌کند.

تمرین ۲:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، درک خوانداری جمله‌ها، کامل کردن جمله‌های ناقص مربوط به یک رویداد، چیدمان تصویرها به ترتیب رویداد مورد نظر و چسباندن در کادر داده شده، بازنویسی و نوشتن جمله‌ها در زیر تصویرها، انتخاب نام رویداد و خواندن آن می‌باشد. تعداد تصویرها در مقایسه با تمرین ۱ افزایش پیدا کرده است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به هر تصویر و جمله‌های ناقص آن نگاه کنند و با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ی ناقص مربوط به هر تصویر رویداد را کامل کنند سپس تصویرها را از صفحه‌های آخر کتاب بریده و در قسمت "ب" در یک ترتیب و توالی درست در کادر داده شده بچسبانند و جمله‌های مربوط به تصویرهای رویداد را در زیر آن‌ها بنویسند و آن‌ها را بخوانند و از بین نام‌های داده شده نامی زیبا را انتخاب نمایند و در کادر داده شده بنویسند. جمله‌های مربوط به رویداد را دوباره بخوانند و رویداد را برای دوستانشان بازگو کنند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر پاسخ دیگری که دانش‌آموز متناسب با آسیب شنوایی و توانایی‌اش بدهد مورد قبول است:

پاسخ قسمت "الف"

کشاورز فریاد زد.
پرنده‌ها فرار کردند.

کشاورز دانه کاشت.
پرنده‌ها بالای درخت هستند.

پسر کشاورز مترسک می‌سازد.
پرنده‌ها از مترسک می‌ترسند.

پرنده‌ها دانه‌ها را خوردند.
کشاورز آمد.

پاسخ قسمت "ب"

کشاورز و کلاغ‌ها

کشاورز فریاد زد.
پرنده‌ها فرار کردند.

کشاورز دانه کاشت.
پرنده‌ها بالای درخت هستند.

پسر کشاورز مترسک می‌سازد.
پرنده‌ها از مترسک می‌ترسند.

پرنده‌ها دانه‌ها را خوردند.
کشاورز آمد.

تمرین ۳:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، کامل کردن جمله‌های ناقص مربوط به یک رویداد، شماره‌گذاری تصویرها، قرار دادن جمله‌ها با توالی درست و مناسب در کنار هم و نوشتن یک بند، نوشتن نامی مناسب برای رویداد، خواندن و بازگویی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به هر تصویر و جمله‌های ناقص آن نگاه کنند و آن را بیان نمایند و بخوانند و با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ی ناقص مربوط به هر تصویر رویداد را کامل کنند سپس تصویرها و جمله‌های یک رویداد را در یک ترتیب و توالی درست شماره‌گذاری نمایند و جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب حرف ربط " و " بگذارند و بندی بنویسند و بخوانند و در پایان نامی زیبا و مرتبط با رویداد داده شده انتخاب کرده و در بالای بند داده شده در جای مشخص شده بنویسند سپس یک بار دیگر رویداد را برای دوستانشان بازگو کنند.

آموزگار گرامی برای سهولت در اجرای این تمرین بهتر است که از صفحه‌های این تمرین کپی بگیرید و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید و آن‌ها را همراهی کنید تا با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ها (تکمیل شده) و تصویرهای رویداد را در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم بچینند سپس در کتاب خود تصویرها را به ترتیب رویداد شماره‌گذاری نمایند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر پاسخ دیگری که دانش‌آموز متناسب با آسیب شنوایی و توانایی‌اش بدهد مورد قبول است:

موش غذای گربه‌ها را برداشت.
موش فرار کرد.

گربه‌ها خواب هستند.
گربه‌ها بیدار شدند.

موش و گربه

گربه‌ها خواب هستند و موش غذای گربه‌ها را برداشت. گربه‌ها بیدار شدند و موش فرار کرد.

مادر کودک را بغل کرد.
مادر کودک را نوازش کرد.

کودک آمد.

مادر خوشحال شد.

کودک افتاد.

کودک گریه می‌کند.

مادر کودک

کودک آمد و مادر خوشحال شد. کودک افتاد و گریه می‌کند. مادر کودک را بغل کرد و کودک را نوازش کرد.

تمرین ۴ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی رویداد، نوشتن دو جمله برای هر تصویر، قرار دادن جمله‌ها با توالی درست و مناسب در کنار هم و نوشتن یک بند، درک خوانداری جمله‌ها، نوشتن نامی زیبا و مناسب برای رویداد، خواندن و بازگویی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کنند و برای هر تصویر دو جمله بیان نمایند و بنویسند سپس جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب حرف ربط " و " بگذارند و بندی بنویسند و بخوانند. در پایان نامی زیبا و مرتبط با رویداد در بالای بند داده شده در جای مشخص شده بنویسند سپس یک بار دیگر رویداد را برای دوستانشان بازگو کنند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر پاسخ دیگری که دانش‌آموز متناسب با آسیب شنوایی و توانایی‌اش بدهد مورد قبول است :

اردک در آب شنا می‌کند.
روباه اردک را دید.

روباه در آب پرید.
اردک فرار کرد.

روباه و اردک

اردک در آب شنا می‌کند. روباه اردک را دید و در آب پرید. اردک فرار کرد.

(۱)

حسن ماهیگیری می‌کند.

(۲)

حسن ماهی گرفت.

(۳)

گره فرار کرد.

گره‌ها حسن را نگاه می‌کنند. گره‌ی نارنجی ماهی حسن را برداشت. حسن به دنبال گره‌ی نارنجی دوید.

ماهیگیری

حسن ماهیگیری می‌کند و گره‌ها حسن را نگاه می‌کنند. حسن ماهی گرفت و گره‌ی نارنجی، ماهی حسن را برداشت. حسن به دنبال گره‌ی نارنجی دوید. گره‌ی زرد ماهی برداشت.

عنوان: حرف ربط «ولی» بین دو جمله

هدف: آشنا ساختن دانش‌آموزان با درک مفهوم و کاربرد حرف ربط «ولی» در بین جمله‌ها.

انتظارات: در پایان درس از دانش‌آموزان انتظار می‌رود:

- با درک مفهوم و کاربرد حرف ربط «ولی» آن را بین جمله‌ها بیان کنند، بخوانند و بنویسند.

- با درک هم معنایی حرف‌های ربط «ولی» و «اما»، حرف ربط «اما»، را مانند حرف ربط «ولی» در جمله بیان کنند، بخوانند و بنویسند.

وسایل: استفاده از پرسنل مدرسه، کارت نوشتاری، کارت تصویری، فیلم کوتاه

روش‌های تدریس پیشنهادی: ایفای نقش، پرسش و پاسخ، بازی

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
حرف ربط «ولی» بین دو جمله	۳ ساعت	هفته‌ی اوّل

نکته‌ی دستوری

حرف‌های ربط «ولی» و «اما»، دو جمله‌ی مستقل را همپایه می‌سازند و آن‌ها را به هم مربوط می‌کنند.

پیشنهادهایی برای تدریس

برای اجرای فرایند یاددهی - یادگیری این درس می‌توانید از فعالیت‌های متنوع زیر استفاده کنید:

*رفتن یکی از دانش‌آموزان کلاس به دفتر مدرسه و درخواست از مدیر و ناظم که به کلاس بیایند. از قبل با مدیر و ناظم هماهنگ شود که یک نفرشان نیاید. وقتی دانش‌آموز آمد، در این باره جمله‌هایی گفته و روی تابلو نوشته می‌شود. معلّم با نشان دادن کارت نوشتاری «ولی» مفهوم و کاربرد آن را به دانش‌آموزان توضیح می‌دهد و از دانش‌آموزی می‌خواهد تا با رنگ دیگری حرف «ولی» را بین دو جمله روی تابلو بنویسد.

ناظم آمد ولی مدیر نیامد.

*اجرای فعالیت نشستن و ایستادن دو دانش‌آموز در کلاس سپس معلّم با توجه به این فعالیت جمله‌ای می‌گوید و روی تابلو می‌نویسد. زهرا نشست ولی مریم ایستاد. سپس معلّم کارت نوشتاری «اما» را نشان می‌دهد و هم معنایی و کاربرد یکسان آن را با «ولی» توضیح می‌دهد و جمله‌ی بالا را با استفاده از کلمه‌ی ربط «اما» بازنویسی می‌کند.

زهرا نشست اما مریم ایستاد.

«نشان دادن تصویرهای مناسب به دانش‌آموزان و راهنمایی آن‌ها برای بیان جمله‌هایی با تأکید بر حرف ربط «ولی» و «اما»

«تکمیل جمله‌های ناقص با توجه به تصویرهای ارائه شده توسط دانش‌آموز سپس معلم از هر دانش‌آموز می‌خواهد که جمله‌ها را بخواند. بعد از خواندن جمله‌ها و اطمینان از درک مفهوم آن‌ها رونویسی جمله‌ها به‌عنوان تکلیف به دانش‌آموزان داده شود.

«ارائه‌ی کارت نوشتاری دو جمله با فاعل یکسان به دانش‌آموزان و توضیح کاربرد حرف ربط «ولی» / «اما» بین این دو جمله و حذف فاعل جمله‌ی دوم که به صورت عینی و با دادن تمرین آموزش داده می‌شود.

من گل را خوب نقاشی می‌کنم.

من درخت را خوب نقاشی نمی‌کنم.

من گل را خوب نقاشی می‌کنم اما من درخت را خوب نقاشی نمی‌کنم.

من گل را خوب نقاشی می‌کنم اما درخت را خوب نقاشی نمی‌کنم.

«نصب تصویری بر روی تابلوی کلاس و نوشتن جمله با توجه به تصویر و استفاده از «ولی» و «اما» توسط دانش‌آموزان سپس هر دانش‌آموز جمله‌ی خود را برای سایرین می‌خواند.

«نمایش قسمتی از یک فیلم کوتاه یا انیمیشن برای دانش‌آموزان و پس از آن معلم با دانش‌آموزان با استفاده و تأکید بر حرف ربط «ولی» / «اما» گفت‌وگو می‌کند و آن‌ها را برای بیان جمله‌هایی مناسب راهنمایی می‌نماید. (گربه آمد ولی موش فرار کرد.)

نکته‌های تدریس

* در هنگام اجرای فرایند یاددهی و یادگیری بهتر است معلم به‌طور همزمان با بیان جمله و تأکید بر روی «ولی» / «اما» کارت نوشتاری آن را نیز نشان دهد.

* در تدریس‌ها و فعالیت‌های پیشنهادی مربوطه ابتدا هر فعالیت با همراهی معلم انجام می‌شود تا پس از درک مفهوم تدریس شده، دانش‌آموزان با راهنمایی و در تعامل با یکدیگر فعالیت مورد نظر را اجرا کنند و جمله‌هایی با حرف ربط «ولی» / «اما» بگویند.

* شنیدن و خواندن و درک جمله‌های دارای حرف ربط «ولی» / «اما» بر گفتن و نوشتن آن‌ها مقدم است.

* وقتی صحبت از برجسته کردن حرف ربط در بیان و نوشتار جمله‌ها می‌شود، منظور گفتن با تأکید در بیان شفاهی و نوشتن پررنگ‌تر و یا با رنگ قرمز آن حرف ربط است.

* بعد از اطمینان از درک مفهوم و کاربرد حرف ربط «ولی»، هم‌معنایی و کاربرد مشترک حرف «اما» را برای دانش‌آموزان بیان کنید.

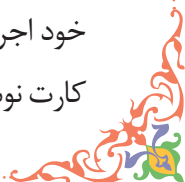
* تمرین‌ها و تکالیف متناسب با سطح درک و بیان (شفاهی و نوشتاری) دانش‌آموزان ارائه شود.

دانستنی‌های معلم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک و بیان شفاهی از مفهوم و کاربرد حرف ربط "ولی" و "اما" در بین جمله‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی فعالیت‌هایی که در این تمرین آمده است را در ادامه ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش‌آموزان خود اجرا نمایید و جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف ربط "ولی" و "اما" بیان شود و همزمان از کارت نوشتاری آن استفاده نمایید.

تمرین ۱: ببینید ، بشنوید و بگویید

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک شنیداری (گفتار خوانی) و بیان شفاهی جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف ربط "ولی" و "اما" در بین جمله‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: برای انجام دادن صحیح این تمرین به همراه دانش آموزان، مطابق با شرح داده شده در پایین صفحه همین تمرین در کتاب درسی عمل نمایید.

همچنین برای سهولت در اجرای این تمرین بهتر است کارت نوشتاری و کپی از تصویرهای داده شده در صفحه‌ی موردنظر را از قبل آماده کرده آن را به کلاس آورده و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید تا با راهنمایی و هدایت شما جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف ربط "ولی" و "اما" به صورت شفاهی بیان کنند (بیان نوشتاری در این تمرین مد نظر نیست).

تمرین ۲: با صدای بلند بخوانید

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، روخوانی جمله‌ها با کاربرد حرف ربط "ولی" و "اما" در بین جمله‌ها برای فراهم آمدن زمینه مناسب جهت درک خوانداری و کمک به درک و بیان شفاهی و نوشتاری، متناسب با توانایی و میزان آسیب‌شنوایی هر دانش‌آموز است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی، درباره‌ی آنچه در تصویرها می‌بینید سخن بگویید و جمله‌ها را روخوانی کنید سپس جمله‌ی مربوط به یک تصویر را تصادفی بخوانید تا دانش‌آموزان آن تصویر را نشان دهند. در مرحله‌ی بعد از هر دانش‌آموز بخواهید جمله‌ی مربوط به هر تصویر را بخواند و بازگو کند.

همکار گرامی برای ایجاد زمینه لازم جهت نوشتن خود انگیخته، می‌توانید از هر دانش‌آموز بخواهید که در منزل جمله‌های این تمرین را رونویسی نماید.

تمرین ۳:

هدف از این تمرین درک خوانداری، و نوشتن جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف ربط "ولی" و "اما" در بین جمله‌ها و حذف فاعل مشترک از جمله‌ی دوم می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که دو جمله‌ی داده شده در داخل هر کادر مستطیل شکل را بخوانند سپس توجه آن‌ها را با فاعل‌های یکسانی که هر دو جمله دارند جلب نمایید و بر حذف آن برای داشتن جمله‌ای زیباتر تأکید کنید. در پایان دانش‌آموزان با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ای با تأکید بر کاربرد حرف ربط "ولی" و "اما" و حذف فاعل از جمله‌ی دوم بیان کنند و بنویسند.

تمرین ۴:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله‌ها، کامل کردن جمله‌های ناقص داده شده و جای‌گذاری صحیح حرف ربط "ولی" و "اما" در بین جمله‌ها و بازگویی آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کنند و درباره تصویرها با دانش‌آموزان صحبت کنید و توجه آن‌ها را به جمله‌های ناقص داده شده جلب نمایید و از دانش‌آموزان بخواهید که جمله‌های ناقص در مقابل هر تصویر را بخوانند و با نوشتن حرف ربط "ولی" و "اما" جمله‌ها را کامل کنند، بخوانند و بازگو کنند.

پس از انجام دادن این تمرین از یکی از دانش‌آموزان بخواهید که جمله‌ها را بخواند و بقیه‌ی دانش‌آموزان آن را نشان دهند.

تمرین ۵:

هدف از این تمرین درک و بیان نوشتاری از طریق کامل کردن جمله‌های ناقص داده شده با تأکید بر کاربرد حرف ربط "ولی" و "اما" در بین جمله‌ها و خواندن آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید به جمله‌های داده شده خوب دقت کنند و آن را بخوانند سپس توجه آن‌ها را به نقطه‌چین‌هایی که در بین دو جمله آمده جلب نمایید و از آن‌ها بخواهید جاهای خالی جمله‌ها را با حرف ربط "ولی" و "اما" کامل کنند و بنویسند سپس آن را با صدای بلند برای دوستانشان بخوانند و بازگو نمایند.

تمرین ۶ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله‌ها و کامل کردن جمله‌های ناقص با تأکید بر کاربرد حرف ربط "ولی" و "اما" در بین جمله‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از هر دانش‌آموز بخواهید به تصویرها خوب نگاه کند، جمله‌های مربوط به هر تصویر را بگوید سپس با توجه به هر تصویر و جمله‌ی ناقص مربوط به آن جاهای خالی بین جمله‌ها را با کلمه‌های مناسب کامل کنند سپس آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانش بخواند و بازگو نماید.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود :

علی در مسابقه شرکت کرد ولی برنده نشد.

تو میوه خوردی اما کیک نخوردی.

آسمان ابری است اما باران نیامد.

زهره خیاطی کردن را دوست دارد ولی بافتنی بافتن را دوست ندارد.

تمرین ۷:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتن جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف ربط "ولی" و "اما" در بین جمله‌ها است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید به تصویرها خوب نگاه کنند سپس توجه آن‌ها را به نقطه‌چین‌های زیر هر تصویر جلب نمایید و از آن‌ها بخواهید که جمله‌ای مرتبط با تصویر موردنظر را ابتدا بگویند، سپس بنویسند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود:

فصل تابستان هوا گرم است اما فصل زمستان هوا سرد است.

گاو شاخ دارد اما الاغ شاخ ندارد.

سارا به مدرسه آمد ولی مدرسه باز نبود.

حسین با دوچرخه به مدرسه آمد اما محسن با تاکسی آمد.

عنوان: نگارش پنجم

هدف:

- آشنا ساختن دانش‌آموزان با فرایند انتخاب جمله‌های مرتبط با یک موضوع با توجه به تصویر و چیدمان جمله‌های یک موضوع در ترتیب و توالی مناسب به صورت یک بند.
- آشنا ساختن دانش‌آموزان با فرایند انتخاب نام مناسب برای یک موضوع

انتظارات: در پایان درس از دانش‌آموزان انتظار می‌رود:

- جمله‌های مناسب و مرتبط به هر موضوع را با توجه به تصویر، تشخیص دهند.
- با کنار هم قرار دادن جمله‌های مربوط به یک موضوع، یک بند بنویسند.
- نامی مناسب از بین نام‌های ارائه شده انتخاب و آن را بازنویسی کنند.
- درباره‌ی موضوع ارائه شده با دیگران صحبت کنند.

وسایل: پوسترهایی که نشان دهنده‌ی چندین فعالیت مرتبط با یک موضوع هستند، تصویرهای مختلف مربوط به یک موضوع

روش‌های تدریس پیشنهادی: مشاهده‌ای، پرسش و پاسخ، پیش سازمان دهنده

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
نگارش پنجم	۳ ساعت	هفته‌ی اوّل
نگارش پنجم	۳ ساعت	هفته‌ی دوم

پیشنهادهایی برای تدریس

- برای اجرای فرایند یاددهی-یادگیری این درس می‌توانید به روش زیر عمل کنید:
- *ارائه‌ی تصویری که نشان دهنده‌ی موضوعی است به دانش‌آموزان و خواستن از آن‌ها تا به تصویر با دقت نگاه کنند.
 - *گفت‌وگو با دانش‌آموزان درباره‌ی هرآنچه در تصویر وجود دارد یا در حال روی دادن است.
 - *معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد تا جمله‌های ارائه شده برای هر تصویر را بخوانند.
 - *صحبت و گفت‌وگو با دانش‌آموزان درباره‌ی مناسب و مرتبط بودن یا غیر مرتبط بودن جمله‌ها با تصویر و موضوع آن انجام می‌شود.
 - *معلم دانش‌آموزان را راهنمایی می‌کند تا جمله‌های مناسب و مرتبط را انتخاب کند و سپس جمله یا جمله‌های نامناسب و نامرتبط را با علامت \times (ضربدر) نشان دهد.
 - *دانش‌آموزان جمله‌های مناسب و مرتبط را در کنار هم به صورت یک بند بر روی تابلو می‌نویسند.
 - *پیشنهاد عناوینی برای موضوع یا رویداد و راهنمایی دانش‌آموزان تا نامی مناسب برای موضوع انتخاب کنند.
 - *دانش‌آموزان جمله‌های بند را می‌خوانند.
 - *معلم و سپس دانش‌آموز درباره‌ی آن موضوع/رویداد برای سایرین صحبت می‌کنند.
 - *همکار گرامی؛ می‌توانید از تصویرهای زیر برای اجرای این مراحل استفاده کنید.

مرتبى به بچه‌ها شنا ياد مى‌دهد.
 بچه‌ها در استخر شنا مى‌کنند.
 بچه‌ها فوتبال بازي مى‌کنند.
 بچه‌ها خودشان را با حوله خشک مى‌کنند.
 ما نبايد در استخر شوخي کنيم.

نکته‌های تدریس

* دانش‌آموزان در این درس به توانایی درک و بیان شفاهی و نوشتاری در ارتباط با یک موضوع خاص هرچند در قالب یک بند کوتاه دست می‌یابند.

* در اجرای فرایند یاددهی و یادگیری این درس پس از اطمینان از درک خوانداری جمله‌ها توسط دانش‌آموزان درباره‌ی مناسب و مرتبط بودن جمله‌ها با تصویر و موضوع آن صحبت شود.

* در مرحله اول تدریس یکی از جمله‌های ارائه شده برای تصویر غیر مرتبط باشد. پس از اطمینان از درک مفهوم و یادگیری توسط دانش‌آموز در مرحله‌های بعد می‌توان از دو جمله‌ی غیر مرتبط در بین جمله‌ها ارائه شده برای تصویر استفاده نمود.

* در اجرای فرایند یاددهی و یادگیری توجه داشته باشید فعالیت‌ها ابتدا توسط معلم، سپس با همراهی و راهنمایی معلم و در آخر توسط دانش‌آموز و در تعامل با یکدیگر به اجرا در می‌آید.

* اگر دانش‌آموز به هیچ وجه توانایی درک و بیان شفاهی را نداشت از تصویر، نوشتار و اشاره‌های کلی استفاده کنید. در عین حال برای این‌که دانش‌آموز به درک و بیان شفاهی برسد تلاش و برنامه‌ریزی صورت گیرد.

دانش‌آموزی‌های معلم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و

نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، درک و بیان شفاهی، درک خوانداری جمله‌ها، تشخیص جمله‌های مرتبط با موضوع، قرار دادن جمله‌های یک موضوع با توالی درست و مناسب در کنار هم و نوشتن یک بند، انتخاب نامی زیبا از بین نام‌های ارائه شده و خواندن آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی شرح فعالیتّی که در این تمرین آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلّم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش‌آموزان خود اجرا نماید.

تمرین ۱:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، درک و بیان شفاهی، درک خواننداری جمله‌ها، خواندن نام موضوع، تشخیص جمله‌های مرتبط با موضوع و علامت‌گذاری آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویر نگاه کنند نام موضوع که در قسمت بالای تصویر آمده است را بخوانند سپس جمله‌های زیر تصویر را بخوانند سپس با درک معنای هر جمله، جمله‌های مرتبط با موضوع داده شده را از بین جمله‌های نامرتبط تشخیص بدهند و علامت‌گذاری کنند و درباره‌ی موضوع ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

*** پرچم ایران ***

دانش‌آموزان سرود ملی را می‌خوانند.

دانش‌آموز پرچم را بالا می‌برد.

همه‌ی دانش‌آموزان به پرچم ایران احترام می‌گذارند.

*** بافتنی ***

ما در زمستان لباس‌های گرم می‌پوشیم.

آن‌ها کلاه و شال گردن می‌بافند.

پروین ژاکت سبز دارد.

تمرین ۲:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی، درک خوانداری جمله‌ها، توجه به موضوع، تشخیص جمله‌های مرتبط با موضوع و علامت‌گذاری آن، قرار دادن جمله‌ها با توالی درست و مناسب در کنار هم و نوشتن یک بند، انتخاب نامی مناسب برای موضوع، خواندن و صحبت درباره‌ی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویر نگاه کنند و جمله‌های مقابل تصویر را بخوانند ضمن درک مفهوم هر جمله، جمله‌های مرتبط با موضوع داده شده را از بین جمله‌های نامرتبط تشخیص بدهند و علامت‌گذاری کنند سپس جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب حرف ربط "و" بگذارند و بندی بنویسند، بخوانند و نامی زیبا و مرتبط از بین نام‌های داده شده انتخاب نمایند و درباره‌ی موضوع ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

* ما از جنگل و رودخانه مراقبت می‌کنیم.

* ما آب رودخانه را آلوده نمی‌کنیم.

* ما آشغال‌ها را از جنگل جمع می‌کنیم.

* ما شاخه‌ی درخت‌ها را نمی‌شکنیم.

مراقبت از طبیعت

ما از جنگل و رودخانه مراقبت می‌کنیم. ما آب رودخانه را آلوده نمی‌کنیم و آشغال‌ها را از جنگل جمع می‌کنیم. ما شاخه‌ی درخت‌ها را نمی‌شکنیم.

تمرین ۳:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، درک و بیان شفاهی، درک خوانداری جمله‌ها، توجه به موضوع، تشخیص جمله‌های مرتبط با موضوع و علامت‌گذاری

آن، قرار دادن جمله‌ها با توالی درست و مناسب در کنار هم و نوشتن یک بند، کامل کردن نام موضوع و خواندن و صحبت درباره‌ی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویر نگاه کنند و جمله‌های زیر تصویر را بخوانند و با درک مفهوم هر جمله، جمله‌های مرتبط با موضوع داده شده را از بین جمله‌های نامرتب تشخیص بدهند و علامتگذاری کنند سپس جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب حرف ربط " و " بگذارند، بندی بنویسند و بخوانند. نام ناقص داده شده را کامل کنند و درباره‌ی موضوع ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

*زنگ تفریح است.

*دانش‌آموزان در حیاط بازی می‌کنند.

*ناظم، زنگ تفریح در حیاط مدرسه است.

*دانش‌آموزان با لیوان خودشان آب می‌خورند.

زنگ تفریح

زنگ تفریح است و دانش‌آموزان در حیاط بازی می‌کنند. ناظم، زنگ تفریح در حیاط مدرسه است. دانش‌آموزان با لیوان خودشان آب می‌خورند.

عنوان: تمایل به انجام دادن یک فعالیت: می‌خواهم، ... / دوست دارم، ...

هدف: آشنا ساختن دانش‌آموزان با درک مفهوم و کاربرد فعل‌های "می‌خواهم، ... / دوست دارم، ..." در جمله.

انتظارات: در پایان درس از دانش‌آموزان انتظار می‌رود:

- با درک مفهوم و کاربرد فعل‌های "می‌خواهم، ... / دوست دارم، ..." آن‌ها را در جمله بیان کنند، بخوانند و بنویسند.

وسایل: دو سری کارت که بر روی یکی قلب کشیده شده و بر روی دیگر قلبی که بر روی آن ضربدر زده شده است، کارت‌های مختلف از مشاغل، لوازم منزل و ... ، عکس دانش‌آموزان، کارت نوشتاری و کارت تصویری متناسب با جمله‌های داده شده

روش‌های تدریس پیشنهادی: بازی، مشاهده‌ای، ایفای نقش

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
تمایل به انجام دادن یک فعالیت: می خواهم، ... / دوست دارم، ...	۳ ساعت	هفته‌ی اوّل

پیشنهادهایی برای تدریس

برای اجرای فرایند یاددهی - یادگیری این درس می‌توانید از فعالیت‌های متنوع زیر استفاده کنید:

✳️ گفتن معلّم به دانش‌آموزان که می‌خواهد از کلاس بیرون برود. او جمله را با تأکید بر فعل خواستن بر روی تابلو می‌نویسد: "من می‌خواهم بروم."

سپس کمک مربّی به دانش‌آموزان می‌گوید و روی تابلو می‌نویسد: "من می‌خواهم بنشینم". به این صورت دانش‌آموزان با این جمله‌ها آشنا می‌شوند.

✳️ قرار دادن تعدادی کارت نوشتاری بر روی میز که جمله‌های زیر روی آن‌ها نوشته شده است.
من دوست دارم بپرّم. / من دوست دارم بدوم. / من دوست دارم بخوابم. / ...

معلّم از دانش‌آموزان می‌خواهد تا یک کارت نوشتاری مطابق با آنچه تمایل و دوست دارند، انتخاب کنند و سپس آن را برای دوستانشان بخوانند. هر دانش‌آموز فعالیت دلخواهش را، با توجه به کارت انتخابی خود، انجام می‌دهد. معلّم جمله‌های نیمه تمام را روی تابلو می‌نویسد و با تأکید می‌گوید تا دانش‌آموزان آن را تکمیل کنند.

من می‌خواهم ... من می‌خواهم بروم.

من می‌خواهم بنشینم.

من دوست دارم... من دوست دارم نقاشی کنم.

من دوست دارم بپریم.

* صحبت و گفت و گو با دانش‌آموزان درباره‌ی مفاهیم تمایل به انجام کاری، یا خواستن و دوست داشتن یک فعالیت دلخواه.

* تکمیل و بیان جمله‌های نیمه تمام نوشته شده با توجه به تصویر توسط دانش‌آموزان.

* نوشتن جمله‌هایی بر روی تابلو تا دانش‌آموز پس از خواندن جمله از بین دو تصویری که معلم به او داده است، تصویر مناسب را انتخاب کند.

* نصب تعدادی کارت نوشتاری از کلمه‌های می‌خواهم، می‌خواهی، می‌خواهید، می‌خواهد، می‌خواهیم و... بر روی تابلو تا دانش‌آموزان با استفاده از این کلمه‌ها، جمله‌های داده شده را کامل نمایند.

* نشان دادن تصویری از فعالیت‌های مختلف افراد و جلب توجه دانش‌آموزان به تصویر و با آن‌ها در مورد فعالیت‌ها گفت‌وگو شود. سپس دانش‌آموزان جمله‌های داده شده را با دوست دارم، دوست داری و... کامل کنند و در هر مرحله‌ی بعد با توجه به تصویر جمله بگویند و بنویسند.

* ارائه‌ی تعدادی کارت تصویری از مشاغل مختلف به دانش‌آموزان و راهنمایی آن‌ها برای کامل کردن جمله‌های من می‌خواهم... و یا نوشتن جمله‌هایی براساس خواستن یک فعالیت دلخواه.

* گروه‌بندی دانش‌آموزان و دادن کارت تصویری به هریک از گروه‌ها سپس اعضای گروهی که در زیر تصویر آن‌ها علامت ♥ دارد جمله‌ای با «دوست دارد/ دارند» و گروهی که در زیر تصویر آن‌ها علامت ✕ دارد جمله‌ای با «دوست ندارد/ ندارند»، بنویسند.

* کشیدن نقاشی توسط دانش‌آموزان با توجه به تمایل آن‌ها به انجام کاری، یا خواستن و دوست داشتن یک فعالیت دلخواه سپس جمله‌های من می‌خواهم... و من دوست دارم... را زیر هر

نقاشی بنویسند. هر دانش‌آموز عکس خود را که از قبل به کلاس آورده است بالای صفحه‌ی
نقاشی خود بچسباند.

نکته‌های تدریس

✳ برای آموزش این درس بهتر است ابتدا معلّم درباره‌ی مفاهیم تمایل به انجام کاری یا خواستن
و دوست داشتن یک فعالیت با دانش‌آموزان صحبت کند.

✳ تأکید می‌شود که آموزش فعل‌های می‌خواهم، ... و دوست دارم، ... در شرایط و بافت طبیعی
(کلاس، مدرسه و خانه) آموزش داده شوند و از آموزش در شکل غیر طبیعی و هم‌چنین از
آموزش رسمی و مستقیم دستور زبان فارسی اجتناب گردد.

✳ شنیدن، خواندن و درک جمله‌ها، با تأکید خاص فعل‌های مورد نظر در طی اجرای فرایند
یاددهی - یادگیری در اولویت است. سپس متناسب با سطح توانایی‌های گفتاری و نوشتاری
دانش‌آموزان گفتن و نوشتن جمله‌ها و فعل‌ها از آن‌ها خواسته می‌شود.

✳ در تدریس باید جمله‌ها، علاوه بر بیان شفاهی، به صورت نوشتاری هم ارائه شوند، یعنی روی
تابلو نوشته شوند یا به صورت «کارت نوشتاری» به دانش‌آموزان نشان داده شود. فعل‌های
می‌خواهم، ... و دوست دارم، ... نیز به رنگ دیگر و برجسته نوشته شود.

✳ بهتر است ابتدا یکی از صورت‌های فعلی با یک نهاد واحد همانند "می‌خواهم، ..." آموزش داده
شود. سپس بعد از اطمینان از درک مفهوم و کاربرد آن صورت فعلی دیگر مانند "دوست دارم
و..." در برنامه آموزشی گنجانده شود.

✳ همچنین بهتر است ابتدا صورت مثبت این فعل‌ها سپس صورت منفی آن‌ها آموزش داده شود.

دانستنی‌های معلّم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک و بیان شفاهی از مفهوم و کاربرد فعل‌های "می‌خواهم،... و دوست دارم،..." با نهادهای مختلف در جمله‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی فعالیت‌هایی را که در این تمرین آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلّم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش‌آموزان خود اجرا نمایید و جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد فعل‌های "می‌خواهم،... و دوست دارم،..." بیان شود و همزمان از کارت نوشتاری آن استفاده نمایید.

تمرین ۱: ببینید، بشنوید و بگویید

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک شنیداری (گفتار خوانی) و بیان شفاهی جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد فعل‌های "می‌خواهد و دوست دارد" می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: برای انجام دادن صحیح این تمرین به همراه دانش‌آموزان، مطابق با شرح داده شده در پایین صفحه همین تمرین در کتاب درسی عمل نمایید.

همچنین برای سهولت در اجرای این تمرین بهتر است کارت نوشتاری و کپی از تصویرهای داده شده در صفحه‌ی موردنظر را از قبل آماده کرده آن را به کلاس آورده و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید تا با راهنمایی و هدایت شما جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد فعل‌های "می‌خواهم،... و دوست دارم،..." به صورت شفاهی بیان کنند (بیان نوشتاری در این تمرین مد نظر نیست).

تمرین ۲: با صدای بلند بخوانید

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، روخوانی جمله‌ها با کاربرد فعل‌های "می‌خواهم،... و دوست دارم،..." به منظور فراهم آمدن زمینه مناسب جهت درک خوانداری و

کمک به درک و بیان شفاهی، متناسب با توانایی و میزان آسیب شنوایی هر دانش آموز است. برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی، درباره‌ی آنچه آن‌ها در تصویرها می‌بینند سخن بگویید و جمله‌ها را با صدای بلند روخوانی کنید سپس جمله‌ی مربوط به یک تصویر را تصادفی بخوانید تا دانش آموزان آن تصویر را نشان دهند. در مرحله‌ی بعد از هر دانش آموز بخواهید جمله‌ی مربوط به هر تصویر را بخواند و بازگو کند.

همکار گرامی برای ایجاد زمینه لازم جهت نوشتن خود انگیزخته، می‌توانید از هر دانش آموز بخواهید که در منزل جمله‌های این تمرین را رونویسی نماید.

تمرین ۳:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک خوانداری جمله‌های دارای فعل‌های "می‌خواهم،... و دوست دارم،..."، انتخاب تصویر متناسب با جمله‌ی داده شده و علامت گذاری آن می باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش آموزان بخواهید با راهنمایی شما، جمله‌های بالای هر تصویر را بخوانند و با دقت به تصویرهایی که در پایین جمله‌ها کشیده شده، نگاه کنند. سپس تصویر درست را با هدایت و راهنمایی شما پیدا کنند و علامت بزنند.

تمرین ۴:

هدف از این تمرین درک خوانداری، بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله‌های ناقص و کلمه‌های داده شده، تشخیص صحیح فعل متناسب با جمله از بین فعل‌های داده شده و کامل کردن جمله‌های ناقص و نوشتن آن می باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کنند و درباره تصویرها با دانش آموزان صحبت کنید و توجه آن‌ها را به جمله‌های ناقص داده

شده جلب نمایید و از دانش آموزان بخواهید که جمله های ناقص، در مقابل هر تصویر را بخوانند و با توجه به کلمه هایی که در بالای تمرین داده شده، فعل درست را با هدایت و راهنمایی شما انتخاب کنند، بنویسند و پس از کامل کردن آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانشان بخوانند سپس بازگو نمایند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

شما می‌خواهید با توپ بازی کنید.

بابا می‌خواهد به رادیو گوش بدهد.

من می‌خواهم به بابابزرگ زنگ بزنم.

تو می‌خواهی لباس‌هایت را بشویی.

ما می‌خواهیم غذا بپزیم.

همه می‌خواهند اتوبوس سوار شوند.

تمرین ۵ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر کلی داده شده، درک خوانداری، بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله‌های ناقص داده شده، کامل کردن جمله‌های ناقص با استفاده‌ی صحیح از یکی از فعل‌های "دوست دارم، دوست داری و ..." متناسب با جمله و نوشتن آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از هر دانش‌آموز بخواهید که با دقت به تصویر کلی داده شده، نگاه کند و درباره‌ی جزئیات تصویر با او صحبت کنید و توجه او را به جمله‌های ناقص داده شده که در پایین تصویر آمده، جلب نمایید و از او بخواهید که جمله‌های ناقص را بخواند و با استفاده از فعل‌های "دوست دارم، دوست داری و ..." با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ها

را کامل نماید و پس از کامل کردن آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانش بخواند سپس بازگو نماید.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

ما دوست داریم شن بازی کنیم.

من دوست دارم کتاب بخوانم.

علی و حسین دوست دارند شطرنج بازی کنند.

شما دوست دارید والیبال بازی کنید.

تو دوست داری ماهی بگیری.

او دوست دارد بسکتبال بازی کند.

تمرین ۶ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان نوشتاری از طریق خواندن شکل منفی فعل‌های " می‌خواهم،... و دوست دارم،..." در جمله‌ها، انتخاب کلمه‌های متناسب با جمله‌ی مورد نظر، کامل کردن و نوشتن آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که به تصویرها خوب نگاه کنند و جمله‌های ناقص زیر هر تصویر را با دقت بخوانند سپس توجه آن‌ها را به کلمه‌هایی که در داخل کادر ستاره ای شکل در قسمت بالای آن آمده جلب نمایید و با هدایت و راهنمایی شما کلمه‌ی درست را انتخاب کنند و بنویسند و پس از کامل کردن با صدای بلند برای دوستانشان بخوانند سپس بازگو نمایند .

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

لیلا نمی‌خواهد مریض شود.

حسن و حسین نمی‌خواهند با ماشین تصادف کنند.

تو دوست نداری اسراف کنی.

شما دوست ندارید رفتگر خسته شود.

تمرین ۷:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، درک خوانداری، بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله‌های ناقص داده شده، کامل کردن جمله‌های ناقص با استفاده از کلمه‌های مناسب و با توجه به تصویرهای داده شده و نوشتن آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کنند و درباره‌ی جزئیات هر دو تصویری که در مقابل هم آمده است با آن‌ها صحبت کنید و از دانش‌آموزان بخواهید که جمله‌های ناقص را بخوانند و همزمان توجه آن‌ها را به قلب‌هایی که در کنار تصویر کشیده شده و بر روی یکی از قلب‌ها علامت ضربدری کشیده شده به نشانه‌ی "دوست ندارد / ندارند" و قلبی که بر روی آن خطی کشیده نشده و به نشانه‌ی "دوست دارد / دارند" جلب نمایید و از آن‌ها بخواهید که با توجه به علامت قلب داده شده و با استفاده از کلمه‌های مناسب و فعل‌های "دوست دارد / دارند" و "دوست ندارد / ندارند" متناسب با فاعل جمله، با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ها را کامل نمایند و پس از کامل کردن، آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانشان بخوانند سپس بازگو نمایند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

علی آقا دوست ندارد گاو را بفروشد. علی آقا دوست دارد گوسفند را بفروشد.

خانم‌ها دوست ندارند قالی بافی کنند. خانم‌ها دوست دارند خیاطی کنند.

تمرین ۸ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، درک خوانداری، بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله‌های ناقص داده شده، کامل کردن جمله‌های ناقص با استفاده از کلمه‌های مناسب و با توجه به تصویر داده شده و نوشتن آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کنند و درباره‌ی جزئیات هر دو تصویری که در مقابل هم آمده است با آن‌ها صحبت کنید و از دانش‌آموزان بخواهید که جمله‌های ناقص را بخوانند و همزمان توجه آن‌ها را به علامت " که در کنار جمله کشیده شده و به نشانه‌ی " می‌خواه... " و علامت × که در کنار جمله آمده و به نشانه‌ی " نمی‌خواه... " جلب نمایید و از آن‌ها بخواهید که با توجه به علامت‌های داده شده و با استفاده از کلمه‌های مناسب و فعل‌های " می‌خواهم... " و " نمی‌خواهم... " متناسب با فاعل جمله، با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ها را کامل نمایند و پس از کامل کردن آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانشان بخوانند سپس بازگو نمایند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

خانواده‌ی ما می‌خواهند به مشهد بروند.

خانواده‌ی ما نمی‌خواهند به اصفهان بروند.

آن‌ها می‌خواهند ماهی درست کنند.

آن‌ها نمی‌خواهند کباب درست کنند.

تمرین ۹ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر کلی داده شده، درک خوانداری، بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله‌های ناقص داده شده، کامل کردن جمله‌های ناقص و

نوشتن جمله‌هایی با استفاده از ضمیر فاعلی "من" و فعل "می‌خواهم" و نوشتن آن‌ها می‌باشد. برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از هر دانش‌آموز بخواهید که با دقت به تصویر کلی داده شده، نگاه کند و درباره‌ی جزئیات تصویر با او صحبت کنید و توجه او را به جمله‌ی نمونه و جمله‌های ناقص داده شده و نقطه‌چین‌هایی که در پایین تصویر آمده، جلب نمایید و از او بخواهید با استفاده از فعل "می‌خواهم" و با هدایت و راهنمایی شما جمله‌هایی مانند نمونه ارائه شده بنویسد سپس آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانش بخواند و بازگو نماید.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد:

من می‌خواهم دکتر بشوم.

من می‌خواهم معلم بشوم.

من می‌خواهم خیاط بشوم.

من می‌خواهم آرایشگر بشوم.

من می‌خواهم مهندس بشوم.

من می‌خواهم باغبان بشوم.

تمرین ۱۰:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، درک خوانداری، بیان شفاهی و نوشتن جمله‌هایی با استفاده و تأکید بر کاربرد ضمیر فاعلی "من" و فعل "دوست دارم" می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از هر دانش‌آموز بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کند و درباره‌ی جزئیات تصویر با او صحبت کنید و توجه او را به نقطه‌چین‌هایی که در بالای تصویرها آمده، جلب نمایید و از او بخواهید که جمله‌هایی با استفاده و تأکید بر کاربرد فعل

"دوست دارم" و با هدایت و راهنمایی شما بنویسد سپس آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانش بخواند و بازگو نماید.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود :

من دوست دارم لباس بخرم.

من دوست دارم والیبال بازی کنم.

من دوست دارم بخوابم.

من دوست دارم به مسجد بروم.

تمرین ۱۱ :

هدف از این تمرین بیان شفاهی و نوشتن جمله‌هایی با استفاده و تأکید بر کاربرد ضمیر فاعلی "من" و فعل "می‌خواهم" متناسب با تصویر دلخواه چسبانده شده یا نقاشی کشیده شده توسط دانش‌آموز می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که تصویرهایی را از تمایلاتشان، علایق و چیزهایی که می‌خواهند انجام بدهند را جمع‌آوری کرده و به کلاس بیاورند و البته در صورت پیدا نکردن تصویر می‌توانند در قسمت کادرهای خالی نقاشی آن‌ها را بکشند سپس درباره‌ی جزئیات تصویرهایشان با شما صحبت کنند و از آن‌ها بخواهید که جمله‌هایی با استفاده و تأکید بر کاربرد فعل "می‌خواهم" بنویسند و بعد آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانشان بخوانند و بازگو نمایند.

عنوان: نگارش ششم

هدف:

- آشنا ساختن دانش‌آموزان با فرایند انتخاب کلمه‌های مرتبط با یک موضوع با توجه به تصویر، تکمیل جمله‌های مربوط به یک موضوع و چیدمان جمله‌های یک موضوع در ترتیب و توالی مناسب به صورت یک بند.
- آشنا ساختن دانش‌آموزان با فرایند انتخاب نام مناسب برای یک موضوع.

انتظارات: در پایان این درس از دانش‌آموزان انتظار می‌رود:

- جمله‌های مربوط به موضوع را با توجه به تصویرها کامل کنند.
- جمله‌های مربوط به موضوع را به صورت مناسب کنار هم بگذارند و یک بند بنویسند.
- با راهنمایی معلم، نام مناسبی برای موضوع انتخاب کنند و آن را بنویسند.
- درباره‌ی موضوع انتخاب شده با دیگران صحبت کنند.

وسایل: کارت‌های تصویری مرتبط با موضوع‌های درس، پوسترهایی که نشان‌دهنده‌ی

چندین فعالیت مرتبط با یک موضوع هستند، تصویرهای مختلف مرتبط با یک موضوع

روش‌های تدریس پیشنهادی: ای ۵ (E5)، پیش سازمان دهنده، پرسش و پاسخ،

مشاهده‌ای

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
نگارش ششم	۳ ساعت	هفته‌ی اوّل
نگارش ششم	۳ ساعت	هفته‌ی دوم

پیشنهادهایی برای تدریس

برای اجرای فرایند یاددهی- یادگیری این درس می‌توانید به روش زیر عمل کنید:

❖ یادآوری نگارش‌های ۶، ۷ و ۸ «کتاب زبان‌آموزی، جمله‌سازی و نگارش پایه‌ی چهارم» تا دانش‌آموزان درباره‌ی هر موضوع یا رویداد فکر کنند و کلمه‌ها و جمله‌های مرتبط با آن را بگویند و بنویسند.

❖ نشان دادن تصویری که نمایانگر یک موضوع است، به دانش‌آموزان تا آن‌ها با نگاه کردن به تصویر درباره‌ی موضوع آن فکر کنند و به کلمه‌های مربوط به آن توجه نمایند.

❖ معلم با دانش‌آموزان درباره‌ی تصویر گفتگو می‌کند. سپس توجه آن‌ها را به نام موضوع جلب می‌کند.

❖ تکمیل جمله‌ها با کمک و راهنمایی معلم توسط دانش‌آموزان انجام می‌شود.

❖ دانش‌آموزان جمله‌های کامل شده را در کنار هم به صورت یک بند بر روی تابلو می‌نویسند.

❖ خواندن جمله‌های (بند) نوشته شده توسط دانش‌آموزان.

❖ هر دانش‌آموز درباره‌ی موضوع برای سایرین صحبت می‌کند.

❖ همکاری گرامی؛ می‌توانید از تصویرهای زیر برای اجرای این مراحل استفاده کنید.

خیابان

- خیابان شلوغ

- همه از عبور

- در خیابان است.

نکته‌های تدریس

❖ قبل از اجرای فرایند یاددهی - یادگیری این درس بهتر است، نگارش‌های ۶، ۷ و ۸ «کتاب زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش پایه‌ی سوم» را یادآوری کنید تا دانش‌آموزان بتوانند درباره‌ی هر موضوع/ رویداد فکر کنند و کلمه‌های مرتبط با آن را بگویند و بنویسند.

❖ در مرحله‌ی اول آموزش هم زمان با ارائه‌ی تصویر به دانش‌آموزان توجه آن‌ها را به تصویر جلب نمایید و از دانش‌آموزان بخواهید با دقت به تصویر نگاه کنند.

❖ درک شفاهی و خوانداری جمله‌ها بر بیان شفاهی و نوشتاری آن‌ها مقدم است.

پس از کامل کردن جمله‌های ناقص ارائه شده توسط دانش‌آموزان از درک جمله‌ها وقتی آن‌ها را می‌خوانند مطمئن شوید سپس از آن‌ها انتظار نوشتن جمله‌ها در کنار هم به صورت یک بند و صحبت درباره‌ی موضوع آن را داشته باشید.

❖ در تدریس‌ها ابتدا هر فعالیت با همراهی معلم انجام می‌شود. سپس دانش‌آموزان با راهنمایی معلم در تعامل با یکدیگر فعالیت مورد نظر را اجرا می‌کنند.

دانش‌آموزانی که معلم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی، درک خوانداری کلمه‌ها و جمله‌های ناقص مربوط به موضوع و کامل کردن آن‌ها، توجه و بازنویسی نام موضوع، قرار دادن جمله‌های یک موضوع با توالی درست و مناسب در کنار هم و نوشتن یک بند، بازخوانی و صحبت درباره‌ی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی شرح فعالیت‌هایی که در این تمرین آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش‌آموزان خود اجرا نمایید.

تمرین ۱:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی، درک خواننداری کلمه‌ها و جمله‌های ناقص مربوط به موضوع و کامل کردن آن‌ها، توجه و بازنویسی نام موضوع، قرار دادن جمله‌های یک موضوع با توالی درست و مناسب در کنار هم و نوشتن یک بند، بازخوانی و صحبت درباره‌ی آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویر نگاه کنند و درباره‌ی آن فکر کنند به کلمه‌های مرتبط داده شده در بالای تصویر توجه کنند، جمله‌های ناقص مقابل تصویر را بخوانند و با استفاده از کلمه‌های مربوط به موضوع جمله‌های ناقص را کامل کنند سپس جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب کلمه‌های "و / ولی / اما" بگذارند و بندی بنویسند، نام موضوع را بیان نمایند و بازنویسی کنند. در پایان از دانش‌آموزان بخواهید بند را بازخوانی کرده و درباره‌ی موضوع ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

آموزگار گرامی برای سهولت در اجرای این تمرین‌ها قبل از تدریس این نگارش می‌توانید از نگارش‌های ۶ و ۷ و ۸ که در پایه‌ی سوم آمده استفاده کنید تا به دانش‌آموزان، فکر کردن درباره‌ی یک موضوع و نگارش کلمه‌های مرتبط با آن را یادآور شوید سپس اقدام به تدریس این نگارش بپردازید.

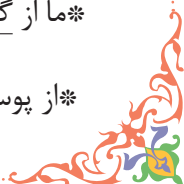
پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

* گاو حیوان مفیدی است.

* گاو علف می‌خورد.

* ما از گوشت و شیر آن استفاده می‌کنیم.

* از پوست گاو چرم درست می‌کنند.

گاو

گاو حیوان مفیدی است و علف می خورد ما از گوشت و شیر گاو استفاده می کنیم و از پوست گاو چرم درست می کنیم.

* ما قبل از غذا دست هایمان را می شوئیم.

* بچه ها و وسایل را می آورند.

* ما با نام خدا غذا را شروع می کنیم.

* ما در پایان غذا خدا را شکر می کنیم.

* همه در جمع کردن سفره به مادر کمک می کنیم.

غذا خوردن

ما قبل از غذا دست هایمان را می شوئیم. بچه ها وسایل را می آورند. ما با نام خدا غذا را شروع می کنیم و در پایان غذا خدا را شکر می کنیم و همه در جمع کردن سفره به مادر کمک می کنیم.

تمرین ۲:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی، درک خوانداری کلمه ها و جمله های ناقص مربوط به موضوع و کامل کردن آن ها، توجه و بازنویسی نام موضوع، قرار دادن جمله های یک موضوع با توالی درست و مناسب در کنار هم و نوشتن یک بند، بازخوانی و صحبت درباره ی آن می باشد. در این تمرین میزان جاهای خالی در جمله ها نسبت به تمرین قبلی بیشتر است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش آموزان بخواهید که با دقت به تصویر نگاه کنند و درباره ی آن فکر کنند به کلمه های مرتبط داده شده در بالای تصویر توجه کنند،

جمله‌های ناقص مقابل تصویر را بخوانند و با استفاده از کلمه‌های مربوط به موضوع جمله‌های ناقص را کامل کنند سپس جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب کلمه‌های " و / ولی / اما " بگذارند و بندی بنویسند، نام موضوع را بیان نمایند و بازنویسی کنند. در پایان از دانش‌آموزان بخواهید بند را بازخوانی کرده و درباره‌ی موضوع ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

* ما قبل از نماز وضو می‌گیریم.

* ما در داخل مسجد نماز می‌خوانیم.

* امام جماعت قرآن می‌خوانند.

* ما بعد از نماز دعا می‌کنیم.

مسجد

ما قبل از نماز وضو می‌گیریم و در داخل مسجد نماز می‌خوانیم. ما بعد از نماز دعا می‌کنیم و امام جماعت قرآن می‌خوانند.

* پرستار در بیمارستان کار می‌کند.

* پرستارها روپوش سفید می‌پوشند.

* آن‌ها مهربان هستند.

* پرستار از بیمار مراقبت می‌کند.

* پرستار به بیمار آمپول می‌زند.

پرستار

پرستار در بیمارستان کار می‌کند. پرستارها روپوش سفید می‌پوشند و مهربان هستند. پرستار از بیمار مراقبت می‌کند و به بیمار آمپول می‌زند.

عنوان: نگارش هفتم

هدف:

- آشنا ساختن دانش آموزان با فرایند نوشتن کلمه‌ها و جمله‌های مرتبط با یک موضوع با توجه به تصویر و چیدمان جمله‌های یک موضوع در ترتیب و توالی مناسب به صورت یک بند.
- آشنا ساختن دانش آموزان با فرایند انتخاب نام مناسب برای یک موضوع.

انتظارات: در پایان این درس از دانش‌آموزان انتظار می‌رود:

- با فکر کردن درباره‌ی موضوع یک تصویر، کلمه‌های مربوط به آن را بیان کنند و بنویسند.
- با فکر کردن درباره‌ی آن موضوع، جمله‌های مربوط به آن را بیان کنند و بنویسند.
- با استفاده از کلمه‌ها و جمله‌ها مرتبط با موضوع، یک بند بنویسند.
- از بین نام‌های ارائه شده، نام مناسبی برای موضوع انتخاب و بازنویسی کنند.
- درباره‌ی موضوع با یکدیگر صحبت کنند.

وسایل: کارت‌های تصویری برای موضوع بهداشت و باغ وحش، کارت‌های تصویری مرتبط با

موضوع‌های مختلف، فیلم‌های کوتاه مراقبت از حیوانات و نانوایی و ...

روش‌های تدریس پیشنهادی: پرسش و پاسخ، مشاهده‌ای، پیش‌سازمان‌دهنده

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
نگارش هفتم	۳ ساعت	هفته‌ی اوّل
نگارش هفتم	۳ ساعت	هفته‌ی دوم

پیشنهادهایی برای تدریس

- برای اجرای فرایند یاددهی- یادگیری این درس می‌توانید به روش زیر عمل کنید:
- *معلم تصویر مربوط به یک موضوع را به دانش‌آموزان نشان می‌دهد و ضمن جلب توجه آن‌ها به موضوع درباره‌ی آن با دانش‌آموزان گفت‌وگومی‌کند.
 - *مطابق با آموخته‌های پایه سوم و نگارش ششم این کتاب دانش‌آموزان به فکر کردن به کلمه‌ها و جمله‌های مرتبط با تصویر ترغیب و راهنمایی می‌شوند.
 - *بیان و نوشتن کلمه‌ها و جمله‌هایی در ارتباط با تصویر نمایش داده شده در ارتباط موضوع که ابتدا توسط معلم و سپس با راهنمایی او دانش‌آموزان این کلمه‌ها و جمله‌ها را بیان می‌کنند و می‌نویسند.
 - *انتخاب نام موضوع از بین چند نام ارائه شده و هر دانش‌آموز نامی را که انتخاب می‌کند برای دوستانش می‌گوید.
 - *معلم و سپس دانش‌آموزان جمله‌ها را می‌خوانند.
 - *دانش‌آموزان با نوشتن جمله‌ها در کنار هم بر روی تابلو آن‌ها را به صورت مناسب در کنار هم قرار می‌دهند و یک بند می‌نویسند.
 - *صحبت و گفتگوی هر دانش‌آموز با دوستان و هم‌کلاسی‌هایش درباره‌ی موضوع.
 - *همکار گرامی؛ می‌توانید از تصویرهای زیر برای اجرای این مراحل استفاده کنید.

..... هر روز صبح

..... مفید

..... چای شیرین

.....

نکته‌های تدریس

* در اجرای فرایند یاددهی - یادگیری ابتدا از دانش‌آموزان بخواهید با دقت به تصویر نگاه کنند. پس از اطمینان از درک تصویر و جلب توجه دانش‌آموزان به موضوع یا رویداد مرحله‌ی بعدی فعالیت اجرا شود.

* برای آموزش و یادگیری بهتر دانش‌آموزان درباره‌ی بیان کلمه‌ها و جمله‌هایی در ارتباط با موضوع، ابتدا معلّم و سپس با راهنمایی او دانش‌آموزان و در مرحله‌ی آخر هر دانش‌آموز به تنهایی این فعالیت‌ها را انجام می‌دهد.

* وقتی از دانش‌آموزان می‌خواهید کلمه یا جمله‌ای درباره‌ی موضوع بیان کنند، توانایی آن‌ها را برای تعیین تعداد کلمه‌ها و جمله‌های مرتبط با موضوع، طول و پیچیدگی جمله‌ها در نظر بگیرید.

* از تصویرها، وسایل و ... برای عینیت بخشیدن بیشتر به موضوع و موارد مرتبط با آن استفاده کنید که ذهن و فکر دانش‌آموزان حداکثر تراوشات فکری را بیرون بدهند.

دانستنی‌های معلّم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری کلمه‌ها و جمله‌های مربوط به یک موضوع، قرار دادن جمله‌های یک موضوع با توالی درست و مناسب در کنار هم و نوشتن یک بند، انتخاب نامی زیبا برای موضوع از بین نام‌های داده شده می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی شرح فعالیت‌تی که در این تمرین آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلّم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش‌آموزان خود اجرا نمایید.

تمرین ۱:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی، درک خوانداری کلمه‌ها، نوشتن جمله‌هایی مرتبط با موضوع و با استفاده از کلمه‌ها، انتخاب نامی زیبا برای موضوع از بین نام‌های داده شده می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویر نگاه کنند و درباره‌ی آن فکر کنند و کلمه‌های مربوط به هر تصویر را بیان نمایند و با استفاده از کلمه‌های مربوط به یک موضوع جمله‌هایی را بنویسند و بخوانند و نامی زیبا برای موضوع از بین نام‌های داده شده انتخاب کنند و درباره‌ی موضوع ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر پاسخ دیگری که دانش‌آموز متناسب با آسیب شنوایی و توانایی‌اش بدهد مورد قبول است:

" قسمت الف "

**** نان ****

نانوا با آرد گندم خمیر درست می‌کند.

نانوا نان می‌پزد.

ما از نانوا نان می‌خریم.

" قسمت ب "

**** انگور ****

انگور میوه‌ی فصل پاییز است.

مزه‌ی انگور شیرین است.

رنگ انگورها قرمز و سبز است.

تمرین ۲:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی، درک خواننداری کلمه‌ها و نوشتن کلمه‌هایی مرتبط با موضوع، نوشتن جمله‌هایی مرتبط با موضوع، انتخاب نامی زیبا برای موضوع از بین نام‌های داده شده می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویر نگاه کنند و درباره‌ی آن فکر کنند و کلمه‌های مربوط به هر تصویر را بیان نمایند، بنویسند و با استفاده از کلمه‌های مربوط به موضوع جمله‌هایی را بنویسند و بخوانند و نامی زیبا برای موضوع از بین نام‌های داده شده انتخاب کنند و درباره‌ی موضوع ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند. پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر پاسخ دیگری که دانش‌آموز متناسب با آسیب‌شنوایی و توانایی‌اش بدهد مورد قبول است:

*** نظافت و پاکیزگی ***

شانه سارا موهایش را شانه می‌زند.

ناخن‌گیر سارا ناخن‌هایش را می‌گیرد.

حمام سارا حمام می‌کند.

مسواک سارا دندان‌هایش را مسواک می‌زند.

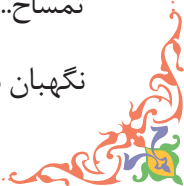
*** باغ‌وحش ***

دامپزشک دامپزشک مهربان است.

قفس خرس در قفس است.

تمساح تمساح در آب است.

نگهبان باغ‌وحش نگهبان باغ‌وحش به خرس غذا می‌دهد.

تمرین ۳ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی، درک خوانداری کلمه‌ها و نوشتن کلمه‌هایی مرتبط با موضوع، نوشتن جمله‌هایی مرتبط با موضوع، قرار دادن جمله‌ها با توالی درست و مناسب در کنار هم و نوشتن یک بند، درک خوانداری جمله‌ها، انتخاب نامی زیبا برای موضوع از بین نام‌های داده شده می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویر نگاه کنند، درباره‌ی آن فکر کنند و کلمه‌هایی مربوط به هر تصویر را مانند نمونه بنویسند، با استفاده از کلمه‌های مربوط به موضوع جمله‌هایی را بنویسند و بخوانند سپس جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب کلمه‌های "و / ولی / اما" بگذارند و بندی بنویسند، بخوانند و نامی زیبا برای موضوع از بین نام‌های داده شده انتخاب کنند و درباره‌ی موضوع ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر پاسخ دیگری که دانش‌آموز متناسب با آسیب شنوایی و توانایی‌اش بدهد مورد قبول است :

زخمی شد کبوتر بالش زخمی شد.

کمک علی به کبوتر کمک کرد.

مادر مادر بال کبوتر را با باند بست.

کمک به حیوان‌ها

کبوتر بالش زخمی شد. علی به کبوتر کمک کرد و مادر بال کبوتر را با باند بست.

تاریک هوا تاریک شد.

شام آن‌ها شام می‌خورند.

لامپ لامپ اتاق روشن است.

می‌خوانند آن‌ها شب می‌خوانند.

شب

هوا تاریک شد ولی لامپ اتاق روشن است. آن‌ها شام می‌خورند و شب می‌خوانند.

۱،۲،۳ تلاش دوباره :

هدف از قرارگیری این صفحه‌ی سفید، استفاده از آن برای فعالیت‌ها و تمرین‌های آزاد و متنوع مرتبط با هدف درس است که به دانش‌آموزان خود ارائه دهید تا آن‌ها را بنویسند.

آموزگار گرامی برای این صفحه از کتاب درسی پیشنهاد می‌شود به شکل زیر عمل نمایید:

*از عکس‌ها و یا برچسب‌های دیگری که در بازار موجود است و یک موضوع را نشان می‌دهد، استفاده نمایید و در این صفحه بچسبانید تا دانش‌آموزان پس از فکر کردن کلمه‌های و جمله‌هایی مرتبط با موضوع بنویسند سپس جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم قرار دهند و بندی بنویسند.

*برای تصویرهای تمرین ۱ با عنوان "به تصویرها نگاه کنید و با کلمه‌های مربوط به هر تصویر جمله بنویسید"؛ حالا می‌توانید از تصویرهای درس کپی بگیرید و در این صفحه بچسبانید، از دانش‌آموزان بخواهید فکر کنند و کلمه‌هایی به غیر از کلمه‌های داده شده بیان نمایند و پس از آن که جمله‌هایی با استفاده از این کلمه‌ها نوشتند از آن‌ها بخواهید در یک ترتیب و توالی درست جمله‌های موضوع را در کنارهم قرار بدهند و در بین جمله‌ها به طور مناسب کلمه‌های "و / ولی / اما" بگذارند و بندی بنویسند و نامی زیبا برایش انتخاب نمایند.

*برای تصویرهای تمرین ۲ با عنوان "در هنگام نگاه کردن به این تصویرها به چه فکر می‌کنید؟ با کلمه‌ها جمله بنویسید کلمه‌ها و جمله‌ها را با صدای بلند بخوانید"؛ در این تمرین ما از آن‌ها

خواسته بودیم که درباره‌ی موضوع تصویر خوب فکر کنند و کلمه‌های مرتبط با موضوع تصویر را بنویسند و سپس با آن کلمه‌ها جمله‌هایی بنویسند، حالا می‌توانید از تصویرهای درس کپی بگیرید و در این صفحه بچسبانید و در رابطه با موضوع فکر کنند و کلمه‌هایی بیان نمایند و پس از آن که جمله‌هایی با استفاده از این کلمه‌ها نوشتند از آن‌ها بخواهید در یک ترتیب و توالی درست جمله‌های موضوع را در کنارهم قرار بدهند و در بین جمله‌ها به طور مناسب کلمه‌های "و / ولی / اما" بگذارند و بندی بنویسند و نامی زیبا برایش انتخاب نمایند.

عنوان: حرف " اگر "

هدف: آشنا ساختن دانش‌آموزان با درک مفهوم و کاربرد حرف " اگر"، در جمله‌های شرطی.

انتظارات: در پایان درس از دانش‌آموزان انتظار می‌رود: با درک مفهوم و کاربرد حرف «اگر»، آن را در جمله‌های شرطی بیان کنند، بخوانند و بنویسند.

وسایل: کارت نوشتاری، کارت تصویری، پوستر با موضوع رعایت نظم و قانون، کتاب داستان «حسنی نگو یه دسته گل»، فضای کتابخانه، آزمایشگاه، حیاط مدرسه

روش‌های تدریس پیشنهادی: گردش علمی، بازی، مشاهده‌ای

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
حرف "اگر"	۳ ساعت	هفته‌ی اوّل
حرف "اگر"	۳ ساعت	هفته‌ی دوم

نکته‌های دستوری

جمله‌ی مرکب جمله‌ای است که در آن بیشتر از یک فعل به کار رفته باشد. جمله‌های ساده‌ای که جمله‌ای مرکب تشکیل می‌دهند از حیث استقلال معنی و وابستگی یکی به دیگری بر دو گونه‌اند: جمله‌ی هسته (پایه) جمله‌ی وابسته (پیرو).

اگر جمله‌ی پیرو مفهوم شرط را برساند، آن را جمله‌ی شرط و جمله‌ی پایه‌ای را که همراه آن می‌آید جمله‌ی جزای شرط یا جواب شرط می‌نامند.

مانند اگر درس بخوانی، در امتحان موفق می‌شوی.

جزای شرط (جواب شرط)

جمله‌ی شرط

پیشنهادهایی برای تدریس

برای اجرای فرایند یاددهی - یادگیری این درس می‌توانید از فعالیت‌های متنوع زیر استفاده کنید:

* برای بردن دانش‌آموزان به کتابخانه یا حیاط، آزمایشگاه مدرسه و ... معلم درباره‌ی قوانینی که هنگام حضور در آن محل باید رعایت شود با دانش‌آموزان صحبت می‌کند و نتایج چرایی رعایت این قوانین را، با استفاده از "حرف" اگر در جمله‌های شرطی بیان می‌کند.

کارت‌های نوشتاری جمله‌ها با برجسته کردن کلمه‌ی "اگر"، هم زمان با بیان جمله‌ها، ارائه

می‌شود. مانند:

- ما در کتابخانه ساکت و آرام هستیم.

- اگر ما بلند صحبت کنیم، مزاحم دیگران می‌شویم.

*یک بازی گروهی در کلاس یا حیاط مدرسه همراه با دانش‌آموزان انجام شود و معلم قوانین بازی را به صورت جمله‌هایی شرطی با استفاده از حرف "اگر" بیان کند. بهتر است به صورت هم زمان در کارت نوشتاری کلمه‌ی "اگر" را نشان دهد و در بیان آن تأکید داشته باشد.

اگر توپ داخل دروازه برود، آن تیم امتیاز می‌گیرد.

اگر شما یک بازیکن را هل بدهید، شما از بازی اخراج می‌شوید.

*نصب تعدادی تصویر بر روی تابلوی کلاس و معلم درباره‌ی هر تصویر با دانش‌آموزان گفت‌وگو می‌کند. سپس برای هر تصویر جمله‌ای شرطی می‌گوید. در مرحله‌ی بعد از هر دانش‌آموز می‌خواهد تا تصویر جمله‌ی بیان شده را نشان دهد. معلم برای هر تصویر، بخش اول جمله‌ی شرطی را می‌گوید و دانش‌آموز برای بیان بخش دوم جمله‌ی مرکب راهنمایی می‌شود.

*دادن کارت‌های تصویری به دانش‌آموزان و راهنمایی هر دانش‌آموز تا پس از درک مفهوم تصویر برای آن جمله‌ی شرطی با استفاده از حرف "اگر" بگوید.

*نوشتن قسمت اول چند جمله‌ی مرکب (شرطی) روی تابلوی کلاس و قسمت دوم هر جمله روی کارتی نوشته شود. سپس هر دانش‌آموز پس از خواندن جمله‌ی روی تابلو، جمله‌ی مربوط به آن را از بین کارت‌ها انتخاب می‌کند و روی تابلو می‌چسباند.

*تکمیل جمله‌های داده شده با توجه به تصویرها سپس هر دانش‌آموز جمله‌های کامل را می‌خواند.

*خواندن کتاب داستان همراه با نشان دادن تصویر و در هنگام خواندن و یا تعریف کردن داستان جمله‌های شرطی با به کار گرفتن حرف "اگر" بیان شود. سپس دانش‌آموزان برای بیان این جمله‌ها راهنمایی شوند.

نکته‌های تدریس

✱ در هنگام تدریس کارت‌های نوشتاری جمله‌ها با برجسته کردن کلمه‌ی اگر، هم زمان با بیان جمله‌ها ارائه شود.

✱ فعالیت‌های درکی و بیانی در ابتدا توسط شما ولی در مراحل بعد با راهنمایی شما و ایفای نقش دانش‌آموزان در کلاس اجرا می‌شود. منظور این است که متناسب با توانایی درکی و بیانی دانش‌آموزان مشارکت فعالانه‌ی آن‌ها در فرایند یاددهی-یادگیری زمینه‌سازی و اجرا شود.

✱ آموزش و یادگیری جمله‌های شرطی با حرف "اگر" در بهترین حالت در محاوره و تعاملات روزمره، بازی و در بافت طبیعی زندگی (مدرسه، کلاس، خانه) صورت می‌گیرد.

✱ بعد از اطمینان یافتن از درک مفهوم و به‌کارگیری حرف "اگر" در جمله‌های شرطی توسط دانش‌آموزان، فعالیت‌ها و تمرین‌هایی برای به‌کارگیری مناسب این حرف در موقعیت‌های مختلف ارائه دهید تا دانش‌آموز بداند چگونه و کجا از این حرف در جمله استفاده کند.

✱ بعد از انجام برخی فعالیت‌ها و تمرین‌ها از دانش‌آموزان بخواهید تا جمله‌ها را بخوانند. بعد از خواندن جمله‌ها توسط دانش‌آموزان و اطمینان از درک جمله‌ها توسط آن‌ها پیشنهاد می‌شود رونویسی جمله‌ها به‌عنوان تکلیف منزل به دانش‌آموزان داده شود.

✱ سطح توانایی‌های درکی و بیانی (شفاهی و نوشتاری) دانش‌آموزان خود را در هنگام اجرای فرایندهای یاددهی - یادگیری در نظر داشته باشید.

دانستنی‌های معلم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک و بیان شفاهی از مفهوم و کاربرد حرف "اگر" در جمله‌های شرطی می‌باشد. برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی شرح فعالیت‌تی که در این تمرین آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش‌آموزان خود اجرا نمایید و جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد حرف "اگر" بیان شود و همزمان از کارت نوشتاری حرف ربط "و" استفاده نمایید.

تمرین ۱: ببینید، بشنوید و بگویید

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک شنیداری (گفتار خوانی) و بیان شفاهی جمله‌های شرطی با تأکید بر کاربرد حرف "اگر" می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: برای انجام دادن صحیح این تمرین به همراه دانش‌آموزان، مطابق با شرح داده شده در پایین صفحه همین تمرین در کتاب درسی عمل نمایید. همچنین برای سهولت در اجرای این تمرین بهتر است کارت نوشتاری و کپی از تصویرهای داده شده در صفحه‌ی موردنظر را از قبل آماده کرده، آن‌ها را به کلاس آورده و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید تا با راهنمایی و هدایت شما جمله‌هایی با کاربرد حرف "اگر" به صورت شفاهی بیان کنند (بیان نوشتاری در این تمرین مد نظر نیست).

تمرین ۲: با صدای بلند بخوانید

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، روخوانی جمله‌ها با کاربرد حرف "اگر" برای فراهم آمدن زمینه مناسب جهت درک خوانداری و کمک به درک و بیان شفاهی، متناسب با توانایی و میزان آسیب‌شنوایی هر دانش‌آموز است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی، درباره‌ی آنچه آن‌ها در تصویرها می‌بینند سخن بگویید و جمله‌ها را روخوانی کنید سپس جمله‌ی مربوط به یک تصویر را تصادفی بخوانید تا دانش‌آموزان آن تصویر را نشان دهند. در مرحله‌ی بعد از هر دانش‌آموز بخواهید جمله‌ی مربوط به هر تصویر را بخواند و بازگو کند.

همکار گرامی برای ایجاد زمینه لازم جهت نوشتن خود انگیزته، می‌توانید از هر دانش‌آموز بخواهید که در منزل جمله‌های این تمرین را رونویسی نماید.

تمرین ۳:

هدف از این تمرین درک مفهوم و کاربرد حرف "اگر" در جمله‌های شرطی، درک خوانداری از طریق خواندن قسمت اول جمله‌ها و وصل کردن درست هر جمله به قسمت دوم مربوط به خودش است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: ابتدا جمله‌ی مورد نظر را برای دانش‌آموزان بخوانید. سپس از آن‌ها بخواهید که جمله‌ی شما را تکرار نمایند و همزمان بر کاربرد حرف "اگر" در جمله‌ها تأکید نمایید و از هر دانش‌آموز بخواهید که پس از بیان جمله‌ی مورد نظر، قسمت دوم جمله‌ی مربوطه را که مرتبط با جمله‌ی اول است را پیدا کند و با خطی به هم وصل نماید، بخواند و بازگو کند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

اگر شما کتری آب را روی آتش بگذارید، آب جوش می‌آید.

اگر باران ببارد، من خیس می‌شوم.

اگر تو خوب درس بخوانی، نمره‌ی خوب می‌گیری.

اگر ما مریض شویم، به دکتر می‌رویم.

تمرین ۴:

هدف از این تمرین درک خوانداری، درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، از طریق انتخاب تصویر متناسب با جمله‌ی داده شده و علامت گذاری آن می باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که جمله‌های بالای هر تصویر را بخوانند و با دقت به تصویرهایی که در پایین جمله‌ها کشیده شده، نگاه کنند. سپس تصویر درست را با هدایت و راهنمایی شما پیدا کنند و علامت بزنند.

تمرین ۵:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله‌ها، کامل کردن جمله‌های ناقص داده شده با جای‌گذاری صحیح و نوشتن حرف "اگر" و سایر کلمه‌های مناسب در جمله‌ها می باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کنند و درباره تصویرها با دانش‌آموزان صحبت کنید و توجه آن‌ها را به جمله‌های ناقص داده شده و کاربرد حرف "اگر" در آن‌ها جلب نمایید و از دانش‌آموزان بخواهید که جمله‌های ناقص را کامل کنند و بخوانند.

پس از انجام دادن این تمرین از یکی از دانش‌آموزان بخواهید که جمله‌ها را بخواند و بقیه‌ی دانش‌آموزان آن را نشان دهند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

اگر به تهران برویم ، برج میلاد را می‌بینیم.

اگر درخت‌های جنگل را قطع کنیم ، جنگل از بین می‌رود.

اگر شلوار پارسال من سالم باشد ، امسال هم آن را می‌پوشم.

اگر من هر روز مسواک بزنم ، دندان‌هایم سفید و تمیز می‌شود.

تمرین ۶:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری از طریق کامل کردن جمله‌های ناقص داده شده، خواندن و بازگویی آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید به تصویرها و جمله‌های داده شده خوب دقت کنند و آن‌ها را بخوانند سپس توجه آن‌ها را به نقطه‌چین‌هایی که در انتهای جمله‌ها آمده جلب نمایید و از آن‌ها بخواهید جاهای خالی جمله‌ها را با نوشتن کلمه‌های مناسب کامل کنند سپس آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانشان بخوانند و بازگو نمایند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود:

اگر تو به مهمانی بروی، لباس زیبا می‌پوشی.

اگر عمه به تو شیرینی تعارف کند، تو تشکر می‌کنی.

اگر تو میوه برداشتی، تو به خواهر کوچکت می‌دهی.

اگر عمه کمک بخواهد، تو کمکش می‌کنی.

تمرین ۷:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری از طریق کامل کردن قسمت اول جمله‌ها و درک مفهوم و کاربرد حرف "اگر" در جمله‌های شرطی، خواندن و بازگویی آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از هر دانش‌آموز بخواهید به تصویرها و جمله‌های داده شده خوب دقت کند و آن‌ها را بخواند سپس توجه او را به نقطه‌چین‌هایی که در ابتدای جمله‌ها آمده جلب نمایید و از او بخواهید قسمت اول جمله‌ها را با تأکید بر کاربرد حرف "اگر" بنویسد سپس آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانش بخواند و بازگو نماید.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود:

اگر از پل عابر پیاده بروید، تصادف نمی‌کنید.

اگر نماز بخوانیم، خدا به ما کمک می‌کند.

اگر هوا گرم شود، پنکه را روشن می‌کنید.

اگر چای داغ باشد، دهانم می‌سوزد.

اگر هوا زیاد گرم شود، گل‌ها پژمرده می‌شوند.

تمرین ۸ :

هدف از این تمرین درک و بیان شفاهی و نوشتاری، کامل کردن جمله‌های ناقص با توجه به متن داستان داده شده، خواندن و نوشتن آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی از دانش‌آموزان بخواهید با هدایت و راهنمایی شما متن داستان "سوسن و زهرا" را بخوانند از درک متن‌ها توسط دانش‌آموزان مطمئن شوید سپس توجه آن‌ها را به نقطه‌چین‌ها و جمله‌های ناقصی که در قسمت پایین داستان آمده، جلب نمایید. از آن‌ها بخواهید جمله‌های ناقص را بخوانند سپس با هدایت و راهنمایی شما جاهای خالی جمله‌ها را با توجه به داستان کامل کنند و بعد آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانشان بخوانند و داستان‌ها و جمله‌ها را بازگو نمایند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

اگر ما شب دیر بخوابیم ، صبح دیر از خواب بیدار می‌شویم.

اگر ما همه‌ی مشق‌هایمان را زود بنویسیم، تلویزیون نگاه می‌کنیم.

اگر ما خوب درس نخوانیم، سال بعد به کلاس پنجم نمی‌رویم.

اگر ما خوب درس بخوانیم، به کلاس پنجم می‌رویم.

تمرین ۹:

هدف از این تمرین خواندن و درک داستان و نوشتن جمله‌هایی با کاربرد حرف "اگر" با توجه به متن داستان و خواندن آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی از دانش‌آموزان بخواهید با هدایت و راهنمایی شما متن داستان "حسنی نگو یه دسته گل" را بخوانند سپس توجه آن‌ها را به نقطه‌چین‌هایی که در قسمت پایین داستان آمده، جلب نمایید و از آن‌ها بخواهید جمله‌هایی با کاربرد حرف "اگر" و با هدایت و راهنمایی شما بنویسند و با صدای بلند بخوانند سپس آن‌ها را برای دوستانشان بازگو نمایند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود:

اگر ما کثیف باشیم، هیچ‌کس با ما دوست نمی‌شود.

اگر حسنی به حمام برود، همه با او بازی می‌کنند.

عنوان: نگارش هشتم

هدف:

- آشنا ساختن دانش آموزان با فرایند نوشتن جمله‌هایی برای یک موضوع / رویداد با توجه به تصویر و چیدمان جمله‌های یک موضوع / رویداد در ترتیب و توالی مناسب به صورت یک بند.
- آشنا ساختن دانش آموزان با فرایند نوشتن نام مناسب برای یک موضوع / رویداد.

انتظارات: در پایان درس از دانش آموزان انتظار می‌رود:

- درباره‌ی موضوع / رویداد، با توجه به تصویر جمله‌هایی مناسب و صحیح بیان کنند.
- درباره‌ی آن موضوع یا رویداد یک بند بنویسند.
- از کلمات ربط "و / ولی / اما" در بین جمله‌ها به صورت مناسب استفاده کند.
- نامی مناسب برای موضوع / رویداد بگویند و بنویسند.

وسایل: کارت‌های تصویری برای موضوع‌ها / رویدادها (داستان‌ها)، کارت‌های تصویری برای رویدادهای «مسابقه ورزشی، نجات یک پرنده، یک روز برفی و ...»

روش‌های تدریس پیشنهادی: پیش سازمان‌دهنده، پرسش و پاسخ، مشاهده‌ای، ای ۵

(E5)

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
نگارش هشتم	۳ ساعت	هفته‌ی اوّل
نگارش هشتم	۳ ساعت	هفته‌ی دوم

پیشنهادهایی برای تدریس

در اجرای فرایند یاددهی - یادگیری این درس می‌توانید به روش‌های زیر عمل کنید:

• معلم تصویرهایی از یک رویداد یا تصویری از یک موضوع را به دانش‌آموزان نشان می‌دهد و درباره‌ی تصویرها با آن‌ها گفت‌وگو می‌کند.

• معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد کلمه‌هایی در ارتباط با موضوع تصویر بگویند، سپس با همان کلمه‌ها، جمله‌های مرتبط بسازند.

• ابتدا معلم و سپس هر دانش‌آموز درباره‌ی موضوع یا رویداد جمله‌هایی می‌گوید و می‌نویسد.

• جمله‌های نوشته شده با راهنمایی و همراهی معلم توسط دانش‌آموزان تصحیح می‌شود.

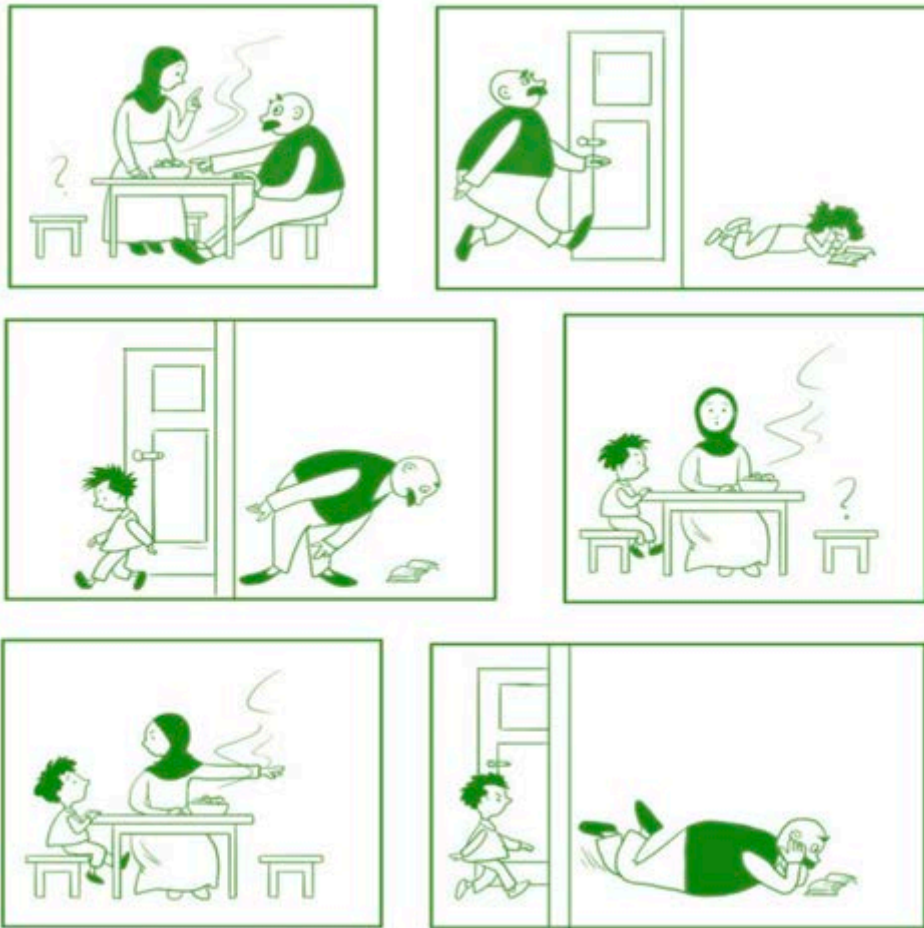
• قرار دادن جمله‌ها در ترتیب و توالی درست در کنار هم و در صورت لزوم معلم دانش‌آموزان را راهنمایی می‌کند تا از کلمه‌های ربط در بین جمله‌ها استفاده کنند و با کنار هم قراردادن جمله‌ها یک بند می‌نویسد.

• هر دانش‌آموز پس از نوشتن بند آن را برای دوستانش می‌خواند.

• معلم از هر دانش‌آموز می‌خواهد درباره‌ی موضوع یا رویداد برای دیگران صحبت کند.

• همکار گرامی؛ می‌توانید از تصویرهای زیر برای اجرای این مراحل استفاده کنید.

کتاب داستان قشنگ

شام آماده بود. اما پسر نیامد، پدر پسر را صدا زد، پسر کتاب می‌خواند و داستان کتاب قشنگ بود، پدر نیامد. الان پدر کتاب می‌خواند.

روز عید

امروز عید است و همه خوشحال هستند. پسرها کوچه را چراغانی کردند. مردم شیرینی و شربت می‌خورند. مادرها و پدرها، بچه‌هایشان را بغل می‌کنند و می‌بوسند.

نکته‌های تدریس

*در پایان این درس دانش‌آموزان می‌توانند هرچند در قالبی ساده درباره‌ی یک موضوع / رویداد صحبت کنند و بندی بنویسند.

*برای اجرای فرایند یاددهی- یادگیری این درس ابتدا از دانش‌آموزان بخواهید با دقت به تصویرهای ارائه شده نگاه کنند و با گفت‌وگو درباره موضوع یا رویداد تصویر آن‌ها را راهنمایی کنید تا درباره‌ی کلمه‌ها و جمله‌های مربوط به تصویر فکر کنند. پس از اطمینان از درک مفهوم موضوع یا رویداد از آن‌ها انتظار بیان شفاهی و نوشتاری جمله‌ها را داشته باشید.

*در تدریس‌ها تأکید می‌شود که هر فعالیت ابتدا توسط معلم انجام شود تا پس از درک آنچه تدریس شده است، دانش‌آموزان با راهنمایی و همراهی معلم و در تعامل با یکدیگر فعالیت مورد نظر را انجام دهند. پس از اطمینان از درک و یادگیری آن‌ها اجرای فعالیت‌ها را به تنهایی انتظار داشته باشید.

*دانش‌آموزان را راهنمایی کنید در نوشتن جمله‌ها در کنار هم به صورت یک بند از کلمه‌های ربط مناسب در بین جمله‌ها استفاده کنند.

دانستنی‌های معلم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، درک و بیان شفاهی جمله‌های یک موضوع / رویداد، درک خواننداری جمله‌های یک موضوع / رویداد، قرار دادن جمله‌های یک موضوع / رویداد با توالی درست و مناسب در کنار هم، تأکید بر کاربرد کلمه‌های " و / اما / ولی " در بین جمله‌ها و نوشتن یک بند، بیان نامی زیبا برای موضوع / رویداد می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی شرح فعالیت‌هایی که در این تمرین

آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلّم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش‌آموزان خود اجرا نمایید.

تمرین ۱:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، نوشتن جمله‌هایی برای توصیف رویداد، قرار دادن جمله‌های رویداد با توالی درست و مناسب در کنار هم، تأکید بر کاربرد کلمه‌های "و / اما / ولی" در بین جمله‌ها و نوشتن یک بند، بیان و نوشتن نامی زیبا برای رویداد می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کنند، درباره آن‌ها با هم صحبت کنید، از دانش‌آموزان بخواهید جمله‌هایی درباره‌ی رویداد مورد نظر بیان نمایند و بنویسند سپس جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب کلمه‌های "و / ولی / اما" بگذارند و بندی بنویسند، آن را بخوانند و نامی زیبا برای رویداد انتخاب کنند. در پایان درباره‌ی رویداد ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر پاسخ درست دیگری که دانش‌آموز متناسب با آسیب شنوایی و توانایی‌اش بدهد مورد قبول است:

پرنده‌ی زخمی

علی پرنده‌ی زخمی را دید و پرنده را برداشت. علی و مادرش به بال پرنده دارو زدند. پرنده خوب شد و پرواز کرد.

مسابقه‌ی دو

حسن برای مسابقه‌ی دو تمرین کرد. بچه‌ها مسابقه‌ی دو دادند و حسن خوب دوید اما علی برنده شد.

تمرین ۲:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، نوشتن جمله‌هایی درباره‌ی موضوع، قرار دادن جمله‌های موضوع با توالی درست و مناسب در کنار هم، تأکید بر کاربرد کلمه‌های "و / اما / ولی" در بین جمله‌ها و نوشتن یک بند، بیان و نوشتن نامی زیبا برای موضوع می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به هر تصویر نگاه کنند، درباره آن‌ها با هم صحبت کنید، از دانش‌آموزان بخواهید جمله‌هایی درباره‌ی موضوع مورد نظر بیان نمایند و بنویسند سپس جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب کلمه‌های "و / ولی / اما" بگذارند و بندی بنویسند، آن را بخوانند و نامی زیبا برای موضوع انتخاب کنند. در پایان درباره‌ی موضوع ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر پاسخ درست دیگری که دانش‌آموز متناسب با آسیب شنوایی و توانایی‌اش بدهد مورد قبول است:

روز برفی

برف زیادی آمد و بچه‌ها برف بازی می‌کنند. حسین و خواهرش آدم‌برفی درست می‌کنند اما مادر و برادر کوچکشان برف بازی نمی‌کنند.

آتش‌نشان‌ها و آتش

خانه آتش گرفت. علی به ۱۲۵ زنگ زد. آتش‌نشان‌ها آمدند و با آب آتش را خاموش می‌کنند. ماشین آمبولانس آمد و پرستارها مرد زخمی را می‌برند. همه کمک می‌کنند.

تمرین ۳:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، نوشتن جمله‌هایی درباره‌ی رویداد،

قرار دادن جمله‌های رویداد با توالی درست و مناسب در کنار هم، تأکید بر کاربرد کلمه‌های "و / اما / ولی" در بین جمله‌ها و نوشتن یک بند، بیان و نوشتن نامی زیبا برای رویداد می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کنند و درباره‌ی آن فکر کنند و جمله‌هایی درباره‌ی رویداد مورد نظر بیان نمایند سپس جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب کلمه‌های "و / ولی / اما" بگذارند و بندی بنویسند، بخوانند و نامی زیبا برای رویداد انتخاب کنند و درباره‌ی رویداد ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر پاسخ دیگری که دانش‌آموز متناسب با آسیب شنوایی و توانایی‌اش بدهد مورد قبول است :

کتاب

سعید با خانواده‌اش به مغازه‌ی کتاب‌فروشی رفتند و یک کتاب داستان خرید. سعید کتاب داستانش را در کلاس خواند و کتاب را در کتابخانه‌ی کلاس گذاشت.

۱،۲،۳ تلاش دوباره :

هدف از قرار گیری این صفحه ی سفید، استفاده از آن برای فعالیت‌ها و تمرین‌های آزاد و متنوع مرتبط با هدف درس است که به دانش‌آموزان خود ارائه دهید تا آن‌ها را بنویسند.

آموزگار گرامی برای این صفحه از کتاب درسی پیشنهاد می‌شود به شکل زیر عمل نمایید:

*از عکس‌ها و یا برچسب‌های دیگری که در بازار موجود است و یک موضوع / رویداد را نشان می‌دهد، استفاده نمایید و در این صفحه بچسبانید تا آن‌ها پس از فکر کردن جمله‌هایی مرتبط با موضوع / رویداد را بیان نمایند و بنویسند سپس جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم قرار دهند و بندی بنویسند.

*برای تصویرهای تمرین ۱ با عنوان "با توجه به تصویرها نام رویداد را کامل کنید و درباره‌ی آن یک بند بنویسید"؛ حالا می‌توانید از تصویرهای درس کپی بگیرید و در این صفحه بچسبانید. از دانش‌آموزان بخواهید با دقت به تصویرها نگاه کنند، درباره‌ی آن فکر کنند، جمله‌هایی درباره‌ی رویداد مورد نظر بیان نمایند و بنویسند سپس جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب کلمه‌های "و / ولی / اما" بگذارند و بندی بنویسند، بخوانند و خودشان نامی زیبا برای رویداد بنویسند و درباره‌ی رویداد ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

*برای تصویرهای تمرین ۲ با عنوان "با توجه به تصویرها نام موضوع را کامل کنید و درباره‌ی آن یک بند بنویسید"؛ در این تمرین ما از آن‌ها خواسته بودیم که درباره‌ی موضوع تصویر خوب فکر کنند و جمله‌هایی در قالب یک بند بنویسند، حالا می‌توانید از تصویرهای درس کپی بگیرید و در این صفحه بچسبانید. از دانش‌آموزان بخواهید با دقت به تصویرها نگاه کنند، درباره‌ی آن فکر کنند، جمله‌هایی درباره‌ی موضوع مورد نظر بیان نمایند و بنویسند سپس جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنار هم بنویسند و با همراهی شما در بین جمله‌ها به طور مناسب کلمه‌های "و / ولی / اما" بگذارند و بندی بنویسند، بخوانند و خودشان نامی زیبا برای موضوع بنویسند و درباره‌ی موضوع ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

عنوان: می توانم / نمی توانم، ...

هدف: آشنا ساختن دانش آموزان با درک مفهوم و کاربرد فعل های «می توانم، ... / نمی توانم، ...» در جمله.

انتظارات: در پایان درس از دانش آموزان انتظار می رود:

با درک مفهوم و کاربرد فعل های «می توانم، ... / نمی توانم، ...» آن ها را در جمله بیان کنند، بخوانند و بنویسند.

وسایل: میکروسکوپ، رایانه، کارت نوشتاری، کارت تصویری، فیلم اعضای بدن، اشیا و وسایل مختلف، کارت کلمه های مختلف برای جمله نویسی

روش های تدریس پیشنهادی: پرسش و پاسخ، نمایشی، مشاهده ای، پیش سازمان دهنده

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
می توانم / نمی توانم، ...	۳ ساعت	هفته ی اول
می توانم / نمی توانم، ...	۳ ساعت	هفته ی دوم

پیشنهادهایی برای تدریس

برای اجرای فرایند یاددهی - یادگیری این درس می توانید از فعالیت های مختلف زیر استفاده کنید:
* آوردن وسیله ای مانند میکروسکوپ یا رایانه به کلاس سپس معلم با دانش آموزان درباره ی کارهایی که می توان یا نمی توان با آن انجام داد گفت و گو می کند. در حین صحبت، جمله ها را بر روی تابلو با برجسته کردن فعل های «توانستن» و «نتوانستن» می نویسد.

معلم پس از اطمینان از درک جمله ها توسط دانش آموزان همراه با آن ها جمله ها را می خواند. سپس از هر دانش آموز می خواهد درباره ی آن وسیله و کارهایی که می توان یا نمی توان با آن ها انجام داد صحبت کند.

ما می توانیم با رایانه بازی کنیم.

من نمی توانم رایانه پدرم را به مدرسه بیاورم.

* با نشان دادن تصویرها یا وسایل مختلف، معلم درباره ی کارهایی که کودک می تواند یا نمی تواند جمله هایی می گوید. سپس دانش آموز را راهنمایی می کند تا جمله ی مناسب با کاربرد فعل های می تواند/ نمی تواند بگوید.

* دو کارت تصویری و دو کارت نوشتاری از جمله ی مربوط به آن تصویرها به هر دانش آموز داده می شود تا او هر جمله را با تصویر مناسب خودش جور کند.

• نصب کارت کلمه‌های مختلف بر روی تابلوی کلاس و ارائه‌ی جمله‌های ناقص همراه با تصویر به دانش‌آموزان سپس هر دانش‌آموز با استفاده از کلمه‌های روی تابلو جمله‌ها را کامل می‌کند. بعد از تکمیل جمله‌ها معلم با دانش‌آموزان جمله‌ها را می‌خوانند.

• گروه‌بندی دانش‌آموزان و تهیه کارت کلمات یک جمله با فعل‌های می‌توانم، ... / نمی‌توانم، ... برای هر گروه سپس معلم به هر گروه یک سری کارت کلمه‌های در هم ریخته‌ی جمله را می‌دهد و با ایجاد فضای رقابت آن‌ها را تشویق می‌کند تا با دقت و سرعت با کنار هم گذاشتن کارت‌ها جمله‌ها را مرتب کنند. پس از درست و مرتب شدن جمله‌ها یکی از اعضای هر گروه جمله را برای دوستانش می‌خواند.

• نمایش فیلم مربوط به اعضای بدن و گفت‌وگو با دانش‌آموزان در مورد اینکه با هر کدام از اعضای بدن می‌توانیم / نمی‌توانیم چه کارهایی انجام دهیم. پس از نمایش فیلم دانش‌آموزان برای بیان جمله‌هایی با استفاده از فعل‌های می‌توانم، ... / نمی‌توانم، ... راهنمایی می‌شوند.

من می‌توانم با پاهایم راه بروم.

ما می‌توانیم با بینی گل‌ها را بو کنیم.

من نمی‌توانم با پاهایم بشنوم.

• نمایش فیلم یا نشان دادن تصویرهای حیوانات مختلف به دانش‌آموزان، سپس معلم در مورد فیلم یا تصویر با دانش‌آموزان می‌خواهد تا با استفاده از فعل‌های می‌تواند / نمی‌تواند جمله‌هایی را در مورد هر حیوان بیان کند.

نکته‌های تدریس

• درک مفهوم فعل‌های می‌توانم، ... / نمی‌توانم، ... در جمله اولویت دارد. ابتدا از درک مفهوم فعل توسط دانش‌آموز مطمئن شوید سپس از او انتظار بیان شفاهی و نوشتاری جمله‌ها را داشته باشید.

*در تدریس‌ها ابتدا هر فعالیت با همراهی معلم انجام می‌شود، سپس دانش‌آموزان با راهنمایی معلم در تعامل با یکدیگر فعالیت مورد نظر را اجرا می‌کنند.

*در تدریس باید جمله‌ها، علاوه بر بیان شفاهی، به صورت نوشتاری هم ارائه شوند. به این صورت که روی تابلو نوشته شوند یا به صورت «کارت نوشتاری» به دانش‌آموزان نشان داده شوند.

*در هنگام تدریس، صورت نوشتاری فعل‌های می‌توانم، ... / نمی‌توانم، ... در جمله‌های مربوط به تمرین‌ها با کارت‌های نوشتاری که به دانش‌آموزان ارائه می‌شود با رنگ قرمز و برجسته باشد.

*ابتدا صورت مثبت یعنی فعل‌های می‌توانم، ... سپس صورت منفی آموزش داده شود.

*در تدریس مراقب باشید که نتوانستن به معنای ضعف داشتن و ناتوانی به کار گرفته نشود.

دانستنی‌های معلم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک و بیان شفاهی از مفهوم و کاربرد فعل‌های "می‌توانم، ... / نمی‌توانم، ..." در جمله‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی شرح فعالیت‌هایی که در این تمرین آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش‌آموزان خود اجرا نمایید و جمله‌هایی با تأکید کاربرد فعل‌های "می‌توانم، ... / نمی‌توانم، ..." بیان شود و همزمان از کارت نوشتاری فعل‌ها استفاده نمایید.

تمرین ۱: ببینید، بشنوید و بگویید

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک شنیداری (گفتار خوانی) و بیان شفاهی جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد فعل‌های "می‌تواند/ نمی‌تواند" می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: برای انجام دادن صحیح این تمرین به همراه

دانش‌آموزان، مطابق با شرح داده شده در پایین صفحه همین تمرین در کتاب درسی عمل نمایید.

همچنین برای سهولت در اجرای این تمرین بهتر است کارت نوشتاری و کپی از تصویرهای داده شده در صفحه‌ی موردنظر را از قبل آماده کرده آن را به کلاس آورده و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید تا با راهنمایی و هدایت شما جمله‌هایی با کاربرد فعل‌های "می‌تواند/ نمی‌تواند" به صورت شفاهی بیان کنند (بیان نوشتاری در این تمرین مد نظر نیست).

تمرین ۲: با صدای بلند بخوانید

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، روخوانی جمله‌ها با کاربرد فعل‌های "می‌توانم، ... / نمی‌توانم، ..." برای فراهم آمدن زمینه مناسب جهت درک خوانداری و کمک به درک و بیان شفاهی، متناسب با توانایی و میزان آسیب‌شنوایی هر دانش‌آموز است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی، درباره‌ی آنچه در تصویرها می‌بینید سخن بگویید، جمله‌ها را روخوانی کنید سپس جمله‌ی مربوط به یک تصویر را تصادفی بخوانید تا دانش‌آموزان آن تصویر را نشان دهند. در مرحله‌ی بعد از هر دانش‌آموز بخواهید جمله‌ی مربوط به هر تصویر را بخواند و بازگو کند.

همکار گرامی برای ایجاد زمینه لازم جهت نوشتن خود انگیزه، می‌توانید از هر دانش‌آموز بخواهید که در منزل جمله‌های این تمرین را رونویسی نماید.

تمرین ۳:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک خوانداری جمله‌ها از طریق وصل کردن درست هر جمله به تصویر مربوط به خودش است.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: ابتدا از هر دانش‌آموز بخواهید تا جمله‌ها را بخواند، همزمان بر کاربرد فعل‌های "می‌توانم، ... / نمی‌توانم، ..." در جمله‌ها تأکید نمایید سپس

بخواهید که پس از خواندن جمله‌ی مورد نظر، تصویر مرتبط با آن را پیدا کند و با خطی به هم وصل نماید، بخواند و بازگو کند.

تمرین ۴ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک خوانداری، بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله‌های ناقص داده شده، تشخیص صحیح فعل متناسب با جمله از بین فعل‌های داده شده، نوشتن فعل و فاعل مناسب برای کامل کردن جمله‌های ناقص می‌باشد. برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کنند و درباره تصویرها با دانش‌آموزان صحبت کنید، از دانش‌آموزان بخواهید که جمله‌های ناقص مقابل تصویرها را بخوانند و با توجه به تصویری که در سمت راست جمله‌های ناقص آمده و فعل‌هایی که در بالای تمرین داده شده، فعل درست و فاعل مناسب را با هدایت و راهنمایی شما بنویسند پس از کامل کردن جمله‌ها، آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانشان بخوانند سپس بازگو نمایند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

چوپان نمی‌تواند از گرگ‌ها نگهداری کند.

چوپان می‌تواند از گوسفندها نگهداری کند.

بچه‌ها نمی‌توانند چای بریزند.

بچه‌ها می‌توانند جارو کنند.

مادربزرگ نمی‌تواند سریع بدود.

مادربزرگ می‌تواند کتاب داستان بخواند.

تمرین ۵:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری از طریق کامل کردن جمله‌های ناقص با استفاده از کلمه‌های داده شده، خواندن و نوشتن آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید به تصویرها خوب نگاه کنند سپس توجه آن‌ها را به کلمه‌هایی که به صورت نامرتب در بالای تصویرها آمده، جلب نمایید، دانش‌آموزان با هدایت و راهنمایی شما کلمه‌ی درست متناسب با تصویر را انتخاب و جمله‌ی ناقص داده شده را کامل کنند سپس آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانشان بخوانند و بازگو نمایند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

عقاب می‌تواند پرواز کند اما عقاب نمی‌تواند شنا کند.

خروس‌ها می‌توانند آواز بخوانند ولی نمی‌توانند تخم بگذارند.

بخاری می‌تواند خانه را گرم کند اما بخاری نمی‌تواند خانه را خنک کند.

تمرین ۶:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی، خواندن کلمه‌های داده شده و نوشتن جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد کاربرد فعل "می‌توانیم" و ضمیر فاعلی اول شخص جمع می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از هر دانش‌آموز بخواهید به کلمه‌های داخل کادرها و تصویرهایی نمادین در کنارشان کشیده شده خوب توجه کند و مانند نمونه داده شده جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد کاربرد فعل "می‌توانیم" بگوید و بنویسند سپس با صدای بلند برای دوستانش بخواند و بازگو نماید.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

ما می‌توانیم با دندان‌هایمان گاز بگیریم.

ما می‌توانیم با لب‌هایمان ببوسیم.

ما می‌توانیم با دست‌هایمان بغل کنیم.

ما می‌توانیم با پاهایمان شوت کنیم.

ما می‌توانیم با مغزمان فکر کنیم.

تمرین ۷ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، بیان شفاهی و نوشتاری از طریق، نوشتن جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد کاربرد فعل "می‌تواند" و "می‌توانند" می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی از هر دانش‌آموز بخواهید به تصویرها خوب دقت کند سپس توجه آن‌ها را به نقطه‌چین‌هایی که در زیر تصویرها داده شده جلب نمایید و از او بخواهید ابتدا جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد فعل "می‌تواند" و "می‌توانند" بگوید سپس در جاهای خالی بنویسد و بعد آن را با صدای بلند برای دوستانش بازگو نماید.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود :

سگ می‌تواند از گوسفندان مراقبت کند.

دلفین می‌تواند شنا کند.

میمون‌ها می‌توانند از درخت بالا بروند.

سنجاقک‌ها می‌توانند پرواز کنند.

تمرین ۸ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان نوشتاری از طریق مرتب کردن کلمه‌ها، نوشتن جمله‌هایی درست با استفاده از کلمه‌های داده شده و با تأکید بر کاربرد فعل‌های "می‌توانم،... / نمی‌توانم،..."، وصل کردن درست هر جمله به تصویر مربوط به خودش و خواندن آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید به تصویرها خوب نگاه کنند سپس توجه آن‌ها را به کلمه‌هایی که به صورت نامرتب نوشته شده و فعل‌های "می‌توانم،... / نمی‌توانم،..."، جلب نمایید و با هدایت و راهنمایی شما کلمه‌ها را مرتب کنند و بعد از درست کردن جمله‌ها آن‌ها را در جاهای خالی بنویسند و به تصویر مربوط به خودش با خطی وصل نمایند سپس آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانشان بخوانند و بازگو نمایند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

من می‌توانم ستاره‌ها را ببینم.

شما می‌توانید طبل بزنید.

کلاغ نمی‌تواند آواز زیبا بخواند.

تو می‌توانی خوب رانندگی کنی.

تمرین ۹ :

هدف از این تمرین درک و بیان شفاهی و نوشتاری از طریق کاربرد فعل‌های "می‌تواند،... / نمی‌تواند،..." در جمله‌ها، کامل کردن جدول داده شده، نوشتن و خواندن جمله‌هایی با استفاده از جدول و تصویرهای داده شده و برطبق دستورالعمل تمرین می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی به شرح فعالیت‌هایی که در بالای این تمرین آمده دقت نمایید و در کلاس با دانش‌آموزان خود اجرا نمایید و در حین اجرای این

فعالیت جدول را علامت‌گذاری و کامل کرده سپس با هدایت و راهنمایی شما جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد فعل‌های "می‌تواند،... / نمی‌تواند،..." بگویند و بنویسند و بازگو نمایند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود :

سارا می‌تواند نیمرو درست کند.

زهرا نمی‌تواند بند کفشش را ببندد.

نسرین می‌تواند نقاشی کند.

ژاله می‌تواند ناخن‌هایش را بگیرد.

سوسن نمی‌تواند جوراب‌هایش را بشوید.

آزاده می‌تواند بنویسد.

تمرین ۱۰:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی، خواندن کلمه‌های داده شده و نوشتن جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد فعل‌های "می‌تواند،... / نمی‌تواند،..." می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از هردانش‌آموز بخواهید به دو کلمه‌ی داده شده توجه کند و آن را بخواند و جمله‌هایی با استفاده از این دو کلمه بگوید و بنویسد سپس با صدای بلند برای دوستانش بخواند و بازگو نماید.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود :

شما می‌توانید کیک بپزید.

تو نمی‌توانی دوچرخه‌سواری کنی.

آن‌ها می‌توانند سوت بزنند.

انسان نمی‌تواند خودش پرواز کند.

۱،۲،۳ تلاش دوباره :

هدف از قرارگیری این صفحه‌ی سفید، استفاده از آن برای فعالیت‌ها و تمرین‌های آزاد و متنوع مرتبط با هدف درس است که به دانش‌آموزان خود ارائه دهید تا که با هدایت و راهنمایی شما جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد فعل‌های "می‌توانم،... / نمی‌توانم،..." بنویسند.

آموزگار گرامی برای این صفحه از کتاب درسی پیشنهاد می‌شود به شکل زیر عمل نمایید:

* برای تصویرهای تمرین ۲ با عنوان "جمله‌های زیر را با صدای بلند بخوانید"؛ حالا خودشان جمله‌هایی را بنویسند و بخوانند.

* برای تصویرهای تمرین ۳ با عنوان "هر جمله را به تصویر خودش وصل کنید"؛ در این تمرین ما از آن‌ها خواسته بودیم که هر جمله را به تصویر مربوط به خودش وصل نمایند، حالا می‌توانید همان تصویرها را کپی بگیرید و در این صفحه بچسبانید و از آن‌ها بخواهید که خودشان برای هر تصویر جمله‌ای با تأکید بر کاربرد فعل‌های "می‌توانم،... / نمی‌توانم،..." بنویسند.

* از تصویرهای درس کپی بگیرید و در این صفحه بچسبانید تا برای آن‌ها جمله‌هایی بگویند و بنویسند.

* از عکس‌ها و یا برچسب‌های دیگری استفاده نمایید و در این صفحه بچسبانید تا برای آن جمله‌هایی بنویسند.

* از هر دانش‌آموز بخواهید نقاشی و یا طرحی با توجه به هدف درس بکشد و برای آن جمله‌هایی بنویسد.

عنوان: نگارش نهم

هدف:

- آشنا ساختن دانش‌آموزان با فرایند انتخاب جمله‌های مرتبط با موضوع / رویداد و چیدمان جمله‌های یک موضوع / رویداد در ترتیب و توالی مناسب به صورت یک بند.
- آشنا ساختن دانش‌آموزان با فرایند نوشتن نام مناسب برای موضوع / رویداد.

انتظارات: در پایان درس از دانش‌آموزان انتظار می‌رود:

- جمله‌های مربوط به یک موضوع / رویداد را تشخیص دهند.
- جمله‌های مربوط به یک موضوع / رویداد را با ترتیب و توالی درست مرتب کنند.
- جمله‌های مرتب شده را در کنار هم قرار دهند و یک بند بنویسند.
- برای هر موضوع / رویداد نامی بیان کنند و بنویسند.

وسایل: کارت نوشتاری

روش‌های تدریس پیشنهادی: پیش‌سازمان‌دهنده، پرسش و پاسخ، ای ۵ (E5)

جدول زمان بندی پیشنهادی

عنوان درس	زمان تدریس	هفته
نگارش نهم	۳ ساعت	هفته اول
نگارش نهم	۳ ساعت	هفته دوم

پیشنهادهایی برای تدریس

برای اجرای فرایند یاددهی - یادگیری این درس می‌توانید به روش زیر عمل کنید.

*معلم توجه دانش‌آموزان را به موضوع یا رویداد جلب می‌کند و همراه با هم جمله‌های ارائه شده را می‌خوانند. پس از هر دانش‌آموز می‌خواهد که جمله‌ها را بخواند.

*پس از خواندن جمله‌ها معلم با دانش‌آموزان درباره‌ی مفهوم هر جمله گفت‌وگو می‌کند.

*دانش‌آموزان با راهنمایی معلم و با توجه به موضوع یا رویداد، جمله‌های مرتبط با آن را انتخاب می‌کنند.

*معلم، سپس دانش‌آموزان، جمله‌های مرتبط با موضوع یا رویداد را، با ترتیب و توالی درست در صورت لزوم با کاربرد کلمه‌ی ربط مناسب در کنار هم قرار می‌دهند و یک بند می‌نویسند.

*جمله‌های نوشته شده به صورت بند توسط هر یک از دانش‌آموزان خوانده می‌شود.

*معلم دانش‌آموزان را راهنمایی می‌کند تا درباره‌ی آن موضوع یا رویداد با دیگران صحبت کنند.

نکته‌های تدریس

* در اجرای فرایند یاددهی - یادگیری این درس ابتدا توجه دانش‌آموزان را به موضوع یا رویداد جلب کنید و برای درک بهتر جمله‌های موضوع یا رویداد درباره‌ی مفهوم هر جمله با آن‌ها گفت‌وگو کنید و جمله‌ها را با هم بخوانید. پس از اطمینان از درک مفهوم جمله‌ها از آن‌ها انتظار نوشتن جمله‌ها در کنار هم و به صورت یک بند را داشته باشید.

* دانش‌آموزان را راهنمایی کنید در نوشتن جمله‌ها در کنار هم به صورت یک بند از کلمه‌های ربط مناسب در بین جمله‌ها استفاده کنند.

* در تدریس‌ها تأکید می‌شود که هر فعالیت ابتدا توسط معلم انجام شود تا پس از درک آنچه تدریس شده است، دانش‌آموزان با راهنمایی و همراهی معلم و در تعامل با یکدیگر فعالیت مورد نظر را انجام دهند. پس از اطمینان از درک و یادگیری آن‌ها اجرای فعالیت‌ها را به تنهایی انتظار داشته باشید.

* در این درس دانش‌آموزان بدون استفاده از تصویر و به صورت ذهنی درباره‌ی یک موضوع / رویداد فکر می‌کنند، جمله‌های مرتبط را تشخیص می‌دهند تا بعدها بتوانند درباره‌ی آن‌ها صحبت کنند و بنویسند.

* بهتر است در ابتدا از موضوع‌ها یا رویدادهای بسیار آشنا و عینی به دانش‌آموزان ارائه شوند.

* در این پایه دانش‌آموزان به سطح نوشتن مستقل در ارتباط با یک موضوع / رویداد بدون تصویر و راهنمایی نمی‌رسند.

دانش‌تنی‌های معلّم: تمرین‌های کتاب درسی زبان آموزی، جمله‌سازی و نگارش

باهم بیاموزیم

هدف از این تمرین درک خواننداری جمله‌ها، تشخیص جمله‌های مرتبط با موضوع / رویداد، قرار دادن جمله‌های یک موضوع با توالی درست و مناسب در کنار هم و نوشتن یک بند، بیان نامی زیبا برای موضوع / رویداد و خواندن آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی شرح فعالیت‌تی که در این تمرین آمده است را در ادامه‌ی پیشنهادهایی برای تدریس کتاب معلّم (راهنمای تدریس) در کلاس با دانش‌آموزان خود اجرا نمایید.

تمرین ۱:

هدف از این تمرین درک خواننداری جمله‌ها، تشخیص جمله‌های مرتبط با موضوع، خواندن نام موضوع، تشخیص جمله‌های مرتبط با موضوع و علامت‌گذاری آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت جمله‌های داده شده را بخوانند و توجه دانش‌آموزان را به نام موضوع جلب نمایید سپس جمله‌های مرتبط با موضوع داده شده را از بین جمله‌های نامرتبط تشخیص بدهند و علامت‌گذاری کنند و درباره‌ی موضوع ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

همکاری

- بچه‌ها حیاط خانه را جارو می‌کنند.

- پدر خانواده از فروشگاه گوشت و مرغ خرید.

- مادر خانواده غذا می‌پزد.

- مادر بزرگ از نوزاد مراقبت می‌کند.

****اسراف****

- دانش آموز ورق‌های دفترش را پاره می‌کند.
- خانم احمدی شیرآب را باز گذاشت.
- کودک همه‌ی سیبش را نخورد و آن را در سطل انداخت.

تمرین ۲ :

هدف از این تمرین درک خواننداری جمله‌های داده شده، تشخیص و نوشتن نامی زیبا برای موضوع / رویداد مورد نظر می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت جمله‌های داده شده را بخوانند و درباره‌ی آن فکر کنند و خودشان نامی زیبا برای موضوع / رویداد بنویسند و درباره‌ی آن با دوستانشان صحبت کنند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد:

****عید نوروز** ****جوجه**

تمرین ۳ :

هدف از این تمرین درک خواننداری جمله‌ها، تشخیص جمله‌ها و علامت‌گذاری آن‌ها، تشخیص نام مرتبط با موضوع و نوشتن آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت جمله‌های داده شده را بخوانند و توجه دانش‌آموزان را به نام‌هایی که داده شده جلب نمایید سپس نام مرتبط با موضوع داده شده را از بین دو نام داده شده تشخیص بدهند و علامت‌گذاری کنند، جمله/جمله‌های مرتبط را علامت بزنند و درباره‌ی موضوع ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند. پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

****فصل پاییز** ****ورزش**

تمرین ۴ :

هدف از این تمرین درک خوانداری جمله‌ها، خواندن نام رویداد، تشخیص توالی درست و مناسب جمله‌های مرتبط با رویداد و شماره‌گذاری مرتب آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت جمله‌های داده شده را بخوانند و توجه دانش‌آموزان را به نام رویداد جلب نمایید سپس جمله‌ها را در ترتیب و توالی درست و مناسب شماره‌گذاری نمایند و درباره‌ی رویداد ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

۱. کوزه‌گر با گل کوزه می‌سازد.

۲. کوزه‌ها خشک می‌شوند.

۳. کوزه‌گر کوزه را رنگ می‌کند.

۴. آن‌ها یک کوزه‌ی زیبا خریدند.

۱. سارا با مادرش به دندان‌پزشکی می‌رود.

۲. سارا روی صندلی می‌نشیند.

۳. دندان‌پزشک به دندان‌های سارا نگاه می‌کند.

۴. خانم دکتر دندان‌های سارا درست می‌کند.

۵. سارا از خانم دکتر خداحافظی می‌کند.

تمرین ۵ :

هدف از این تمرین درک خوانداری جمله‌ها، خواندن نام موضوع / رویداد ، تشخیص توالی درست و مناسب جمله‌های مرتبط با موضوع / رویداد و شماره‌گذاری مرتب آن و نوشتن یک بند می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت جمله‌های داده شده را بخوانند و توجه دانش‌آموزان را به نام موضوع / رویداد جلب نمایید سپس جمله‌ها را در ترتیب و توالی درست و مناسب شماره‌گذاری نمایند و جمله‌ها را در ترتیب و توالی درست در کنارهم قرار دهند و از کلمه‌های " و / اما / ولی " در بین جمله‌ها به صورت مناسب استفاده نمایند و بندی بنویسند و درباره‌ی موضوع / رویداد ارائه شده با دوستانشان صحبت کنند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

۱. دختر کوچولو چهار دست و پا راه می‌رود.

۲. دختر کوچولو می‌تواند روی پاهایش بایستد.

۳. دختر کوچولو راه می‌رود.

۴. او در هفت سالگی به دبستان می‌رود.

۵. او بزرگ می‌شود و به دانشگاه می‌رود.

رشد کودک

دختر کوچولو چهار دست و پا راه می‌رود. دختر کوچولو می‌تواند روی پاهایش بایستد. دختر کوچولو راه می‌رود و در هفت سالگی به دبستان می‌رود. او بزرگ می‌شود و به دانشگاه می‌رود.

۱. بتنا با آجر و سیمان خانه می‌سازد.

۲. آهنگر در و پنجره‌ی خانه را درست می‌کند.

۳. نقاش خانه را رنگ می‌کند.

۴. کارگرها وسایل ما را به خانه‌ی جدید می‌آورند.

ساختن خانه

بتنا با آجر و سیمان خانه می‌سازد و آهنگر در و پنجره‌ی خانه را درست می‌کند. نقاش خانه را رنگ می‌کند و کارگرها وسایل ما را به خانه‌ی جدید می‌آورند.

فعالیت‌های تکمیلی

هدف از این تمرین درک و بیان نوشتاری از طریق خواندن جمله‌های ناقص داده شده و انتخاب فعل درست متناسب با جمله و کشیدن خطی دور آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت هر جمله‌ی ناقص را بخوانند. سپس توجه آن‌ها را به فعل‌های "می‌توانم، ... / نمی‌توانم، ..." که در داخل پرانتزی در وسط جمله آمده است جلب نمایید و با هدایت و راهنمایی شما فعل درست را انتخاب کنند، دور آن خطی بکشند و آن را بخوانند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

پدربزرگ می‌تواند عکس‌های زیبا بگیرد.

پدربزرگ نمی‌تواند زیاد طناب‌بازی کند.

مادربزرگ نمی‌تواند خوب بشنود.

پدربزرگ نمی‌تواند درست رانندگی کند.

مادربزرگ می‌تواند کیک خوشمزه بپزد.

مادربزرگ و پدربزرگ می‌توانند قرآن بخوانند.

تمرین ۲ :

هدف از این تمرین درک و بیان نوشتاری از طریق خواندن جمله‌های ناقص داده شده و انتخاب حرف (اضافه، ربط و ...) متناسب با جمله و کشیدن خطی دور آن و نوشتن آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید که با دقت هر جمله‌ی ناقص را بخوانند. سپس توجه آن‌ها را به حرف‌هایی که در مقابل هر جمله در داخل اشکال هندسی قرار دارد جلب نمایید و با هدایت و راهنمایی شما حرف درست را انتخاب کنند، دور آن خطی بکشند و آن را بخوانند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است :

علی از خانه تا مدرسه پیاده رفت.

آسمان ابری بود و باران آمد.

ماهی در آب زنده است ولی بیرون از آب می‌میرد.

علی به آموزگار گل داد.

حسن و علی دوست هستند.

طوطی از قفس فرار کرد.

بابا در مزرعه کار می‌کند.

تمرین ۳ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری از طریق کامل کردن جاهای خالی جمله‌ها با استفاده از کلمه‌های داده شده، خواندن و نوشتن آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی، توجه دانش‌آموزان را به تصویرهای نمادینی که در بالای جمله‌ها آمده، جلب نمایید. سپس به گفت‌وگو با آن‌ها بپردازید و از آن‌ها بخواهید جاهای خالی جمله‌های داده شده را با کلمه‌های مناسب کامل کنند و پس از کامل کردن برای دوستانشان با صدای بلند بخوانند سپس بازگو نمایند.

پاسخ‌های این تمرین به ترتیب زیر است:

اکنون امیرعلی ۱۰ ساله است و در کلاس چهارم ابتدایی درس می‌خواند. امیرعلی سال قبل کلاس سوم بود. او یک خواهر کوچک دارد. خواهر امیرعلی می‌تواند با شیشه شیر بخورد ولی نمی‌تواند غذا بخورد. امیرعلی هر روز تا ظهر مدرسه است. اگر امیرعلی خوب درس بخواند، در سال‌های بعد به دانشگاه می‌رود. او می‌خواهد دکتر شود. امیرعلی به روستا خواهد رفت. او دوست دارد ازدواج کند و بچه‌های زیادی داشته باشد.

تمرین ۴ :

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در جدول از طریق صورتک‌های، درک و بیان شفاهی و خوانداری از طریق انتخاب کلمه‌ی مناسب و کامل کردن جمله‌های ناقص داده شده، نوشتن جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد فعل‌های "می‌خواهم..." در جمله‌ها و خواندن آن‌ها می‌باشد. برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید به جدول خوب نگاه کنند سپس توجه آن‌ها را به صورتک‌های و کلمه‌هایی که در مقابل آن‌ها در جدول نوشته شده جلب نمایید و از آن‌ها بخواهید مانند نمونه و با استفاده از کلمه‌های داده شده و با توجه به صورتک‌ها جمله‌هایی با تأکید بر کاربرد فعل‌های "می‌خواهم..." بگویند و در نقطه‌چین‌های داده شده بنویسند و بعد از نوشتن و کامل کردن جمله‌ها، آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانش بخوانند سپس بازگو نمایند.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود:

مریم می‌خواهد سبزه بخرد.

مریم نمی‌خواهد ماهی بخرد.

مریم می‌خواهد تخم‌مرغ‌های رنگی درست کند.

امیر می‌خواهد پدر بزرگ و مادر بزرگش را ببیند.

امیر نمی‌خواهد به مسافرت برود.

امیر می‌خواهد شیرینی و آجیل بخرد.

امیر و مریم می‌خواهند پدر بزرگ و مادر بزرگشان را ببینند.

امیر و مریم می‌خواهند تخم‌مرغ‌های رنگی درست کنند.

تمرین ۵:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویرها، درک خوانداری، بیان شفاهی و نوشتاری از طریق خواندن جمله‌های ناقص داده شده، کامل کردن جمله‌های ناقص با استفاده از صحیح از یکی از فعل‌های "دوست دارم و دوست ندارم" برحسب علاقه‌ی هر دانش‌آموز در کلاس و نوشتن آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از هر دانش‌آموز بخواهید که با دقت به تصویرها نگاه کند و درباره‌ی جزئیات تصویرها با او صحبت کنید و از او بخواهید که جمله‌های ناقص را بخواند و همزمان توجه آن‌ها را به قلب‌هایی که در بالای جمله‌ها کشیده شده و بر روی یکی از قلب‌ها علامت ضربدری کشیده شده به نشانه‌ی "دوست ندارم" است و قلب بعدی که بر روی آن خطی کشیده نشده و به نشانه‌ی "دوست دارم" است جلب نمایید و از او بخواهید که با توجه به شکل قلب داده شده و با استفاده از فعل‌های "دوست دارم و دوست ندارم" جمله‌هایی با هدایت و راهنمایی شما بگوید و بنویسد و پس از کامل کردن جمله‌ها آن‌ها را با صدای بلند برای دوستانش بخواند سپس بازگو نماید.

پاسخ‌های این تمرین می‌تواند به ترتیب زیر باشد و یا هر جمله‌ی درست دیگری که دانش‌آموز بگوید می‌تواند در این قسمت نوشته شود:

من دوست دارم والیبال بازی کنم. من دوست ندارم قایق‌سواری کنم.

من دوست دارم طناب بازی کنم. من دوست ندارم کشتی بگیرم.

من دوست دارم دوچرخه‌سواری کنم. من دوست ندارم در مسابقه دو شرکت کنم.

من دوست دارم فوتبال بازی کنم. من دوست ندارم والیبال بازی کنم.

تمرین ۶:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری، شماره‌گذاری جمله‌ها و تصویرهای یک رویداد با هم، مرتب کردن جمله‌ها، قرار دادن جمله‌ها در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم و درست شدن یک بند، نوشتن نامی مناسب و خواندن آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی از هر دانش‌آموز بخواهید به تصویرها خوب دقت کند سپس توجه آن‌ها را به جمله‌هایی که در زیر تصویرها آمده جلب نماید و از او بخواهید جمله‌ی مربوط به هر تصویر را پیدا کند و آن را شماره‌گذاری نماید به این صورت که برای تصویر شماره (۱) را می‌گذارد و همان شماره‌ی (۱) را برای جمله‌ی مربوط به آن تصویر هم می‌گذارد سپس با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم قرار بدهد و با استفاده از حروف ربط آن‌ها را به هم مربوط کند و بندی بنویسد و بعد نامی زیبا برای آن انتخاب کند و بنویسد سپس متن خود را با صدای بلند برای دوستانش بخواند.

پاسخ‌های پیشنهادی این تمرین به ترتیب زیر است:

۵

۴

۳

۲

۱

۱* کشاورز دانه‌ی گندم می‌کارد.

۲* کشاورزان گندم‌ها را درو می‌کنند.

۳* آسیابان گندم‌ها را آرد می‌کند.

۴* نانوا با خمیر نان می‌پزد.

۵* آن‌ها صبحانه نان و پنیر می‌خورند.

کشاورز و گندم

کشاورز دانه‌ی گندم می‌کارد. کشاورزان گندم‌ها را درو می‌کنند و آسیابان گندم‌ها را آرد می‌کند. نانوا با خمیر نان می‌پزد و آن‌ها صبحانه نان و پنیر می‌خورند.

تمرین ۷:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک و بیان شفاهی و نوشتاری، قراردادن جمله‌ها و تصویرهای یک رویداد در جای و توالی مناسب، قرار دادن جمله‌ها در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم و درست شدن یک بند، نوشتن نامی مناسب، خواندن و بازگویی آن‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: آموزگار گرامی از هر دانش‌آموز بخواهد تا تصویرها و جمله‌ها را از صفحه‌ی ۱۷۳ قیچی کرده و در جای مناسب و به ترتیب و توالی مناسب بچسباند، سپس با هدایت و راهنمایی شما جمله‌ها را در یک ترتیب و توالی درست در کنارهم قرار بدهد، با استفاده از حروف ربط آن‌ها را به هم مربوط کند و بندی بنویسد، بعد نامی زیبا برای آن انتخاب کند و بنویسد سپس متن خود را با صدای بلند برای دوستانش بخواند.

کاشتن دانه

امیر و خواهرش دانه می‌کارند و به دانه آب می‌دهند. دانه رشد می‌کند و آن‌ها یک گل زیبا دارند.

تمرین ۸:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، درک پرسش‌ها و بیان شفاهی و نوشتاری پاسخ‌ها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید به تصاویر با دقت نگاه کنند، هر پرسش را بخوانند، از درک مفهوم پرسش‌ها مطمئن شوید، با راهنمایی شما به پرسش پاسخ دهند و بنویسند.

پاسخ‌های پیشنهادی این تمرین به ترتیب زیر است:

- پدر می‌خواهد میوه بخرد.
- پدر از مغازه‌ی میوه فروشی میوه می‌خرد.
- پدر با دختر و پسرش به خرید می‌رود.
- پرستوها در پاییز از جاهای سرد به جاهای گرم پرواز می‌کنند.
- پرستوها در فصل بهار برمی‌گردند.
- خانواده‌ی علی دوست دارند به مشهد بروند.
- خانواده‌ی علی شش نفر هستند.
- بلبل زیبا آواز می‌خواند.
- کلاغ نمی‌تواند زیبا آواز بخواند.
- علی شغل معلمی را دوست دارد.
- اگر او معلم شود، به دانش‌آموزان خود خوب درس می‌دهد.

تمرین ۹:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، بیان شفاهی و نوشتاری می‌باشد. برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید به تصاویر با دقت نگاه کنند، و با استفاده از کلمه‌ی داده شده جمله‌یی بنویسند و با صدای بلند بخوانند.

پاسخ‌های پیشنهادی این تمرین به ترتیب زیر است:

- اگر تو لباس گرم نپوشی، بیمار می‌شوی.
- خرگوش می‌تواند تند بدود.

- اگر شما گل بزنید، برنده می‌شوید.
- احمد نمی‌تواند مشق بنویسد.
- شترمرغ نمی‌تواند پرواز کند.
- مادر غذا را می‌پزد و بچه‌ها غذا را می‌خورند.
- آرش شکلات زیاد می‌خورد و دندانش درد می‌گیرد.

تمرین ۱۰:

هدف از این تمرین درک مفاهیم نشان داده شده در تصویر، بیان شفاهی و نوشتاری درباره رویداد نمایش داده شده در تصویرها می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید به تصاویر با دقت نگاه کنند، رویداد را تعریف کنند و جمله‌هایی بنویسند و با صدای بلند بخوانند. همچنین نامی مناسب بگویند و بنویسند.

پاسخ‌های پیشنهادی این تمرین به ترتیب زیر است:

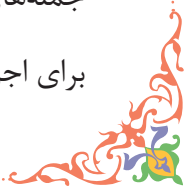
کیک پختن

پدر و پسر می‌خواهند کیک بپزند. آن‌ها کیک را در اجاق گاز می‌گذارند اما یادشان می‌رود کشمش در کیک بریزند. پدر فکری می‌کند و تفنگ را بر می‌دارد. آن‌ها کشمش‌ها را به کیک شلیک می‌کنند.

تمرین ۱۱:

هدف از این تمرین بیان شفاهی و نوشتاری درباره‌ی یک موضوع از طریق نوشتن کلمه‌ها و جمله‌های مرتبط با آن می‌باشد.

برای اجرای این تمرین، به شکل زیر عمل نمایید: از دانش‌آموزان بخواهید درباره‌ی هر کدام از

موضوعات فکر کنند، کلمه‌هایی مرتبط با موضوع حدس بزنند و بنویسند، با همان کلمه‌ها جمله نوشته و در ترتیب و توالی مناسب در کادر با به کارگیری حرف‌های ربط بندی بنویسند سپس با صدای بلند بخوانند.

پاسخ‌های پیشنهادی این تمرین به ترتیب زیر است:

غذا: خوشمزه، می‌پزد، گاز و قابلمه، مامان

غذا

مامان توی قابلمه غذا می‌پزد و غذای خوشمزه می‌پزد. مامان غذا را روی گاز می‌پزد.

امام رضا(ع): امام هشتم، مشهد، زیارت، مهربان

امام رضا(ع)

امام رضا(ع)، امام هشتم هستند. حرم امام رضا(ع) در مشهد است و من برای زیارت آن‌جا رفتم. امام رضا(ع) مهربان بودند.

- ابراهیمی، امیرعباس. (۱۳۸۸). توانبخشی شنوایی کودکان. نشر دانژه، تهران.
- ابراهیمیان شیوا، نیلی پور رضا، یادگاری فریبا، رابطه بین زبان دریافتی و زبان بیانی در کودکان مبتلا به نشانگان داون، مجله‌ی پژوهش در حیطه کودکان استثنایی، ۱۳۸۲، ۳(۲)، ۱۶۱-۱۷۶.
- احمدی گیوی، حسن، انوری، حسن، (۱۳۸۹). دستور زبان فارسی او ۱ و ۲، انتشارات فاطمی.
- اکبری، فریدون و همکاران، (۱۳۹۲)، کتاب معلّم (راهنمای تدریس) فارسی سوم دبستان، اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی.
- بروک شایر، روبرت اچ. (۱۳۸۲). آشنایی با اختلالات ارتباطی ناشی از آسیب‌دیدگی‌های عصبی. ترجمه‌ی سعیده احمدی، چاپ سعید دانش.
- تیدول، مری اس. (۱۳۷۲). راهنمای آموزش ناشنویان. ترجمه حمیده طباطبایی، انتشارات مدرسه.
- جلیله‌وند، ناهید. (۱۳۸۵). برنامه مداخله آسیب شناسی گفتار و زبان برای کودکان مبتلا به آسیب شنوایی. دانشکده‌ی توانبخشی علوم پزشکی ایران.
- جلیله‌وند، ناهید. (۱۳۹۱). رشد گفتار و زبان در کودکان فارسی زبان، نشر دانژه، تهران.
- رضایی، محمد و همکاران، (۱۳۹۲)، مهارت‌های خواندن کودکان شنوا و کم شنوای متوسط تا شدید تلفیقی، مجله علمی پژوهشی توانبخشی نوین دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی تهران دوره ۷ شماره ۲ تابستان.
- رضوانی دهقانی، زهرا. (۱۳۸۱). زبان‌آموزی به شیوه محاوره ویژه کودکان دچار آسیب شنوایی. نشر مشاهیر به سفارش پژوهشکده‌ی کودکان استثنایی، تهران.

-زندى، بهمن. (۱۳۸۱). زبان آموزى. سمت، تهران.

-شپىلى، كنتجى و مكافى، جولى جى. (۲۰۰۶). راهنماى ارزىابى اختلالات گفتار زبان. ترجمه ليدا سلطانى و همكاران، انتشارات دانشگاه علوم پزشكى و خدمات بهداشتى درمانى ايران.

-صفارپور، عبدالرحمان. (۱۳۷۹). الگوى ياددهى - يادگيرى گام به گام انشاى فارسى (ابتدايى). انتشارات مدرسه.

-عندليبى، محمد. (۱۳۸۵). مبانى زبان آموزى كودك و روش تدريس مهارت هاى زبانى. انتشارات رسانه ي تخصصى، تهران .

-فرج اللهى، هاله. (۱۳۶۶). فعاليت هاى تسهيل كننده رشد مهارت هاى گفتار و زبان، پايان نامه ي كارشناسى، دانشكده ي علوم توانبخشى علوم پزشكى ايران.

-فياضى، ليلا. (۱۳۸۹). «مهارت هاى صرفى و معنا شناختى در افراد آسيب ديده شنوايى»، مجله تعليم و تربيت استثنائى، سازمان آموزش و پرورش استثنائى، شماره ۱۰۵.

-كاكوجوبيارى، على اصغر، هوسپيان، آليس. (۱۳۷۸). روش محاوره (آموزش صرف و نحو زبان) به كودكان دچار نقص شنوايى. سازمان آموزش و پرورش استثنائى.

- صفوى، امان الله. (۱۳۸۷). كليات روش ها و فنون تدريس، تهران، انتشارات سمت

-كاكوجوبيارى، على اصغر و همكاران. (۱۳۸۸). مقايسه سواد خواندن در دانش آموزان آسيب ديده ي شنوايى و دانش آموزان با شنوايى هنجار. مجله شنوايى شناسى، دوره ۱۹، شماره ۱.

-كريستال، ديويد. (۱۳۸۰). راهنماى مقياس larsp، ترجمه فريبا يادگارى، دانشگاه علوم بهزيستى و توانبخشى، ۱۳۸۰.

-شعبانى، حسن. (۱۳۸۳). مهارت هاى آموزش و پرورش (روش ها و فنون تدريس)، تهران، انتشارات سمت.

- کریمی، مجید. (۱۳۷۹). بررسی مشکلات زبان نوشتاری افراد کم شنوا، نشریه علمی دانشجویی گفتار درمانی، دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی تهران.
- گورابی، خسرو. (۱۳۸۶). ضروریات شنوایی‌شناسی. انتشارات بهنام فر، تهران.
- لوترمن، دیوید و کویتزر، الن. (۱۳۸۱). توان‌بخشی با تأکید بر شناسایی و درمان کودکان ناشنوا زیر سه سال. ترجمه زهرا جعفری و فاطمه ادکی.
- آقازاده، محرم. (۱۳۹۳). راهنمای روش‌های نوین تدریس، تهران، آبیژ.
- ماهوتیان، شهرزاد. (۱۳۷۸). دستور زبان فارسی از دیدگاه رده‌شناسی. ترجمه مهدی سمائی، نشر مرکز.
- مشکوة الدینی، مهدی. (۱۳۸۲). «بررسی روند رشد و ندهای صرفی و پیوندهای ساختاری در گفتار پیشرفتی کودک»، مجله‌ی زبان‌شناسی، شماره ۲.
- ملایری، سعید و جعفری، زهرا و عشایری، حسن. (۱۳۸۸). آزمون سنجش رشد نیوشا ویژه کودکان فارسی زبان بدو تولد تا ۶ سال. انتشارات دانژه.
- موللی، گیتا. (۱۳۸۸). انطباق و آماده‌سازی گفتار نشان‌های با بررسی اثربخشی آن بر ادراک گفتار کودکان دبستانی با آسیب شنوایی در شهر تهران.
- ناتل خانلری، پرویز. (۱۳۸۶). دستور زبان فارسی. انتشارات قدس.
- نخشب، محبوبه و شفیعی، بیژن. (۱۳۸۲). توان‌بخشی کاشت حلزون در کودکان. دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان.
- پورسلطانی، مریم، قیومی، عفت، رحمنی، ملیحه، امیری، فاطمه. (۱۳۹۰). الگوهای برتر تدریس، تهران، سازمان آموزش و پرورش استثنایی.

-نیساری، سلیم و همکاران. (۱۳۹۴). راهنمای آموزش زبان فارسی در دوره ابتدایی. انتشارات مدرسه.

-نیک‌خو، فاطمه، (۱۳۸۹)، بررسی وضعیت درک خواندن در دانش‌آموزان ناشنوا، مجله تعلیم و تربیت استثنایی، شماره ۱۰۵.

-یونان، ملیندا و حیدریان‌مقدم، محمد. (۱۳۷۶). توان‌بخشی شنیداری کودکان زیر ۷ سال. انتشارات تیمورزاده، تهران.

-Adams C, Brown BB, & Edwards M. (1998). Developmental disorders of language. 2nd ed. London: Whurr Publishers

-Alpiner, I.G., Mearthy, P.A. (2000). Rehabilitative Audiology: Children and Adults, 3d edition, Lippon cott, Williams & Wilkins.

-Bench J. (1992). Communication skills in hearing impaired children. 1st ed. London: Whurr Publishers.

-Mayer C. (2007). What really matters in the early literacy development of deaf children? J Deaf Stud Deaf Educ. 12(4):411-31.

-Williams C. (2006). Teacher judgments of the language skills of children in the early years of schooling. Child Lang Teach There. 22(2), 135-54.

